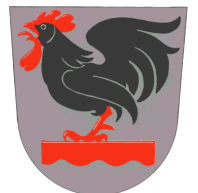

Kukkomarkkinat 2022 / PO

KIVIJÄRVEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2023

Kivijärven kunnan toimintakertomus 2023

Y:\TOIMINTAKERTOMUKSET\2023\Toimintakertomus_2023.docx

SISÄLLYSLUETTELO

1	Tulos- ja rahoituslaskelma ja niiden tunnusluvut.....	6
1.1	TASETARKASTELU	8
1.2	KONSERNIRAKENNE	11
2	TULOKSEN KÄSITTELY	15
3	YLEISKATSAUS	17
3.1	Kivijärven väestökehitys	17
3.2	Työllisyys Kivijärvellä	18
3.4	Konserni	21
3.5	Sisäinen valvonta	21
3.9	Menokehitys	25
3.10	Investoinnit.....	25
3.11	Rahoitus.....	25
3.13	Talouden tasapainotus	27
3.14	Talousarvion sitovuus.....	27
3.15	Toteutumisen seuranta ja raportointi	27
4	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	28
4.1	HALLINTO-OSASTO	29
	100 YLEISHALLINTO	30
	120 YRITYS- JA ELINKEINO	33
	130 TIETOHALLINTO	35
	140 LASKUTETTAVAT	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
4.2	SOSIAALI JA TERVEYS.....	37
4.3	SIVISTYSOSASTO.....	38
	310 VARHAISKASVATUS	43
	330 PERUSKOULUTUS.....	45
	340 MUU KOULUTUS.....	49
	350 KIRJASTOTOIMI	50
	360 KULTTUURITOIMI.....	53
	370 VAPAA-AIKATOIMI JA HYVINVOINTI.....	54
4.4	TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	60
	400 TEKNINEN HALLINTO	61
	410 KAAVOITUS	63
	420 YMPÄRISTÖNSUOJELU JA RAKENNUSVALVONTA.....	65
	430 LIIKENNEVÄYLÄT JA YLEISET ALUEET	67
	440 PALOTOIMI	69
	450 KIINTEISTÖTOIMI	71

460 RUOKAHUOLTO.....	73
470 INFRA-TUKIPALVELUT	75
5 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	78
5.1 Käyttötalous toteutusvertailu, menot	79
5.2 Käyttötalous toteutusvertailu, tulot	80
5.3 Käyttötalouden toteutusvertailu, sisäiset menot	81
5.4 Käyttötalouden toteutusvertailu, sisäiset tulot	82
5.5 Verotulojen ja valtionosuuksien toteutusvertailu	83
5.6 Investointien toteutusvertailu, menot	84
5.7 Investointien toteutusvertailu, tulot	85
5.8 Rahoituslaskelman toteutusvertailu	86
5.9 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutusvertailusta	87
6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	88
6.2 VESIHUOLTOLAITOS	111
6.3 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TILIKIRJOISTA	115
6.4 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA	116
7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	117

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kunta luopui omistajuudestaan Kehittämisyhtiö Witas Oy:ssä. Kunnat selvittivät yhteistyömahdollisuuksia elinvoimatyössä ja päätyivät kukin suorittamaan omat rekrytointinsa kyseisille tehtäväalueille. Kivijärvi palkkasi elinvoimajohtajan laajalla toimenkuvalla niin, että tehtävään perehtyminen aloitettiin kotouttamisohjelman laatimisella sekä TE24 työllisyysalueisiin valmistautumisella vuoden 2025 alusta.

TE24 ja KOTO24 muodostavat uuden tavan järjestää työvoima- ja kotoutumispalvelut kuntien palveluna. Ajatus on, että ruohonjuuritasolla tiedetään asiat parhaiten ja tiedolla johtamisen keinoin voidaan etsiä ratkaisuja työkykyisten ja -haluisten työllisyystilanteeseen. Työllistyminen on kuitenkin aina työttömän prosessi, jonka onnistumisen riippuu hänen motivaatiostaan uskaltautua eteen päin. Samaten kotoutumisella pyritään maahanmuuttajan integroitumiseen yhteiskuntaan ja työllistymään tarpeellisiin avoinna oleviin työtehtäviin. Monasti maahanmuuttajat tulevat meitä vanhemmista kulttuureista ja voivat rikastuttaa ymmärrystämme sosiaalisesta osaamisesta.

Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi hyvinvointialueilla kuntayhtymä Saarikan jälkeistä aikaa. Kyseessä oli ensimmäinen vuosi siirtymäaikaa kohti vakiintunutta toimintatapaa niin ruokahuollon palveluissa kuin palveluverkossa ja siihen liittyvässä kuntien vuokraamien kiinteistöjen hallinnassa, jossa siirtymäaika kestää vuoden 2025 loppuun asti vuoden 2026 ollessa vielä optiovuosi. Sen jälkeen vuokrasuhteet edellyttävät tilojen yhtiöittämistä.

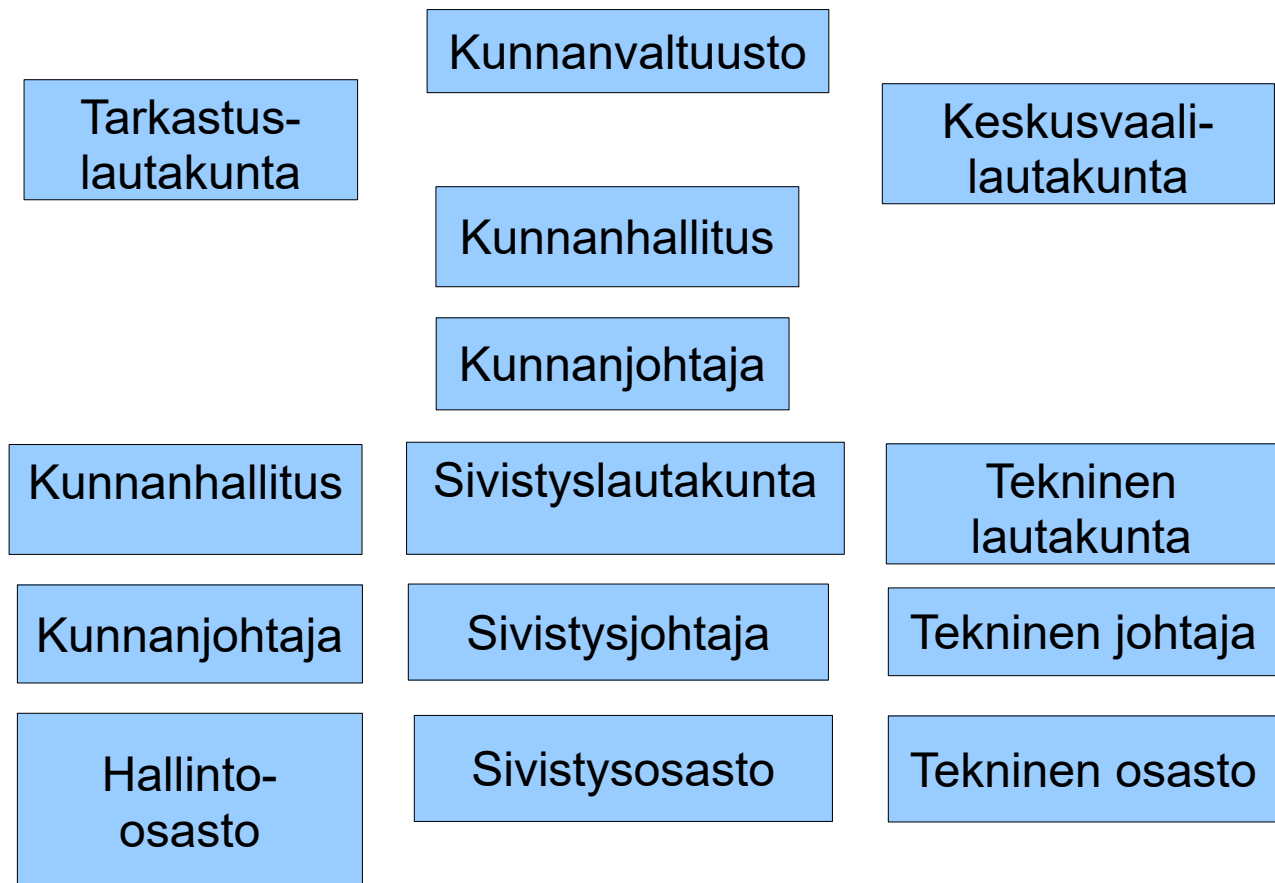
Jo kertomusvuonna kävi ilmi, kuinka kiinteä toiminnallinen yhteys kunnilla ja hyvinvointialueilla on edelleen, vaikka muodollisjuridisesti kyseessä on kaksi toisistaan erillistä oikeushenkilöä. Kunnat eivät ole enää ns. maallistuneen seurakunnan roolissa soten siirryttyä hyvinvointialueille, vaan kuntien on omaksuttava paikallisen kehityksen moottorin rooli niin elinvoimassaan, kaavoituksessa, osaamisen uudentamisessa kuin muissakin palveluissaan. Hyvinvointialueiden rahoitusasema on niin vaikea, että kuntasektorin on aktiivisesti seurattava, ettei kunnille säilytetä vahingossakaan hyvinvointialueelle kuuluvia tehtäviä/kulueriä vaan se taho, joka on saanut valtiolta varat kyseisen palvelun tarjoamiseen, on myös velvollinen tarjoamaan palvelut.

Seudullinen yhteistyö syvenee edelleen, koska on tehtäväkokonaisuuksia, joissa yhteistyötä on syvennettävä niin talous- kuin henkilöstöressurssien niukkuudessa. Tällaisia palveluja ovat mm. talous- ja palkkahallinnon tehtävät, jotka käytännössä edellyttävät useamman henkilön kokoonpanoja kaikkien osaamisalueiden kyvykkääksi kattamiseksi. Samaten Äänekoski toimii vastuukuntana työllisyysalueilla järjestäen 13 kunnan työllisyyspalvelut kuntien yhteisen toimielimen alaisuudessa.

Kivijärven talous on kunnossa, mutta niin valtion kuin hyvinvointialueiden talous sakkaa muodostaen uhan koko kuntataloudelle. Yritystaloudessa tulos luodaan laadunhallinnan keinoin. Julkishallinnonkaan on turha kuvitella tulevaisuuttaan ilman tuotantotalouden osaamista. Johtamiskohtauksiin perustuva yksipuolisten toimenpiteiden kehittämismyrsky on helppo käynnistää, mutta todellinen tuottavuuden lisäys syntyy organisaation syvävirtauksissa osapuolten välisen toiminnan jatkuvan parantamisen prosesseissa.

HALLINTO-ORGANISAATIO

KUNNANVALTUUSTO

1.8.2021 alkaen kunnanvaltuustossa on 15 jäsentä ja sen poliittinen jakauma on seuraava:

Suomen Keskusta	9 valtuutettua
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	1 valtuutettu
Kansallinen kokoomus	1 valtuutettua
Perussuomalaiset	2 valtuutettua
Yhteislista Kivijärvisten Parhaaksi	2 valtuutettua

Kunnanvaltuuston

puheenjohtaja	Olavi Hakkarainen, Keskusta
I varapuheenjohtaja	Antti Urpilainen, Yhteislista Kivijärvisten Parhaaksi
II varapuheenjohtaja	Klaus Leppänen, Keskusta

KUNNANHALLITUS

1.8.2021 alkaen kunnanhallituksessa oli 7 jäsentä ja sen puheenjohtajat ovat seuraavat:

puheenjohtaja	Erkki Leppänen, Keskusta
I varapuheenjohtaja	Henri Kotilainen, Perussuomalaiset
II varapuheenjohtaja	Asko Kauppinen, Keskusta

Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Pekka Helppikangas.

LAUTAKUNNAT

Lautakuntien puheenjohtajat ja esittelijät

Sivistyslautakunta	pj (24.7. saakka)	Klaus Leppänen, kesk.
	pj (25.7. alk.)	Jussi Korpi, kesk.(kvalt 19.6.§ 17)
	I vpj	Leena Sepponen, kok.
	II vpj (27.11. saakka)	Nelli Kainulainen, kesk.
	II vpj (28.11. alk.) esittelijä	Minna Kainulainen, kesk.(kvalt 23.10.§ 32) sivistysjohtaja Pirkko Oinonen
Tekninen lautakunta	puheenjohtaja	Klaus Leppänen, Keskusta
	I varapuheenjohtaja	Antti Urpilainen, Yhteislista Kivijärvisten parhaaksi
	II varapuheenjohtaja esittelijä	Petri Leppänen, Keskusta tekninen johtaja Mika Vesterinen
Tarkastuslautakunta	puheenjohtaja	Riku Kalmari, Keskusta
	varapuheenjohtaja	Olavi Hakkarainen, Keskusta
Keskusvaalilautakunta	puheenjohtaja	Jussi Korpi, Keskusta
	varapuheenjohtaja sihteeri	Ismo Säöksjärvi, Perussuomalaiset Päivi Sagulin

1 TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA JA NIIDEN TUNNUSLUVUT

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tilinpäätös 2023	1.1. - 31.12.	1.1. - 31.12.
	2023	2022
Ulkoiset tapahtumat	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	1 532	1 375
Myyntituotot	714	655
Maksutuotot	34	39
Tuet ja avustukset	71	129
Muut toimintatuotot	713	552
Toimintakulut	-4 105	-9 321
Henkilöstökulut	-2 158	-2 048
Palvelujen ostot	-916	-6 310
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-597	-520
Avustukset	-177	-206
Muut toimintakulut	-257	-237
Toimintakate	-2 573	-7 946
Verotulot	2 405	4 480
Valtionosuudet	1 560	5 428
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	19	17
Korkokulut	-118	-34
Muut rahoituskulut	0	
Vuosikate	1 293	1 945
Poistot	-639	-526
Arvonlennukset		
Tilikauden tulos	654	1 419
Poistoeron muutos	20	20
Varausten muutos		
Tilikauden yli-/alijäämä	674	1 439

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut %	37,30 %	14,75 %
Vuosikate/Poistot %	202,28	369,77
Vuosikate €/asukas	1 253,09	1 827,87
Asukasmäärä	1032	1064

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tilinpäätös 2023	1.1. - 31.12.2023 1000 €	1.1. - 31.12.2022 1000 €
Toiminnan rahavirta	1 268	
Vuosikate	1 293	1 945
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-25	-140
Investointien rahavirta	-40	
Investoinnit	-528	-118
Rahoitusosuudet investointimenoihin	154	
Pysyvien vastaavien hyöd. Luovutustulot	334	
Pysyvien vast. Hyöd. Myyntivoitot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 228	1 687
Rahoituksen rahavirta	0	
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-324	-422
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1	-12
Oman pääoman muutokset		53
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen var. Ja po:n muutokset		2
Vaihto-omaisuuden muutokset		21
Pitkäaikaisten saamisten muutos		
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	82	192
Korottomien pa ja la velkojen muutos	-88	102
Rahoituksen rahavirta	-331	-64
Rahavarojen muutos	897	1 623
Rahavarat 31.12.	4 286	3 389
Rahavarat 1.1.	-3 389	-1 766
Rahavarojen muutos	897	1 623

Tunnusluvut

Toim. ja inv. rahavirran kert. 5 v. (1000 €)	3042	1581
Investointien tulorahoitus %	345,99	1650,73
Lainanhoitokate	2,3	3,5
Kassavarat 31.12. (1000 €)	4287	3389
Kassasta maksut (1000 €)	5 075	9 895
Kassan riittävyys pv	308	125
Asukasluku	1032	1064

1.1 TASETARKASTELU JA SEN TUNNUSLUVUT

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT 31.12.					
Tilinpäätös 2023	2023	2022	Tilinpäätös 2023	2023	2022
Vastaavaa	1000 €	1000 €	Vastattavaa	1000€	1000€
PYS. VASTAAVAT YHT.	8 350	9 139	OMA PÄÄOMA	8 252	7 793
Aineettomat hyödykkeet	55	7	Peruspääoma	3 472	3 687
Muut pitkävaik. hyödykkeet	55	7	Edellisten tilik. yli/alijäämä	4 106	2 667
Aineelliset hyödykkeet	6 721	7 095	Tilikauden yli/alijäämä	674	1 439
Maa- ja vesialueet	1 042	1 036	POISTOERO JA	243	264
Rakennukset	3 744	4 065	VAPAAEHT. VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 881	1 945	Poistoero	243	264
Koneet ja kalusto	54	49	Vapaaehtoiset varaukset		0
Enn.maksut ja kesk.er. hank.		4	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Sijoitukset	1 574	2 033	Muut pakolliset varaukset	0	0
Osakkeet ja osuudet	1 172	1 631	TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	72	71
Muut lainasaamiset	402	402	Lahjoitusrah. pääomat	72	71
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	63	64	Muut toimeksiantojen varat		0
Lahjoitusrah. erityiskatteet	63	64	VIERAS PÄÄOMA	4 499	4 914
Muut toimeksiantojen varat		0	Pitkäaikainen	3 620	3 945
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 653	3 839	Lainat rahoitus- ja vak.laitok.	3 620	3 945
Vaihto-omaisuus		0	Lainat julkisyhteisöiltä		0
Aineet ja tarvikkeet		0	Lyhytaikainen	879	969
Saamiset		450	Lainat rahoitus- ja vak.laitok.	324	326
Lyhytaikaiset saamiset	366	450	Saadut ennakot		0
Myyntisaamiset	219	222	Ostovelat	208	316
Lainasaamiset		0	Muut velat	66	39
Muut saamiset	26	56	Siirtovelat	281	288
Siirtosaamiset	121	172			
Rahat ja pankkisaamiset	4 287	3 389			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 066	13 042	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 066	13 042
TASEEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuusaste,%	64,9 %	61,8 %			
Suht. velkaantuneisuus -%	81,5 %	43,5 %			
Kertynyt ylijäämät 1000 €	4 700	4 106			
Kertynyt ylijäämät €/ as.	4 554	3 859			
Lainakanta 31.12., 1000 €	3 945	4 270			
Lainakanta €/asukas	3 822	4 014			
Lainat ja vastuut					
31.12., 1000 €	3 994	4 286			
Lainat ja vastuut €/asukas	3 870	4 028			
Lainat ja vastuut %	72,7 %	38,0 %			
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	402	402			
Asukasmäärä	1032	1064			

Tunnusluvuista

Investointien tulo-rahoitus kertoo sen, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella.

Pääomamenojen tulo-rahoitus osoittaa vuosikatteen prosentuaalisen osuuden investointien omahankintamenon, antolainojen lisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Lainakantaa laskettaessa huomioidaan vieras pääoma lukuun ottamatta saatuja ennakoita sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman osto- ja siirtovelkoja.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluku on 1 tai suurempi. Kun se on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään toimintapääomaa.

Tulo-rahoituksen riittävyyttä voidaan arvioida siten, että useamman tilikauden tarkastelujaksolla tuloslaskelmaan merkittyjen tulojen tulisi kattaa tuloslaskelmaan merkityt menot.

Ylijäämäinen tai vahvistuva talous

= vuosikate – pitkäaikaisten lainojen lyhennykset – korvausinvestoinnit > 0

Tasapainossa oleva talous = vuosikate = suunnitelmapoistot tai korvausinvestoinnit

Heikkenevä talous = Vuosikate positiivinen, tilikauden tulos negatiivinen

Kriisitalous = vuosikate on negatiivinen

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Kivijärven kunnan omavaraisuusaste on 64,89 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo sen, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Kivijärven kunnassa suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2023, 82,74 %.

Tätä aikaisempina vuosina se on ollut:

vuonna 2020	55,56 %
vuonna 2021	47,34 %, ja
vuonna 2022	43,54 %

KIVIJÄRVEN KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT 2023					
<u>TULOT</u>	<u>1000 €</u>	<u>%</u>	<u>MENOT</u>	<u>1000 €</u>	<u>%</u>
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	1 532	25,6	Toimintakulut	4 105	80,9
Verotulot	2 405	40,2	Korkokulut	117	2,3
Valtionosuudet	1 560	26,1	Muut rahoituskulut		0,1
Korkotuotot			Satunnaiset kulut		
Muut rahoitustuotot	19	0,3	Pakollisten varausten muutos		
Tulorahoituksen korjauserät					
Pakollisen varausten muutos					
Pysyvien vastaavien			Pysyvien vastaavien		
hyödykkeiden myyntivoitot	-25	-0,4	hyödykkeiden myyntitappiot		
			Investoinnit		
Investoinnit			Investointimenot	528	10,4
Rahoitusosuudet					
investointimenoihin	154	2,6	Antolainasaamiset lisäys		
Pysyvien vastaavien hyödyk-					
keiden luovutustulot	334	5,6			
Rahoitusosuudet inv.menoihin			Rahoitus		
			Pitkäaikaisten lainojen		
Antolainasaamisten vähennys			vähennys	325	6,4
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
			Lyhytaikaisten lainojen		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			vähennys	1	
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennys		
Kokonaistulot yhteensä	5 979	100,0	Kokonaismenot yhteensä	5 076	100,0

Kivijärven kunnan taloutta rasittaa tulopohjan vähäinen kasvu.

1.2 KONSERNIRAKENNE

Konsernitilinpäätökseen yhdistelty
(kpl)

Kunta

Tytäryhteisöt

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt 3

Muut yhtiöt 1

Kuntayhtymät 2

Yhteensä 6

Tytäryhteisöt

Asunto Oy Tiaisniemi 100 %

Kiinteistö Oy Kivijärven Virastotalo 100 %

Kivijärven Vuokratalot Oy 100 %

Suomenselän Lentokenttä Oy 59 %

Kuntayhtymät

Keski-Suomen liitto 0,35 %

Pohjoisen Keski-Suomen Oppimiskeskus 1,99 %

KONSERNITULOSLASKELMA		
Tilinpäätös 2023	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	1 710	12 462
Toimintakulut	-4 542	-19 971
TOIMINTAKATE	-2 832	-7 509
Verotulot	2 405	4 480
Valtionosuudet	1 924	5 781
Rahoitustuotot ja -kulut	-96	-13
Korkotuotot	3	5
Muut rahoitustuotot	18	82
Korkokulut	-118	-74
Muut rahoituskulut	-18	-26
VUOSIKATE	1 401	2 739
Poistot	-780	-1 046
TILIKAUDEN TULOS	621	1 693
Satunnaiset erät	0	86
TILIKAUDEN TULOS	621	1 779
Tilinpäätössiirrot	0	0
Laskennalliset verot	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	621	1 779
Tunnusluvut		
Toim.t./toim.kulut %	37,64 %	62,40 %
Vuosikate/poistot %	179,56 %	261,85 %
Vuosikate €/as.	1 357	2 574
Asukasluku	1032	1064

KONSERNIN KOKONAISTULOT JA MENOT**1.1. - 31.12.2023**

TULOT	1 000	%	MENOT	1 000	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	1 710	26,2	Toimintakulut	4 542	81,4
Verotulot	2 405	36,9			
Valtionosuudet	1 925	29,5			
Korkotuotot	3	0,0	Korkokulut	118	2,1
Muu rahoitustuotot	20	0,3	Muut rahoituskulut	2	0,0
Satunnaiset tuotot		0,0	Satunnaiset kulut		0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-25	-0,4			
Pakollisen varauksen purku		0,0	Pakollisten varausten		
Pysyvien vast. hyödykk.			muutos		0,0
myyntivoitot		0,0			
Muut korjauserät		0,0			
Investoinnit		0,0			
Rahoitusosuudet inv.men.	154	2,4	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyö-			Investointimenot	552	9,9
dykkeiden luovutustulot	334	5,1			
Rahoitus			Rahoitus		
Antolainasaamisten väh.		0,0	Antolainasaamisten lisäys		0,0
Pitkäaikaisten lainojen lis.		0,0	Pitkäaikaisten lainojen väh.	151	2,7
Lyhytaikaisten lainojen lis.		0,0	Lyhytaikaisten lainojen väh.	215	3,9
Oman pääoman lisäykset		0,0	Oman pääoman vähennys		0,0
Kokonaistulot yhteensä	6 526	100,0	Kokonaismenot yhteensä	5 580	100,0

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

1.1. - 31.12.

Tilinpäätös 2023	2023 1000 €	2022 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 400	2 739
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-25	-5
Investointien rahavirta		
Investoinnit	-552	-243
Rahoitusosuudet investointimenoihin	154	5
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		
Luovutustulot	334	25
Pysyvien vast. Hyöd. Myyntivoitot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 311	2 521
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset		-15
Lainakannan muutokset	-151	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-463
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-215	-100
Oman pääoman muutokset		49
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja		
Pääomien muutokset	34	-2
Vaihto-omaisuuden muutokset	9	36
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-17	0
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	20	-915
Korottomien pa ja la velkojen muutos	-71	371
Rahoituksen rahavirta	-391	-1 039
Rahavarojen muutos	920	1 482
Rahavarat 31.12.	4 529	4 374
Rahavarat 1.1.	-4 219	-2 892
Rahavarojen muutos	310	1 482

Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut

Toim. ja inv. rahavirta 5 vuodelta, 1000 €	2 072,00	-821,43
Investointien tulorahoitus %	351,72 %	1153,44 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,08	2,09
Rahavarat 31.12.	4 529 101	4 374 432
Kassasta maksut	5 365 354	21 542 514
Kassan riittävyys pv	320	74
Asukasluku	1032	1064

KONSERNITASE

31.12.2023

Tilinpäätös 2023	2023	2022	Tilinpäätös 2023	2023	2022
Vastaavaa	1000 €	1000 €	Vastattavaa	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	7 920	13 342	OMA PÄÄOMA	7 313	6 771
Aineettomat hyödykkeet	101	492	Peruspääoma	3 471	3 687
Aineettomat oikeudet	46	358	Arvonkorotusrahasto	52	52
Konserniliikearvo			Muut omat rahastot	1 040	908
Muut pitkävaikutteiset menot	55	134	Edellisten tilik. yli/alijäämä	2 130	345
Ennakkomaksut			Tilikauden yli/alijäämä	620	1 779
Aineelliset hyödykkeet	7 710	12 625	VÄHEMMISTÖOSUUDET	107	254
Maa- ja vesialueet	1 416	1 622	KONSERNIRESERVI		0
Rakennukset	4 285	8 555	POISTOERO JA		
Kiinteät rakenteet ja laitteet'	1 890	2 119	VAP.EHT. VARAUKSET		0
Koneet ja kalusto	112	300	Poistoero	13	
Muut aineelliset hyödykkeet			Vapaaehtoiset varaukset		
Enn.maksut ja keskener.hankk.	7	16			
Sijoitukset	109	225	PAKOLLISET VARAUKSET	0	185
Osakkuusyhteisöosuudet	50		Muut pakolliset varaukset		185
Muut osakkeet ja osuudet	59	210			
Muut lainasaamiset					
Muut saamiset		15			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	88	123	TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	131	131
Valtion toimeksiannot	25	59	Valtion toimeksiannot	59	59
Lahjoitusrah. erityiskatteet	63	64	Lahjoitusrah. pääomat	70	71
			Muut toimeksiant. pääomat	1	1
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 126	6 410			
Vaihto-omaisuus	7	81	VIERAS PÄÄOMA	5 583	12 534
Aineet ja tarvikkeet	0	58	Pitkäaikainen	4 566	9 645
Keskeneräiset tuotteet	6	13	Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	3 620	8 659
Valmiit tuotteet/Tavarat	0	7	Lainat julkisyhteisöiltä	946	986
Muu vaihto-omaisuus		3			
Saamiset	421	1 955			
Pitkäaikaiset saamiset		0	Lyhytaikainen	1 017	2 889
Muut saamiset	2	0	Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	325	539
Lyhytaikaiset saamiset	419	1 955	Lainat julkisyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	220	1 233	Saadut ennakot	19	17
Lainasaamiset			Ostovelat	236	1 079
Laskennalliset verosaamiset			Muut velat	112	201
Muut saamiset	76	177	Siirtovelat	313	1 043
Siirtosaamiset	123	545	Laskennalliset verovelat	12	10
Rahoitusarvopaperit	169	155			
Osakkeet ja osuudet		0			
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	157	143			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	12	12			
Rahat ja pankkisaamiset	4 529	4 219			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 134	19 875	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 134	19 875

Konsernitaseen tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste,%	56,4 %	35,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	92,1 %	53,3 %
Kertynyt yli-/ alijäämä 1000 €	2 750	2 124
Kertynyt yli-/alijäämä €/as.	2 665	1 997
Konsernin lainat €/as.	4 739	9 572
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	4 891	10 185
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	4 940	10 200
Lainat ja vastuut €/as.	4 787	9 586
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Asukasmäärä	1032	1064

2 TULOKSEN KÄSITTELY

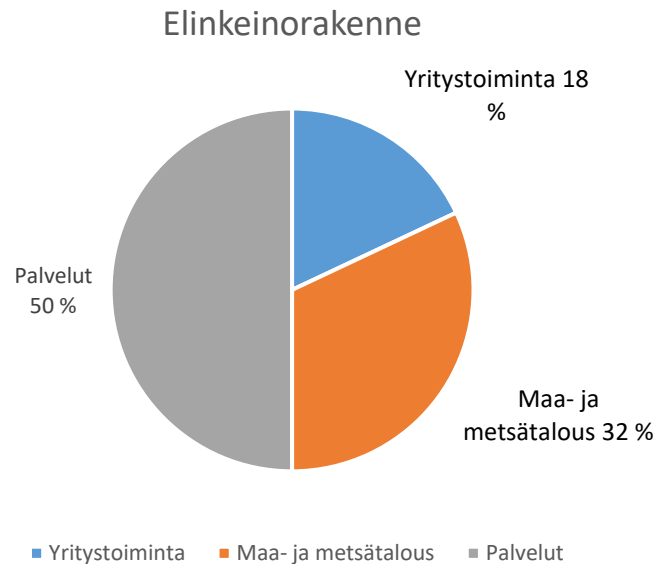
Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle tilikauden tuloksen käsittelyksi ja talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi, että:

1. tilikauden 1.1. – 31.12.2023 tuloslaskelman mukainen ylijäämä 674. 213,96 € sisältäen 20.346,65 €:n poistoeron kirjataan yli-/alijäämätilille.

3 YLEISKATSAUS

Kunnan elinkeinopolitiikka keskittyy olemassa olevan sekä uuden yritystoiminnan tukemisella ja yrittämisen edellytysten turvaamisella vaikuttamaan työpaikkojen säilymiseen ja uusien työpaikkojen syntymiseen.

3.1 Kivijärven väestökehitys

Kivijärven kunnan kehittämisstrategia painottaa toimenpiteitä, joilla asukasluvun väheneminen saadaan pysähtymään ja jälleen nousuun.

Kunnan väestökehitys on viime vuosina ollut muuttotappiollinen. Vuonna 2023 syntyneitä oli 12, kuolleita 22, kuntien välinen tulomuutto 31, kuntien välinen lähtömuutto 55, maahanmuutto 2, maastamuutto 1 eli väestön vähenemä 33 ja rekisterimerkintäkorjausten jälkeen yhteensä 32 eli **-3 %**.

Väkiluku 31.12.2023 oli 1032 henkilöä.

Väkiluku oli

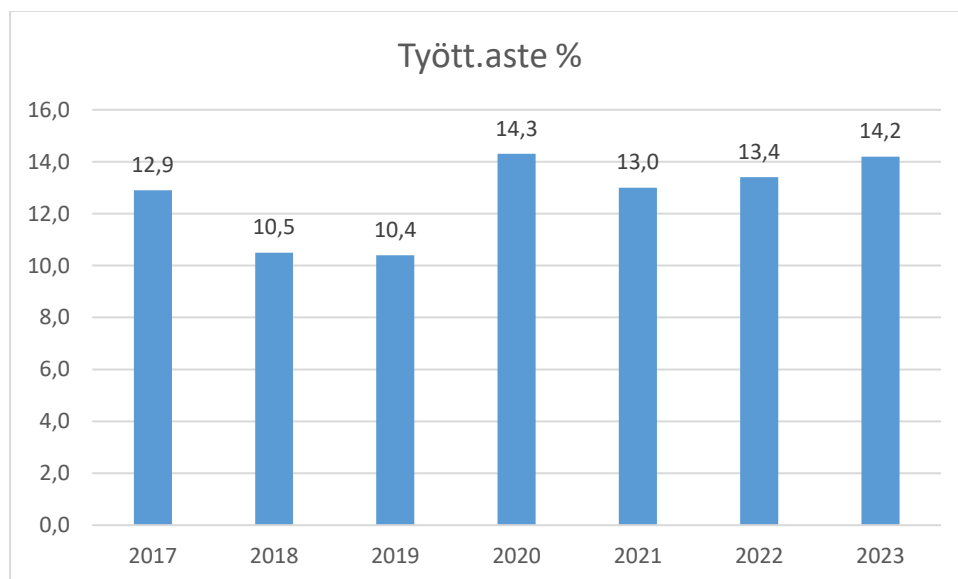
- 31.12.2017 oli 1132 (alenema 29 hlöä),
- 31.12.2018 oli 1102 (alenema 31 hlöä),
- 31.12.2019 oli 1095 (alenema 7 hlöä),
- 31.12.2020 oli 1107 (lisäys 13 hlöä),
- 31.12.2021 oli 1088 alenema 19 hlöä),
- 31.12.2022 oli 1064 (alenema 24 hlöä) ja
- 31.12.2023 oli 1032 (alenema 32 hlöä)

3.2 Työllisyys Kivijärvellä

Kunta on panostamalla sekä elinkeinojen kehittämiseen että työllisyyspoliittisiin toimenpiteisiin edistänyt yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Työllisyyspoliittisen projektin tavoitteena oli työllistää ensisijaisesti ns. palkkatuen piiriin kuuluvia työttömiä, jotka ovat olleet yli 500 päivää työttöminä. Työllistämisasiointia ovat hoitaneet Saarikan kuntouttava työtoiminta ja Kannonkosken Oiva Oy. Kunta on usean vuoden ajan tukenut oppisopimuskoulutusta. Kertomusvuonna kunta tuki yhden yrityksen oppisopimusta, kunta teki yhden sopimuksen. Myös nuorten kesätyöllistäminen jatkui.

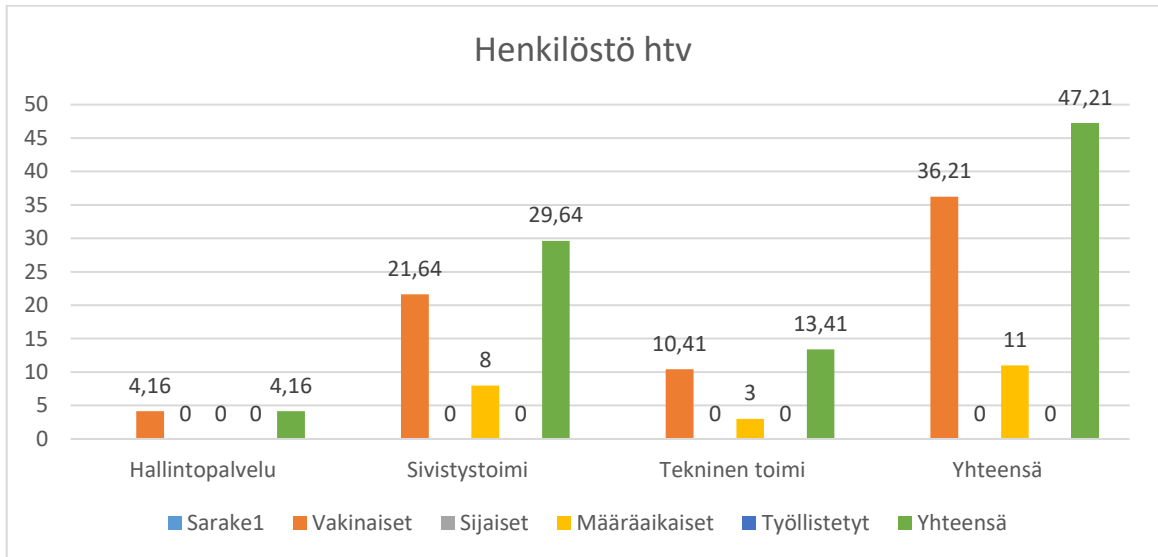
Kivijärven keskimääräinen työttömyysaste kertomusvuonna oli 14,2 % (13,4 % vuonna 2022 ja 11,4 % vuonna 2021). Valtakunnallisesti keskimääräinen työttömyysaste oli 9,8 % (9,5 % vuonna 2022) ja Keski-Suomen TE-keskuksen alueella 9,8 % (11,5 % v. 2022).

3.3 Henkilöstö

Kunnan palkatun henkilöstön määrä ja rakenne 31.12.2023

Taulukossa vakinaiset 36,21 htv ovat kokoaikaiset ja osa-aikaiset toistaiseksi tai määräajan voimassa olevat työsuhteet, sijaiset ovat vakinaisten sijaisia, määräaikaiset 11 htv ovat muita tilapäisiä lyhyitä työsuhteita, jotka päättyvät vuoden vaihteen jälkeen ja palkkatuella työllistetyt 2 htv.

Työhyvinvointia selvitetään vuosittain osastoittain työterveyshuollon/työsuojelun työtyytyväisyyskyselyin.

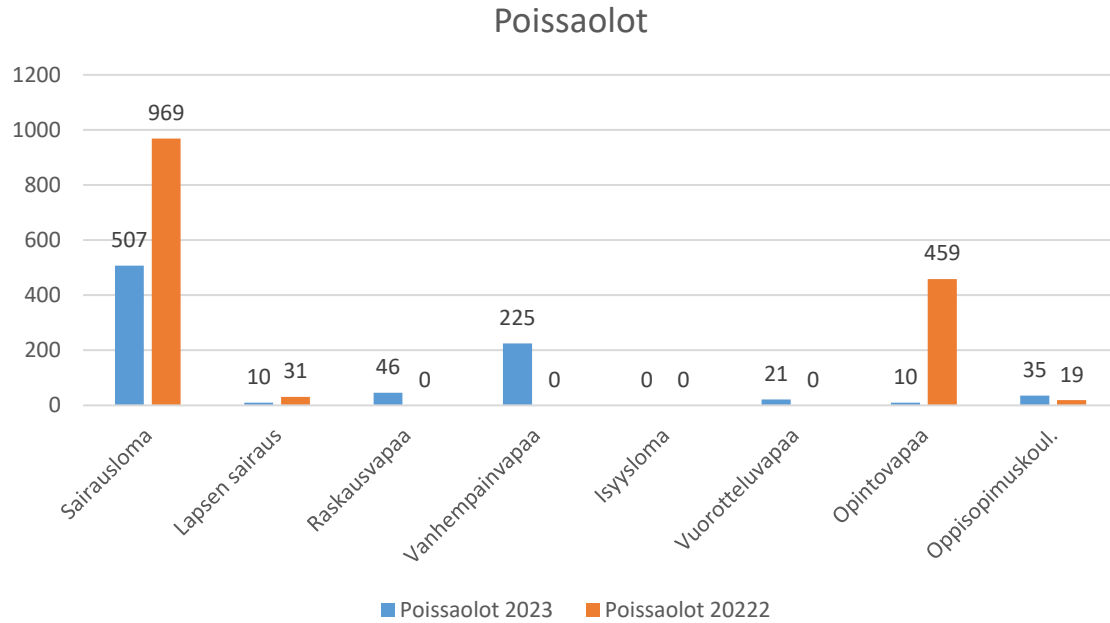
Toimintavuoden aikana työntekijöiden käytössä oli kuntosali ja viikoittainen liikuntasalivuoro.

Palkkaus- ja henkilöstökustannukset

Toimintavuoden henkilöstömenot	2.157.497,25 €
Työpaikkaruokailu	1.532,50 €
Luontoisedut, ateriaedut	1.071,24 €
Työterveyshuolto	20.093,61 €
Henkilöstön koulutus	13.546,06 €

Kunnan henkilöstön poissaolot

Poissaolot	2023	2022
<i>(kalenteripäivinä)</i>		
Sairausloma	507	969
Lapsen sairaus	10	31
Raskausvapaa	46	0
Vanhempainvapaa	225	0
Isyysloma	0	0
Vuorotteluvapaa	21	0
Opintovapaa	10	459
Oppisopimuskoulutus	35	19
Yhteensä	854	1478

3.4 Konserni

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty seuraavat 8 tytäryhteisöä tai osakkuusyhteisöä: Asunto Oy Tiaisniemi, Kiinteistö Oy Kivijärven virastotalo, Kivijärven Vuokratalot Oy, Suomenselän Lentokenttä Oy, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Pohjoisen Keski-Suomen Oppimiskeskus, SoTe- kuntayhtymä.

Taloyhtiöiden osalta vuokrien tarkastukset on tehty tarpeen mukaan. Taloyhtiöiden käyttöaste oli vuonna 2023 hyvä. Fingrid Oyj:n metsälinjan rakentaminen ja muu kausiasuminen on lisännyt asumisen tarvetta Kivijärvellä, ja siten parantanut kunnan vuokra-asuntojen käyttöastetta. Sekä Kiinteistö Oy Kivijärven Virastotalon, että Kivijärven Vuokratalot Oy:n tulokset tulosta heikensi tehdyt poistot. Kivijärven virastotalo Oy:n osalta poistot ovat n. 46 000 € ja tilikauden tulos voittoa 1.077,66 euroa. Kivijärven Vuokratalot Oy:n poistot olivat n. 55 000 € ja sen tulos oli tappiota 3.902,75 euroa, mutta se parani edellisvuodesta yli 40 000 eurolla. Muilta osin yhtiöiden taloudet ovat tasapainossa.

Suomenselän Lentokenttä Oy:n toiminta on saatu sekä hallinnollisesti, että toiminnallisesti nostettua kohtuulliselle tasolle. Aluetta rakennuksineen on kunnostettu vuosittain. Kiitotien ympäristö on raivattu ja aitoja on kunnostettu. Seuraavana on ohjelmassa lentokenttärakennuksen maalaus-kunnostus.

Hyvinvointialue aloitti toimintansa vuoden 2023 alusta. Kuntakonsernista poistui SoTe kuntayhtymä ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri.

3.5 Sisäinen valvonta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt päätöksellään 5/2015 hallintosäännön 20 §:ssä määräyksen valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä perusteet Kivijärven kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kunnanhallitus on 6.4.2020 hyväksynyt kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet, minkä mukaisesti jokainen maksutapahtumaa todentava tosite on varustettava vastaanotto-, hyväksymis- ja tiliöintimerkinnöillä, mikä tapahtuu sähköisen kierrätyksen kautta. Vastaanottajan on tarkastettava, että tositteen tarkoittama tavara, työsuoritus tai muu palvelu on saatu ja että se on tilatun mukainen.

Laskun hyväksymisen perusteena on sen asia- ja numerotarkastus hankinnan taustalla olevaa sopimusta vastaavaksi, minkä suorittaa eri henkilö kuin laskun hyväksyjä. Hyväksyjän on tarkistettava, että ostolasku / muu kirjanpitosite on muodollisesti ja asiallisesti oikea ja että tavara, työsuoritus tai palvelu on asia- ja numerotarkastettu ja toimintakulun suorittamiseen on käytettävissä määräraha.

Toimielimet nimeävät toimikautensa alussa henkilöt, jotka sen puolesta hyväksyvät tositteet, vastaanottaja ja hyväksyjä eivät voi olla sama henkilö. Saatavien perinnässä käytetään pääsääntöisesti kahta maksukehotusta ennen perintätoimiin ryhtymistä. Perintätointa hoitaa ostopalveluna Intrum Justitia Oy.

TIETOSUOJA JA TIETOTURVA**Tiedonhallintalain vaateet**

- Yhteistyössä Joki-ICT:n kanssa on tiedonhallintalain siirtymäsäännösten mukaisesti määritelty johdon vastuut hallintosäännössä ja tietohallinnossa sekä aloitettu työskentely tiedonhallintamallin luomiseksi. Lokituksen käyttöönotto on aloitettu työpajoissa. Kunnan tietosuojassa ja -turvassa ei ole havaittu raportoitavia poikkeamia.

HANKINNAT Hankintapäätökset

- Kunnanhallitus on vahvistanut ns. pienhankintaohjeet kansallisten kynnysarvoja pienempien hankintojen suorittamiseen. Ohje jakaa hankinnat toimielinten ja viranhaltijoiden tehtäviksi. Hankintaprosessia seurataan myös taloushallinnon toimenpitein.

VARASTOJEN HALLINTA

- Varastojen määrä raportoidaan jatkossa tilinpäätöksen yhteydessä vuosittain.

3.6 Konsernivalvonnan järjestäminen

Kivijärven kunnanvaltuusto on päätöksellään 62/2017 vahvistanut konserniohjeen, jonka kohta seitsemän käsittelee konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämistä. Kunnalla on edustajansa niin yhteisöjen hallituksissa kuin yhtiö/kuntayhtymäkokouksissa, mikä tukee oletusarvoisesti yhteisöjen valvontaa ja riskienhallintaa.

Tytäryhtiöt raportoivat tilinpäätöksessään valtioneuvoston asetuksen 1753/2015 mukaisesti toimintakertomuksessaan toiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta, taloudellisesta tilanteesta ja sen olennaisista muutoksista sekä merkittävimmistä riskeistä sekä epävarmuustekijöistä. Tytäryhtiöt ovat saamiensa kokemusten perusteella katsoneet perustelluksi vaihtaa kirjanpidon palveluntarjoajaa varmistuakseen tukiprosessiensa suorituskyvystä.

Tytäryhtiöissä on panostettu ohjeiden mukaisesti poistojen tekemiseen, jolloin talouden tunnusluvut kuvaavat yhtiöiden taloutta reaalisesti. Yhtiöt kehittävät toimintaansa niin, että tulevat hyväksymään hallituksessaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet.

3.7 Riskianalyysi

Korona-pandemia on muodostanut toiminnallisen riskin, jolla oli vaikutusta kunnan toimintoihin rajattaessa pandemian kulkua maakunnassa. Kevään ajaksi siirryttiin etätöihin ja syksyllä taudin luonteen selvittyä kyettiin työskentelemään työpaikoilla. Kunta on valmistautunut yhdessä Saarikan ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa pandemian palvelutarpeisiin käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Kuntalaisia on opastettu toimimaan sairastumisriskin minimoimiseksi ja ilmoitettu tarpeelliset palvelunumerot välttämättömien palvelujen saamiseksi.

Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyksen vaikutukset tulevat olemaan monisyisiä ja kansainvälisiä. Kunnan tulee varautua talousvaikutuksiin, turvallisuuden ylläpitämiseen ja sotaa pakenevien ukrainalaisten auttamiseen. Valtion pandemiavaltionosuuksien poistuminen vaikuttaa kuntatalouteen.

Sivistyslautakunta **irtisanoi yksimielisesti koulukuljetussopimuksen 15.4.2019 § 38 pykälässä esitettyjen asioiden perusteella**. Liikennöitsijä haastoi kunnan käräjille ko. päätöksestä. Keski-Suomen käräjäoikeus antoi 4.6.2021 tuomionsa 21/1258 asiassa L19/16517. Mauno Puranen veloitettiin suorittamaan Kivijärven kunnalle sopimukseen perustuvana vahingonkorvauksena 7 716,48 euroa viivästyskorkoineen 27.2.2020 lukien sekä korvauksena oikeudenkäynti- ja asianosaiskuluista 68 450,44 euroa viivästyskorkoineen 4.7.2021 lukien. Kunnalla on oikeusturvavakuutus. Vakuutusyhtiö on korvannut kunnalle 35 186,95 euroa vuonna 2022. Lopputulos ei muuttunut hovioikeudessa eikä korkeimmassa oikeudessa vuonna 2023. Käräjäoikeuden päätös jäi voimaan.

3.8 Selostus oman alueen kehityksestä

Kunnan kehitys seuraa paljolti seutukunnan kehitystä. Saarijärvi ei osallistu juurikaan seudulliseen yhteistyöhön kuntatiimissä vaan osallistuu korkeintaan sopiviin hankkeisiin pyydettyäessä. Maaseudun kehittämissyhdystys Viisari ry:n hallitustyöskentely on vaatimusten kohteena Äänekoskelta, joka haluaa hallituspaikkoja ja puheenjohtajuuden, mikä voi aiheuttaa yhdistyksen toiminnalle erityisiä haasteita. Kunnan elinkeinorakenne on muutoksessa ja uusi teollisuudenala tuulivoima on hakeutumassa myös kunnan alueelle tuoden vuosien mittaan lisätuloja.

3.9 Korruption ja lahjonnan torjunta

Kunnanhallitus on päätöksellään 36/2020 vahvistanut Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeen, jossa ohjeistetaan hankintojen riippumattonta tekemistä (kohta 6.9) sekä tekemään ilmoituksen esimiestaholle havainnoista epäasiallisista menettelytavoista. Teemasta on keskusteltu poliisijohdon tapaamisessa kunnan rikosilmoituskäytännön luomiseksi.

3.10 Ihmisoikeuksien toteutuminen

Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten mukaiset *ihmisoikeudet* koskevat kaikkia ihmisiä. Kansainväliset ihmisoikeussopimukset määrittelevät vähimmäistason, jolla ihmisoikeuksia on suojattava. Suomessa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia täydentävät *perusoikeudet*. Perustuslakiin sisällytettiin vuonna 1995 tehdyn uudistuksen yhteydessä kaikki Suomea tuolloin velvoittaneet ihmisoikeussopimukset. Perustuslain tarjoama suoja menee osin pidemmälle kuin kansainvälisten ihmisoikeussopimusten tarjoama suoja. Viranomaisilla on vastuu ihmisoikeuksien toteutumisen edistämisestä ja kansainvälisten sopimusvelvoitteiden noudattamisesta. Perusoikeuksista säädetään tarkemmin lailla ja perustuslakivaliokunnan tarkastamien lakien noudattaminen johtaa näkemyksellisesti myös perusoikeuksien toteutumiseen.

Perustuslain oikeudet ovat perusoikeuksia. Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on tarkoin noudatettava lakia (*laillisuusperiaate PL 2.3 §*). Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien toteutuminen (*lakien*

perusoikeusmyönteinen tulkinta PL 22 §). Mikäli laki ja perustuslaki ovat ristiriidassa, päädytään tulkintavaihtoehtoon, joka parhaiten edistää perusoikeuksien toteutumista. Jos asetuksen tai muun lakia alemman asteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa (PL 107 §).

Julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon (PL 14.4 §). Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta (PL 12.2 §). Ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä (PL 18.3 §).

(PL 21 Oikeusturva) Jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

3.11 LÖYTÖELÄINTAPAHTUMAT

Vuonna 2023 oli neljä löytöeläintapahtumaa. Kolme koira palautettiin omistajalleen somen ja puhelimen avulla. Yksi koira haettiin Koirasalmesta ja se oli löytöeläinhuolossa kolme päivää, kunnes omistaja löydettiin

TALOUSKATSAUS

3.8 Tulokehitys

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä vuosikate on 1.293.187,70 €, tilikauden **ylijäämä 674 213,96 €**. Kertomusvuonna jatkettiin palvelutuotannon tehostamista. Kuntakonsernin ylijäämä on 620 499,25 €.

Valtionosuudet laskivat vuoden 2022 tasosta 3.867.507,00 euroa ollen yhteensä 1.560.230,00 €. Verotulojen määrä laski 2.075.110,34 €, ollen yhteensä 2.405.065,58 €. Ansiotuloveron tuotto alitti talousarvion 62 398,19 €, kiinteistöveron tuotto ylitti arvion 39 382,72 € ja yhteisöveron tuotto ylitti arvion 11 081,05 €. Kokonaisuutena verotulot alittivat arvion 11.934,42 €.

Toimintatuotot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 155 825,75 € eli 11,33 %. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 294 158,73 €:lla eli 23,78 %. Puunmyyntituloa kirjattiin yhteensä 88 691,95 €, lisäystä talousarvioon verrattuna oli 28 691,95 €.

Kunnan lainakanta on vuoden 2023 lopussa 3,94 milj. €, 3 822 €/asukas. Kertomusvuonna maksettiin lainoja pois 325 717,22 €. Kuntakonsernin lainakanta on 4,89 milj. € ja 4 739 € / asukas.

3.9 Menokehitys

Henkilöstömenot muodostavat kunnan ulkoisista käyttötalouden menoista 52,56 % (21,97 % v. 2022). Ostopalveluihin käytettiin 22,32 %. Kunnan ulkoisista menoista (v. 2022 vastaava luku oli 67,70 %). Kokonaisuutena menot laskivat edellisvuodesta 5.216.844,73 € eli -55,96 %. Nettomenot laskivat 5.372.670,48 € eli -67,61 %. Menojen vähenemisen syynä oli sosiaali- terveystoimen ja pelastustoimen siirtyminen Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Ulkoiset käyttömenot ylittivät talousarvion 299.533,20 €:lla.

3.10 Investoinnit

Vuoden 2023 investointimenot olivat 527 907,67 €.

Investointikohteet olivat:

- Puhdistamon logiikan uusiminen (58 600 €)
- Asuntojen saneerauksia (15 118,76 €)
- Kaavateiden kunnostusta (71 172,49 €)
- Katuvalaistuksen uusiminen (2 915,50 €)
- Runkovesijohdon uusiminen, Tori-Myllytie (172 744,34 €)
- Kuntoportaat (23 781,23 €)
- Minigolf (19 825,44 €)
- Kävelytie+ portaat, kirjasto (5 215,67 €)
- Veneiden laskupaikat (9 295,51 €)
- Sivistysosaston TVT-laitteet (3 342,48 €)
- Kevyt perävaunu (2 139,11 €)
- Kulunvalvontajärjestelmä (24 291,46 €)
- Lämpölaitos (48 186,68 €)
- Maa-alueen hankinta (6 279 €)
- Osakkeet (65 000,00 €)

Investointitulot olivat yhteensä 463 595,00 €.

3.11 Rahoitus

Tilinpäätöksen vuosikate on **1 293 187,70 euroa** ja kattaa poistoista 202,28 %. Tilikauden ylijäämä on **674 213,96 euroa**. Kunnan taseessa ei ole aikaisemmilta vuosilta kattamattomia alijäämiä. Kumulatiivista ylijäämää on 4.780.497,70 euroa.

Kuntakonsernin kumulatiivinen ylijäämä on 2 750 106,76 €, 2 665 €/as.

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Pitkällä aikavälillä vuosikatteen tulisi kattaa nettoinvestoinnit ja lainanlyhennykset.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

3.12 Arvio talouden kehityksestä

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Hyvinvointialueiden rahoitustarve tulevina vuosina vaikuttanee myös kuntien valtionosuuksien ja verotulojen jakoon.

3.13 Talouden tasapainotus

Kunnan taloudelliseen asemaan kohdistuu taloudelliset kustannuspaineet johtuen kuntasektorilla tehtävistä rakennemuutoksista. Talouden tasapainottaminen edellyttää määrätietoista ja suunnitelmallista menojen leikkausta.

Yritystoiminnan edellytysten luominen on edelleen perusteltua säilyttää yhtenä kunnan painopistealueena koko suunnitelmakauden. Sen lisäksi on kiinnitettävä huomiota toimenpiteisiin, jotka lisäävät kunnan vetovoimaa osana elinvoiman kehittämistä.

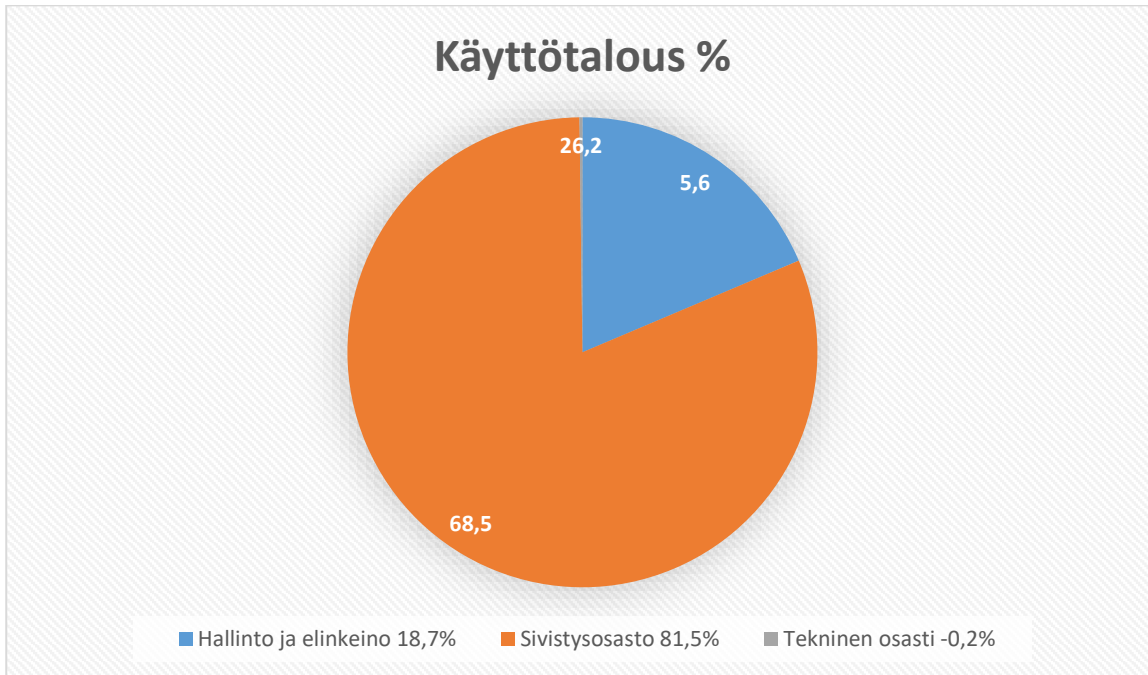
3.14 Talousarvion sitovuus

Kunnanvaltuusto määrää talousarvion sitovuustason osastoihin nähden samalla kun se hyväksyy talousarvion.

Talousarvion käyttötalousosa sisältää toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot tehtäväkohtaisesti. Kunnanvaltuuston päätös sitoo tehtäväaluetasolla määrärahat ja tuloarviot samoin kuin tuloslaskelmaosan määrärahoja sekä tuloarviota ja investointiosan määrärahoja hankekohtaisesti. Tulot on kannettava viivytyksettä. Kunnanhallitus ja lautakunnat voivat toimialallaan siirtää käyttötalouden määrärahoja tulosalueelta toiselle perustellusta syystä.

3.15 Toteutumisen seuranta ja raportointi

Talousarvion toteutumista seurattiin pääasiassa taloudellisen tuloksen osalta. Osastot seurasivat talousarvion meno- ja tulokehitystä.

KÄYTTÖTALOUSOSA

TP 2023	Menot		Tulot		Yhteensä		
	Ulkoiset	Sisäiset	Ulkoiset	Sisäiset	Menot	Tulot	Netto
Hallinto- ja elink.	683 663	29 553	142 502	74 999	713 216	217 501	495 715
Sos- ja terv.toimi	0	0	0	0	0	0	0
Sivistysosasto	1 714 218	559 966	105 205	4 959	2 274 184	110 164	2 164 020
Tekninen osasto	1 706 922	222 287	1 283 559	731 847	1 929 209	2 015 406	-86 197
YHTEENSÄ	4 104 803	811 806	1 531 266	811 805	4 916 609	2 343 071	2 573 538

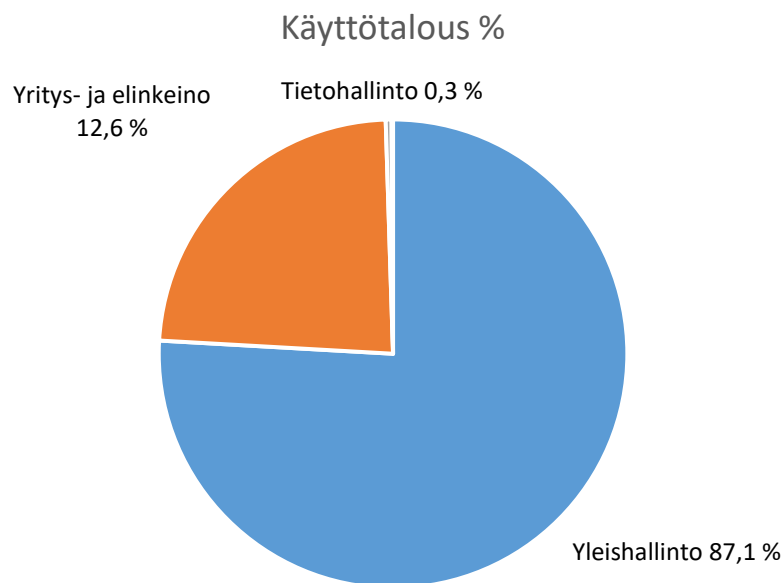
3.16 HALLINTO-OSASTO

Toiminta-ajatus

Kunnanvaltuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Yritys- ja elinkeinotoimen ulkoiset menot 63 818,42 € sisältää Kukkomarkkinat 1 593,80 €, elinvoimakoordinaatio 39 956,25 €, maataloustoimi 4 581,04 €, projektit 6 133,63 € (Viisari ry). Kehittämisyhtiö Witas Oy:lle on maksettu 8 160 € (Witas Oy päättynyt), Suomenselän Lentokenttä Oy:lle maksettu 4 987,50 €.

TP 2023	Menot		Tulot		Yhteensä		
	Ulkoiset	Sisäiset	Ulkoiset	Sisäiset	Menot	Tulot	Netto
Yleishallinto	563 816	28 066	140 450	19 533	591 882	159 983	431 899
Elinkeino	63 710	35	1 274	0	63 745	1 274	62 471
Tietohallinto	55 376	1 452	0	55 465	56 828	55 465	1 362
Laskutettavat	761	0	778	0	761	778	-17
YHTEENSÄ	683 663	29 553	142 502	74 998	713 216	217 500	495 715

100 YLEISHALLINTO

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	385 662,12	494 409,00	563 816,44	-69 407,44
	<i>Sisäiset</i>	18 332,09	17 280,00	28 065,68	-10 785,68
	<i>Yhteensä</i>	403 994,21	511 689,00	591 882,12	-80 193,12
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	14 119,56	32 390,00	140 449,81	-108 059,81
	<i>Sisäiset</i>	74 703,23	77 180,00	19 533,45	57 646,55
	<i>Yhteensä</i>	88 822,79	109 570,00	159 983,26	-50 413,26
YHTEENSÄ SIS+ULK		315 171,42	402 119,00	431 898,86	-29 779,86
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				1 077,05	
Muutos					
Poistot				-496,99	
Arvo 31.12.				580,06	

Tehtäväalueen menot muodostuvat kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja sen asettaman toimikunnan sekä tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan menoista. Tehtäväalue kattaa hallinto-osaston toimisto- ja henkilöstö- ja taloushallintopalvelujen sekä muun yleishallinnon menot (mm. jäsenmaksut, verotuskustannukset, edustusmenot jne.).

Tehtäväalueelle sisältyvät kunnanjohtajan, kirjanpitäjän, toimistosihteerin ja palkanlaskennan (30%) palkkausmenot.

Vuonna 2023 oli varattu kuntalisää 200,00 € / kk yhdistyksille ja järjestöille, jota maksettiin yhteensä 0 euroa. Oppisopimuskoulutustukea maksettiin 0 euroa.

Nuorten kesätyöllistämisen hoiti kertomusvuonna Kannonkosken-Kivijärven 4H -yhdistys. Vuodelle 2023 kunnanhallitus myönsi avustusta nuorten kesätöiden järjestämiseen 10.000,00 euroa ja 4H-yhdistys haluaakin kiittää lämpimästi tästä myönneystä tuesta.

Avustus mahdollisti nuorten työllistämisen useille eri aloille ja 28 työsopimuksen solmimisen paikkakunnalla. Sopimukset pyrittiin pääsääntöisesti tekemään kahdeksi viikoksi, mutta työnantajien tarpeet huomioiden osa sopimuksista muodostui kestoltaan lyhyemmiksi ja osa puolestaan pidemmiksi.

Kuukauden mittainen kesätyö sisälsi kaksi kahden viikon perättäistä työjaksoa. Tämnäkaltaisia sopimuksia tehtiin vain päiväkodille ja tekniseen toimeen. Perusteena se, että perehdyttämistä ei työpaikalla ehditä tehdä kahden viikon välein. Pitempi työsopimus lisää nuorten työturvallisuutta teknisellä toimella ja toisaalta ei päiväko-

dilla tuo liikaa muutoksia lasten hoitopäiviin. Duunileirillä ja kesäleiriohjauksissa työ-sopimuksen kesto on pääsääntöisesti 30 h. Avustusta voidaan käyttää myös nuorten yrittäjäyhteistyön tukemiseen.

Työllistämässä painopistealueina olivat pitkäaikaistyöttömät sekä sosiaalisen yrityksen kautta työllistyvät. Kunta tuki Viitasaaren TYP – toimintoa 3 108,35 eurolla.

Työllistämiseen käytettiin rahaa yhteensä 2 390,36 euroa netto. Toteutuneet menot ja tulot kirjattiin ko. osastoille suoraan.

Toimintamuutos / Toiminnan painopisteet

Kertomusvuonna kehitettiin työnkuvia ja tehostettiin palvelutuotantoa. Palvelujen sähköistymistä palveli kansallisen palveluarkkitehtuurin palveluvarannon palvelukuvaukset Suomi.fi-portaaliin. Sen ohessa valmistauduttiin aktiivisesti voimaan tulevaan tietosuojasetukseen.

Toiminta 2023 Toiminnalliset tavoitteetMäärälliset

Kunnanhallitus kokoontui 14 kertaa ja valtuusto 5 kertaa.

Laadulliset

Vireille tulleet asiat käsiteltiin kunnanhallituksessa ja valtuustossa viivytyksettä.

Osastot saivat taloushallinnon raportit neljännesvuosittain.

Valtuuston ja hallituksen esityslistat ja pöytäkirjat julkaistiin kunnan www – sivuilla ilman liitteitä henkilötietolainsäädännön vaateet huomioiden.

Taloudelliset

Toiminnassa pyrittiin taloudellisuuteen ja menojen pysyvään vähenemiseen.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	erotus
Hallinto / asukas	384	296	369	418	-49
Vakanssit	2,4	2,8	5,3	3,5	-5,70

Mittarit	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	
asioiden käsittelyaika	40 pv	40 pv	40 pv	40pv	
laskujen kiertonopeus	14 pv	14 pv	14 pv	14pv	
työttömyys- %	13	13,4			
oppisopimus- koulutettujen lkm.	0	0	0	0	
työllistettyjen lkm.	2	2	2	2	
työttömät työnhakijat	51	67			

120 YRITYS- JA ELINKEINO

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	110 509,14	90 300,00	63 709,55	26 590,45
	<i>Sisäiset</i>	701,25	0,00	35,21	-35,21
	<i>Yhteensä</i>	111 210,39	90 300,00	63 744,76	26 555,24
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	13 139,00	8 700,00	1 274,19	7 425,81
	<i>Sisäiset</i>				0,00
	<i>Yhteensä</i>	13 139,00	8 700,00	1 274,19	7 425,81
YHTEENSÄ SIS+ULK		98 071,39	81 600,00	62 470,57	19 129,43

Yritys- ja elinkeinotoiminta sisältää määrärahat elinkeinotoimeen ja maatalouteen. Tehtäväalue sisältää Elinvoimajohtajan palkkauksen (1.8.2023 alkaen) ja Pihtiputaan kunnalle maksettavat asiakaspalvelujen ostot.

Projekteja rahoitettiin seuraavasti:

- Viisari-ohjelma (Leader+) 6 133,63 €

Kivijärven kunta luopui Kehittämisyhtiö Witas Oy:n osakeomistajuudesta.

Vuonna 2023 Sydänsuomen yhteisiin hankkeisiin ja aluekoordinaatioon osoitti rahaa seitsemän pohjoisen Keski-Suomen kuntaa: Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas ja Viitasaari. Sydänsuomen alueyhteistyöllä kehitetään maaseutumaisten kuntien toimintaympäristöä ja parannetaan alueen tunnettuutta ja kilpailukykyä.

Sydänsuomen alueyhteistyötä ohjaa aluejohtamismalli ja aluestrategia. Kuntatiimi tekee strategiset linjaukset alueyhteistyön tarpeista ja Kehittäjätiimi toteuttaa niitä muun muassa valmistelemalla yhteisiä hankkeita. Kehittäjätiimi hallinnoi aluekehitysrahaa ja päättää sen käyttämisestä hankkeiden omarahoitusosuuksiin. Tämä on valtakunnallisesti uniikkia.

Vuoden 2023 aikana otettiin käyttöön uusi malli, jossa Kehittämisyhtiö Witas hallinnoi aluerahaa kaikkien kuntien puolesta: tämä mahdollistaa talouden seurannan ja jatkuvuuden entistä paremmin. Kunnat tekivät myös myönteisen päätöksen yhtä talousarviokautta pidemmästä sitoutumisesta aluekehitysohjelmaan.

Vuotta leimasi rahoituskausien käynnistyminen ja vuoden 2023 Sydänsuomessa yhteistyöllä tuotettiin 7 hankehakemusta eri rahoituslähteisiin. Kuusi hankkeista sai myönteisen rahoituspäätöksen. Vuoden 2023 loppuessa alueen yhteinen hankesalkku on kooltaan 1,6 miljoonaa euroa: saaduissa hankkeissa työskentelee 12 henkeä. Yhteisten hankkeiden omarahoitusosuus on noin 200 000 euroa. Sydänsuomessa-alue onnistui erinomaisesti hyödyntämään JTF-rahoituspottia alueen kehittämisessä.

Toiminnan painopisteet

- Yritysten välisen yhteistyön ja verkostojen kehittäminen.
- Osaamisen kehittäminen yhteistyössä seudullisten kehittämisprojektien ja koulutuspalveluja tarjoavien eri organisaatioiden kanssa.

- Luovuuden ja innovatiivisuuden lisääminen yhteistyössä alan kehittämiss-hankkeiden kanssa.
- Yrityskohtaisten investointien vauhdittaminen.
- Vahvuuksiin perustuvan uuden yritystoiminnan luominen tuotekehityksen ja koulutuksen kautta.
- Perusmaatilatalouden ja siihen kuuluvien liitännäiselinkeinojen kehittäminen.
- Yhteistyön tiivistäminen sekä verkostoituminen seutukunnan projekti- ja elinkeinotoimijoiden kesken.
- hyvinvointipalvelujen kehittäminen

Toiminta 2023

Määrälliset

- Työpaikat säilyivät edellisvuoden tasolla
- Keskimääräinen työttömyysprosentti oli 14,2 %
- Perusmaatalouden puolella tuotantorakennusten isompia investointeja ei ollut

Taloudelliset

Toiminta tapahtui määrärahojen sekä muiden resurssien puitteissa.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Erotus
Laajuus					
Käyttötalous €/as.					
	96	92	24	60	-36
Voimavarat					
Vakanssit					
	1	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.	

Mittarit	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Erotus
Asukasmäärä	1108	1064	1088	1032	

130 TIETOHALLINTO

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	36 941,74	25 530,00	55 376,32	-29 846,32
	<i>Sisäiset</i>	1 451,62	930,00	1 451,62	-521,62
	<i>Yhteensä</i>	38 393,36	26 460,00	56 827,94	-30 367,94
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	8 530,46		0,00	0,00
	<i>Sisäiset</i>		24 840,00	55 465,25	-30 625,25
	<i>Yhteensä</i>	8 530,46	24 840,00	55 465,25	-30 625,25
YHTEENSÄ SIS+ULK		29 862,90	1 620,00	1 362,69	257,31

Tietohallinnosta tuotetaan keskitetysti kunnan tietotekniset palvelut. Toiminta käsittää perusylläpidon lisäksi toiminnan kehittämisen ja suunnittelun sekä osallistumisen kuntaa koskettaviin tietoteknisiin hankkeisiin yhteistyössä Seutu-IT työryhmän kanssa. Toimintaan kuuluu myös yhteydenpito niin laite- kuin ohjelmistotoimittajiin.

Toimintamuutos

Jatkuva tietotekninen kehitys asettaa vaatimuksia niin henkilöstölle, ylläpitäjille kuin laitekannalle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää koulutukseen. IT-tuki on ostettu ostopalveluna Joki ICT Oy:ltä. Kunta on liittynyt Joki ICT Oy:n osakkaaksi yhdellä osakkeella.

Toiminnan painopisteet

Painopistealueena vuonna oli it -perusinfran tuottaminen.

Tavoitteiden toteutuminen 2023*Toiminnalliset tavoitteet**Määrälliset*

Vuoden aikana huolehdittiin perusylläpidosta.

Laadulliset

Henkilöstön koulutus toteutettiin suunnitellussa laajuudessa. Suuria suunnittelemtomia käyttökatoja ei syntynyt lukuun ottamatta yksittäisten laitteistojen korjausviivettä sopimusteknisistä syistä.

Taloudelliset

Ulkoisissa menoissa talousarvio ylittyi 116,91 %.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Erotus
Laajuus					
Työasemien määrä (painotettu kokonaism)	102 (52)	101 (51)	101 (51)	104 (54)	
Kustannus/työasema	423	296	548	546	2
Vakanssit	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.		

Mittarit	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	
Käyttökatkokset (> 1h)	2	2	2	2	
Keskim. vikaselvitys	1 pv	1 pv	1 pv	1 pv	

140 LASKUTETTAVAT

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	3 029,56		760,98	-760,98
	<i>Sisäiset</i>				0,00
	<i>Yhteensä</i>	3 029,56	0,00	760,98	-760,98
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	3 029,56		778,09	-778,09
	<i>Sisäiset</i>				0,00
	<i>Yhteensä</i>	3 029,56	0,00	778,09	-778,09
YHTEENSÄ SIS+ULK		0,00	0,00	-17,11	17,11

Sisältää sekalaiset menoerät, jotka on vuoden aikana laskutettu.

Osa tuloista kirjattu eri kustannuspaikalle ja jäänyt siirtämättä laskutettaviin.

Kustannuspaikalle ei laadita tulo-, eikä menoarviota sen luonteesta johtuen

3.17 SOSIAALI JA TERVEYS

Toiminta-ajatus

Sote-asioiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueella ja Saarikka sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiiri on purettu vuoden 2023 aikana. Taseesta on alkusaldojen korjauksella poistettu kuntayhtymäosuudet: SoTe kuntayhtymä Saarikka 30 827,12 € ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri 468 356,67 €.

3.1 SIVISTYSOSASTO

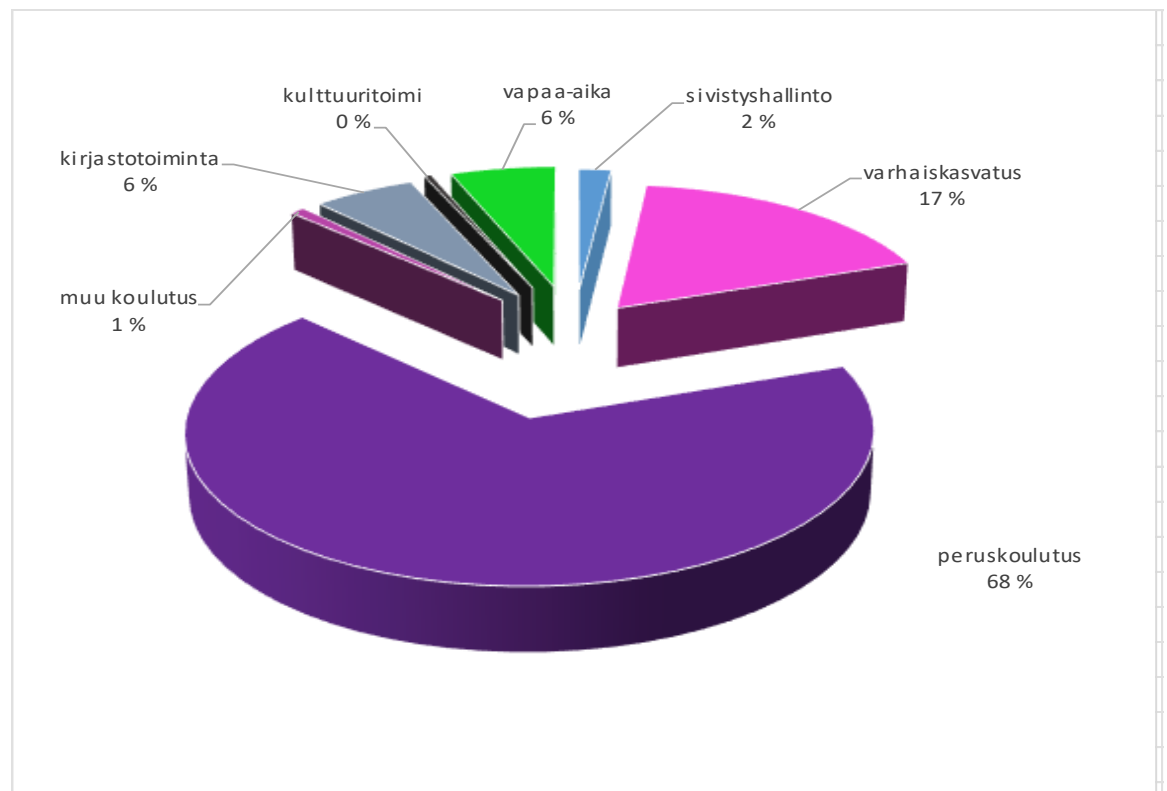
Toiminta-ajatus

Sivistysosaston tehtävänä on luoda, ylläpitää ja kehittää oppimisen ja opettamisen toimintaedellytyksiä sekä tuottaa varhaiskasvatus-, perusopetus-, kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen palveluja kunnassa.

Sivistyslautakunnan vastuualueeseen sisältyvät hallinto, varhaiskasvatus, peruskoulutus, muu koulutus, kirjastotoiminta, kulttuuri ja vapaa-aikatoimi.

Sivistyslautakunnan alaisia tilivelvollisia ovat sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, rehtori sekä vapaa-aikaohjaaja.

31.12.2023 henkilöstöä kunnassa oli 45 (+3), joista sivistysosastolla 26. Keski-ikä oli 50,8 v, sivistysosastolla 49,4 v.

TP 2022	Menot		Tulot		Yhteensä		Netto
	Ulkoiset	Sisäiset	Ulkoiset	Sisäiset	Menot	Tulot	
sivistyshallinto	43 116	2 737	5 717	1 720	45 853	7 437	38 416
varhaiskasvatus	369 468	29 607	18 824	0	399 075	18 824	380 251
peruskoulutus	1 044 496	466 469	35 796	3 239	1 510 965	39 035	1 471 930
muu koulutus	17 466	420	56	0	17 886	56	17 830
kirjastotoiminta	96 710	25 375	354	0	122 085	354	121 731
kulttuuritoimi	11 721	527	3559,73	0	12 249	3 560	8 689
vapaa-aika	131 242	34 830	40 898	0	166 072	40 898	125 174
YHTEENSÄ	1 714 218	559 966	105 205	4 959	2 274 184	110 164	2 164 020

300 SIVISTYSHALLINTO

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	49 565,55	53 404	43 116,04	-10 287,96
	<i>Sisäiset</i>	3 019,06	2 380	2736,59	356,59
	<i>Yhteensä</i>	52 584,61	55 420	45 852,63	-9 931,37
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	37 105,47	0	5 716,75	5 716,75
	<i>Sisäiset</i>	1 971,60	1 720	1 720,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	39 077,07	1 720	7 436,75	5 716,75
YHTEENSÄ SIS+ULK		13 507,54	53 700	38 415,88	-15 284,12
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				3 344,54	
Muutos				6 439,93	
Poistot				-1 219,79	
Arvo 31.12.				8 564,68	

Sivistyshallintoon sisältyvät sivistyslautakunta ja sivistyshallinto. Sivistyshallinto sisältää sivistysjohtajan palkkakuluja (noin 26 %) ja osaston toimistosihteerin palkkakuluja (24 %). Kirjastonhoitaja on toiminut sivistysjohtajana 10/2018 lähtien.

Hallinnon tavoitteena on kehittää kunnan kasvatusta- ja sivistyspalveluja. Hallintoon sisältyy sivistyslautakunnan kokoustaminen/päätöksenteko sekä sivistyslautakunnan käsittelyyn menevien asioiden valmistelu ja esittely päätösehdotuksineen.

Tavoitteiden toteutuminen 2023 Toiminnalliset tavoitteetMäärälliset ja laadulliset**LAUTAKUNTATYÖSKENTELEY**

Sivistyslautakunta [osallistumisaktiivisuus sivulla __] kokoontui kahdeksan (8) kertaa. Lautakunta käsitteli vuoden aikana seuraavia asioita:

Talous ja hallinto

- sivistysosaston ajankohtaiset hankkeet
- saatavien poistaminen
- valtionosuuksien käsittely
- opintostipendien myöntäminen (5 x 50 €)
- Saga Forsströmin opintostipendien myöntäminen (3 x 200 €)
- toimintakertomus 2022
- talousarvion toteutumisen seuranta 1-5/2023, 1-8/2023
- lausunto Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän talous- ja toimintasuunnitelmasta
- talousarvio 2024
- (koulun TAT ry:n yrityskylähanke 2023-2026)

Varhaiskasvatus

- varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.3.2023 alkaen
- oikaisuvaatimuksen (palkka) käsittely
- päiväkodin johtajan / varhaiskasvatusjohtajan valinta
- kuntalaisaloite lasten kotihoidontuen kuntalisästä
- varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma
- toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman aloittaminen
- oppisopimus 31.5.2025 saakka

Perusopetus

- täyttöluvat
- opintostipendit, rahastojen käyttö tiedoksi hallitukselle
- koulun työ- ja loma-ajat 2023-2024
- rehtorin vakinainen valinta
- koulu- ja askartelutarvikkeiden hankinta 2024-2026
- kouluterveyskyselyn tulokset (2023)
- perusopetuksen laatuarvioinnin tulokset 2023
- koulun lukuvuosisuunnitelma 2023-2024
- muutos lukuvuosisuunnitelmaan (retkikohteen vaihtuminen)
- opetushallituksen muutosmääräys opetussuunnitelmaan (poissaolot)

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

- aloite lukureseptistä 1-6 -vuotiaalle (HVA)
- vuoden nuoren valinta
- uudenvuoden vastaanottaminen

Vapaa-aikatoimi

- kuntalaisaloite kuntosalin maksuttomuudesta ikäihmisille
- latukoneen hankinta / työryhmän nimeäminen
- investointihanke kuntoportaat
- investointihanke minigolfrata
- palkittavat Nuorten kyvyt ja äänet esiin -tapahtumassa
- alueellinen tehostetun nuorisotyön suunnitelma
- ohjausryhmän jäsenen nimeäminen HSM2-hankkeeseen
- kuntalaisaloite liikuntasalin vapaasta käyttövuorosta
- urheilijoiden palkitseminen 470 €
- vuoden 2023 liikuntateko / OH
- sopimus liikuntapaikkojen hoidosta 2024

Viranhaltijapäätökset olivat lautakunnan kokouksissa nähtävillä. Päätösten määrä: rehtori 314, varhaiskasvatuksesta vastaava n. 160 ja sivistysjohtaja 156. Suurin osa päätöksistä oli henkilöstöpäätöksiä.

OSASTON RAHOITUSTA SAAVAT HANKKEET

037 050 **Harrastamisen Suomen malli** 1.8.2022-31.7.2023 (LSSAVI/5096/2022), vapaa-aikatoimi, saatu avustus 24 000 €, omavastuu 20 %, selvitys tehty, palautettu n. 4 300 €

033 060 Tasa-arvoa ja laatua edistävä hanke ”pysäyttää havaittu **eriarvoistumiskehitys**” 31.12.2023 saakka, koulu, saatu avustus 25 000 €,

omavastuu 20 %, käyttöaika kevät- ja syyslukukausi 2023, hanke päättynyt, selvitys annettava viimeistään 31.3.2024

033 065 **Koronaepidemian vaikutusten** tasaaminen, koulu ja varhaiskasvatus 26.10.2022-31.7.2024, saatu avustus 26 000 €, omavastuu 5 %, käyttöaika kevätlukukausi 2023 ja lv. 2023-2024 (jatkuu), selvitys annettava viimeistään 31.10.2024

037 055 **Harrastamisen Suomen malli 2**, 1.8.2023-31.7.2024 (LSSAVI/3788/2023), vapaa-aikatoimi, saatu avustus 23 000 €, omavastuu 25 %, käyttöaika lv 2023-2024, selvitys annettava 30.9.2024 mennessä

Taloudelliset

Taloudellisten tavoitteiden osalta sivistyshallintoon varattu nettomääräraha riitti ja alittui noin 15 000 euroa: kunta sai arvioitua enemmän tuloja ja menot olivat arvioitua pienemmät.

Koko sivistysosaston osalta toimintakulut ylittyivät arvioidusta noin 20 000 euroa. Toimintatuottoja saatiin noin 60 000 euroa arvioitua enemmän. Talousarvio alittui noin 40 000 euroa, kuten edellisvuonna.

Sivistyslautakunnan kokoukset / jäsenten osallistuminen

Jäsenet	22.2.	28.3.	14.4.	20.6.	29.8.	3.10.	31.10.	12.12.	Yht.
Leppänen Klaus, pj	1	1	1	1					4
Korpi Jussi, pj					1	1	1	1	4
Sepponen Leena, 1. vpj	1	1	1	1	1	1	0	1	7
Kainulainen Nelli, 2. vpj	0	1	0	1	1	0	0		3
Kainulainen Minna								1	1
Kemppainen Hannele	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Kotilainen Niina	1	1	0	1	1	1	1	1	7
Minkkinen Timo	1	1	0	1	1	1	0	1	6
Nenye Niko	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varajäsenet									
Kainulainen Minna	1		1			1	1		4
Hakkarainen Olavi			1						1
Männikkö Ulla									0
Kotilainen Ilari									0
Näsi Heikki			1				1		2
Karstinen Orvokki									0
Salmi-Lampila Elina							0		0
Jäseniä kokouksessa	6	6	6	6	6	6	5	6	
Leppänen Erkki	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Sarén Riitta	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Helppikangas Pekka	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Oinonen Pirkko	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Hälikkä Nitta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut kutsutut	4	3	3	3	4	3	3	3	
Isojärvi Mervi		1		1	1	1	1	1	6
Hakkarainen Sini	1	1			1	1	1		5
Salmi Merja		1							1
Korkeakangas Helena							1		1
Asiantuntijat, kutsuttuna	1	3	0	1	2	2	3	1	
YHTEENSÄ	11	12	9	10	12	11	11	10	

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikkeama
Laajuus					
Lautakunnan kokoukset	9	8	8	8	0
Lautakunnan pykälät	-	81	-	85	-
Hankkeet		2	1	1	0
Taloudellisuus					
Hallinto €/asukas	79	13	50	37	-13
Osaston henkilöstökulut		1 278 953	1 294 820	1 324 221	29 401
Voimavarat					
Hallinnon vakanssit	0,5	0,5	0,5	0,5	0
Osaston henkilöstö/htv	29/27	27-28/26-27	26,5/25,5	28,5/26,7	2/1,2

310 VARHAISKASVATUS

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	377 475,07	372 080,00	369 467,99	-2 612,01
	<i>Sisäiset</i>	35 663,24	32 430,00	29 607,11	-2 822,89
	<i>Yhteensä</i>	413 138,31	404 510,00	399 075,10	-5 434,90
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	27 730,81	23 500,00	18 824,31	-4 675,69
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	27 730,81	23 500,00	18 824,31	-4 675,69
YHTEENSÄ SIS+ULK		385 407,50	381 010,00	380 250,79	-759,21
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				6 972,31	
Muutos				-310,82	
Poistot				-2 397,58	
Arvo 31.12.				4 263,91	

Varhaiskasvatukseen tulosalueeseen sisältyy perhepäivähoito, päiväkotit Nuppukumpu, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, muut päivähoidon palvelut, lasten kotihoidontuki ja vauvaraha.

Toimintamuutos

Kivijärven varhaiskasvatuksen vastuuhenkilönä toimi Merja Salmi 1.9.2022-31.8.2023. Päiväkodin johtajana / varhaiskasvatusjohtajana on toiminut Helena Korkeakangas 18.9.2023 alkaen.

Ryhmäperhepäivähoitokeskus Nuppukumpu muutettiin päiväkodiksi (sivltk 21.9.2021§ 68). Kyseisiin kirjastolta saatuihin tiloihin siirryttiin toukokuussa -20.

Tavoitteiden toteutuminen 2023**Toiminnalliset tavoitteet****Määrälliset**

Tavoitteen mukaisesti tuotettiin riittävät varhaiskasvatukseen palvelut: varhaiskasvatuspaikka pystyttiin tarjoamaan kunnan kaikille sitä tarvitseville lapsille lakisääteisessä ajassa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea kasvatus- opetus- ja hoitotehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia, eli kertoimilla 21. Perhepäivähoitajalla saa olla yhtä aikaa läsnä 4 lasta sekä lisäksi yksi esikoululainen tai peruskoulun aloittanut lapsi.

Henkilöresurssit toteutuivat tavoitteen mukaisesti. Päiväkotit Nuppukummussa oli vakituista henkilöstöä viisi (vastaava, kolme lastenhoitajaa, yksi ryhmävastustaja). Määräaikaisena työskenteli yksi perhepäivähoitaja. Lisäksi sijaisuuksia kertyi n. 1,25 htv.

Varhaiskasvatusikäisiä lapsia oli perhepäivähoitajilla ja Nuppukummussa 31.12.2023 yhteensä 29. Nuppukummussa oli lisäksi 10 aamupäivätoiminnan lasta. Hoitopäiviä oli vuonna 2023 yhteensä 3 304 (ei sisällä aamupäivätoimintaa). Kokopäivähoitopäiviä oli 2839 ja osapäivähoitopäiviä 465. Yhdelle lapselle on ostettu varhaiskasvatuspalvelu naapurikunnasta.

Laadulliset

Tavoitteena oli laadukkaan ja suunnitelmallisen varhaiskasvatuksen takaaminen, yhteistyö vanhempien, hyvinvointialueen, naapurikuntien sekä muiden (koulu ym.) kanssa sekä varhaiskasvatussuunnitelman ja toimintasuunnitelman hyödyntäminen.

Toimintaan sisällytettiin liikunta- ja luontopainotteisuutta sekä yritysvierailuja. Lapset puheeksi -toimintamallia hyödynnettiin. Vuoden aikana pystyttiin tarjoamaan kysyntään perustuvaa vuoroa.

Kaikille Kivijärven 5-vuotiaille järjestettiin maksutonta viskarikerhoa yhtenä päivänä viikossa Nuppukummussa. Pienryhmätoimintaa toteutettiin säännöllisesti.

Varhaiskasvatuslain mukaiseen varhaiserytisyopetukseen (VEO) käytettiin koulun erityisopettajan resurssia tarpeen/mahdollisuuksien mukaan.

Taloudelliset

Varhaiskasvatuksen talousarvioon varattu määräraha riitti, alitusta 760 euroa.

Huomioitavaa:

- hoitopäivämaksutulot pienenevät ollen noin 15 600 €, saatu palkkatuki kompensoi hieman tuloja, arvioituja tuloja jäi saamatta 4 700 €
- henkilöstökulut ylittyivät nettona yli 18 000 €, käytännössä täyttämättömän perhepäivähoitajan palkka on mennyt sijaisuuksiin (n. 1,25 htv)
- varhaiskasvatuksen ylitys 31 600 € kompensoitui lasten kotihoidontuen alituksella: kotihoidontuen tarve vaihtelee vuosittain, vuonna -23 määrärahaa tarvittiin vain puolet varatusta eli noin 32 000 € (vrt. 67 000 € v. -22)

Vauvarahaa maksettiin 11 kivijärveläiselle, á 100 euroa (varaus seitsemälle).

Varhaiskasvatuksen tavoitteet toteutuivat hyvin. Haasteena välillä tilojen riittävyys, lasten määrä, sijaisten saatavuus.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikkeama
Laajuus					
Hoitopäivien lkm	3 555	3 479	4 000	3304	-696
Lapsia hoidossa 31.12.	25	30	29	29	0
Taloudellisuus					
Varhaiskasvatus netto	333 530	387 804,92	381 010	380 250,79	-759,21
Päivähoito netto	297 370	317 867,60	315 310	346 899,38	31 589,38
Lasten kotihoidon tuki	35 460	67 139,90	65 000	32 251,41	-32 748,59
Voimavarat					
Vakanssit	7+ tp	6,5+ tp	7,5	8,5	1

330 PERUSKOULUTUS

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	996 948,11	1 035 360	1 044 495,55	9 135,55
	<i>Sisäiset</i>	480 643,30	474 190	466 469,49	-7 720,51
	<i>Yhteensä</i>	1 477 591,41	1 509 550	1 510 965,04	1 415,04
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	41 439,62	4 540	35 796,20	31 256,20
	<i>Sisäiset</i>	3 813,95	0	3 239,14	3 239,14
	<i>Yhteensä</i>	45 253,57	4 540	39 035,34	34 495,34
YHTEENSÄ SIS+ULK		1 432 337,84	1 505 010	1 471 929,70	-33 080,30
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				84 990,64	
Muutos				-621,65	
Poistot				-19 366,68	
Arvo 31.12.				65 002,31	

Tainionmäen koulu on yhtenäinen perusopetuksen koulu, jossa toimivat esiopetus sekä vuosiluokat 1-9. Talousarviossa peruskoulutukseen sisältyvät opetus, kuljetukset, ruokailu (sis. osto), muu oppilashuolto sekä esiopetus. Sisäisiin eriin kuuluvat ruokapalvelun ostot (ulkoistettu yhtiölle 2024), sisäiset vuokrat sekä sisäinen talous- ja tietohallinto.

Oppilaille turvattiin perusopetuslain mukaiset opiskelumahdollisuudet. Yleisopetuksen oppilaiden ja yleisopetukseen integroitujen yksilöllisen opetussuunnitelman mukaisesti opiskelevien oppilaiden tarpeet huomioitiin joustavien opetusjärjestelyjen ja tarkoituksenmukaisten resurssien avulla. Tuntikehys oli 290 tuntia sisältäen esiopetuksen. Luokanopettajat ja aineenopettajat antoivat opetusta vuosiluokille 1-9.

Rehtoriksi vakinaistettiin Mervi Isojärvi.

Toiminnan painopisteet

Koulussa arvioitiin perusopetuksen laatukriteerien mukaisesti koulun toimintaa. Arvioinnin kohteina olivat:

- taloudelliset resurssit
- arviointi
- opetussuunnitelman toteuttaminen
- oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki
- kodin ja koulun yhteistyö, koulutyytyväisyyskysely
- oppimisympäristö ja sen turvallisuus sekä
- käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot.

Näistä kyselyistä suuntautuivat laatukirjan mukaisesti kodin ja koulun yhteistyötä koskeva osio sekä koulutyytyväisyyskysely 3.-9. -luokkien oppilaille, 2.-9. -luokkien huoltajille sekä opettajille ja ohjaajille. Oppimisympäristöä ja sen turvallisuutta sekä käyttäytymis- ja vuorovaikutustaitoja koskevat osiot suuntautuivat 2., 5. ja 7. -luokkien oppilaille sekä opettajille ja ohjaajille. Taloudellisia resursseja sekä

opetussuunnitelman toteuttamista koskevat osiot suuntautuivat opettajille ja oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tukea koskeva osio opettajille ja ohjaajille. Arviointia seurataan vuosittain.

Henkilökunnan tiedollisten ja taidollisten valmiuksien kehittämistä tuettiin. Kuntarajat ylittävä yhteistyö lisääntyi. Koulun toiminnassa pyrittiin palaamaan korona-aikaa edeltävään aikaan ja erilaisia opintoretkiä tehtiin Keski-Suomen alueelle. Myös rehtoriyhteistyö pohjoisen Keski-Suomen rehtorien kanssa saatiin jälleen toimimaan.

Toimintaresurssia saatiin lisää vapaa-aikatoimen hallinnoimien hankkeen turvin, aluehallintoviraston Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnalla. Vuoden aikana saatiin ulkopuolista rahoitusta myös havaitun eriarvoisuuden pysäyttämiseen (25 000 euroa). Hankerahoitusta hyödynnettiin koko vuoden ajan, kevätlukukaudella kasvatusohjaajan palkkaamiseen ja syyslukukaudella koulunkäynninohjaajan palkkaamiseen.

Lisäksi koulu ja varhaiskasvatus haki ja sai rahoitusta koronaepidemian vaikutusten tasaamiseen (26 000 euroa). Hanke toteutetaan pääosin v. 2024.

Tavoitteiden toteutuminen 2023

Toiminnalliset tavoitteet

Määrälliset

Opetusta annettiin perusopetuksen esiopetuksessa ja vuosiluokilla 1-9 vuonna 2023 tuntikehyksen mukaisesti. Perusopetuksen päättötodistuksen sai 100 % ikäluokan oppilaista.

Laadulliset

Perusopetuksen käytännön toteutuksessa huomioitiin mahdollisuuksien mukaisesti oppilaiden yksilölliset tarpeet ja opetustoiminnan kannalta toimivat ryhmäkoot. Erilaisissa kerhoissa oppilaat pääsivät kehittämään omia kykyjään, vastuun ottamista sekä sosiaalisia taitojaan. Opetuksen laatua pyrittiin kehittämään monipuolisesti. Koululla on käytössä perusopetuksen laatukriteereiden mukainen laatuasiakirja, jonka mukaisesti koulun toimintaa arvioidaan vuosittain.

Opettajille on tarjottu mahdollisuutta täydennyskoulutukseen mm. O3 Keski-Suomen opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutusverkon kautta. Kunnan työntekijöille on mahdollistettu ilmainen täydennyskoulutus myös Eduhousen kautta. Koulun opetushenkilöstön koulutuksessa painotettiin syksyn aikana tekoälyn opetuskäyttöön liittyvää koulutusta.

Kuraattori- psykologi- ja kouluterveydenhuoltopalvelut siirtyivät hyvinvointialueen järjestettäväksi vuoden 2023 alusta. Psykologipalveluja ei koululla ollut alkuvuodesta lainkaan. Hyvinvointialue sai järjestettyä psykologipalvelut ostopalveluna maaliskuu - kesäkuu ja elokuu – joulukuu 2023 välisinä aikoina.

Koulun henkilökuntaan kuului kolme vakinaista koulunkäynninohjaajaa sekä kevätlukukaudella 2023 palkkatuella ja Opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahoituksella palkattu oppilaan henkilökohtainen avustaja. Syyslukukaudeksi 2023 palkattiin koulunkäynninohjaaja Opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahalla oppilaan henkilökohtaiseksi ohjaajaksi. Vakinaisten koulunkäynninohjaajien

työnkuviin on kuulunut myös koulukuljetusajoa ja koululaisten iltapäivätoiminnasta vastaamista.

Koulukuljetukset hoidettiin kunnan omana toimintana ja omalla kalustolla. Sivistysosastolle on hankittu 12-/13-paikkainen auto ja 22-paikkainen linja-auto. Lisäksi tekniseltä osastolta ostettiin ruokahuollon auton käyttöä ja kuljettajaresursseja 0,56 htv. Säännöllisen työajan resurssi 0,5 + 0,15 + 0,56 htv. Koulukuljetuskustannukset v. 2023 käyttötaloudessa olivat 69 651,04 euroa.

TVT-laitteisiin satsattiin. Koululle hankittiin uusi älytaulu ja tietokoneet 8. luokan opilaiden henkilökohtaiseen käyttöön. Koululla uusittiin teknisen käsityön laitteistoa mm. hankkimalla uutta, perusopetukseen paremmin soveltuvaa hitsausvälineistöä.

Taloudelliset

Koulun määrärahat riittivät. Nettosäästö oli noin 33 000 euroa ja se syntyi lähinnä palveluiden ostoista, aineista, tarvikkeista ja tavaroista sekä saadusta hankeavustuksesta.

Vapaa-aikatoimen hallinnoimat yhteiset hankkeet toivat lisäresurssia toimintaan.

Kotikuntakorvaukset aiheuttivat käyttötalouteen noin 44 612,49 euron nettokustannukset. Kotikuntakorvausmenoja syntyy kivijärvisestä lapsesta ja nuoresta, joka suorittaa peruskoulua oman paikkakunnan ulkopuolella.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA2023	Tot. 2023	Poikkeama
Laajuus					
Esiopetus, oppilaat 20.9.	11/8	8/8	9/9	9/10	/+1
Perusopetus, oppilaat 20.9.	92/90	91/83	84/78	83/76	-1/-2
Peruskoulun oppimäärä	14	13	15	16	+1
Tuntikehys	290/290	290/290	290/290	290/290	0/0
Yleisopetustunnit/oppilas	2,9	3,0	3,2	3,2	0
Eriyisopetuksen tunnit k/s	14-16	24	24	24	0
Opetusryhmät	8-16	8-16	8-16	5-16	-3/0
Oppilas/opettaja keskim.	8,4	7,6	6,4	6,4	0
Kuljetusoppilaat k/s	52/54	54/51	49/43	50/43	+1/0
Ryhmäkoko keskimäärin	10	9,5	9	9	0
Laatu/hyte-kertoimen perusteet					
Kouluympäristön tarkistus			x	x	0
Oppilaiden poissaolot			x	x	0
Liikuntavälitunnit			x	x	0
Kouluruokailusuositus			x	x	0
Osallisuus (tea-viisari)			x	x	0
Taloudellisuus					
Käyttömenot €/asukas	1 282	1 389	1 387	1464	+77
Käyttömenot €/oppilas	13 807	15 554	16 773	16977	+204
Käyttömenot €/opetust.	134	134	136	137	+1
Opetusmateriaali/oppilas	271	281	311	328	+17
Koulukuljetus/kuljetusoppilas	1 552	1 176	1 468	1482	+14
Voimavarat					
Opetushenkilöstö	14	14	14	14	0
Opetushenkilöstö (htv)	11,7	12,4	12,4	12,2	-0,2
Koulunkäynninohjaajat	3		3,5	4	+0,5
Muu henkilöstö (htv)	0,5	4,5	0,56	0,56	0

Asukasluku: 1032

340 MUU KOULUTUS

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	23 214,84	14 450	17 465,67	3 015,67
	<i>Sisäiset</i>	420,00	420	420,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	23 634,84	14 870	17 885,67	3 015,67
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	56,00	0	56,00	56,00
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	56,00	0	56,00	56,00
YHTEENSÄ SIS+ULK		23 578,84	14 870	17 829,67	2 959,67

Muu koulutus käsittää kansalaisopiston ja musiikkiopiston sekä pienen määrärahan toisen asteen kuraattori- ja psykologipalveluihin.

Kivijärvellä kursseja tuottaa Karstulan kansalaisopisto, joka on kuntalaisille suunnattu vapaan sivistystyön oppilaitos, matalan kynnyksen harrastus- ja oppimisympäristö sosiaaliselle kasvulle, itsensä kehittämiselle sekä henkisen ja fyysisen vireyden ylläpitämiseen.

Kivijärvi on jäsen Viitasalo-opistossa, jonka isäntäkuntana on Saarijärven kaupunki. Viitasalo-opiston toiminta-ajatuksena on toiminta-alueensa musiikin ja tanssin harrastuksen kehittäminen ja musiikin ja tanssin perusopetuksen antaminen sekä harrastajille että ammattiin aikoville, myös yksilöpainotteisella opetuksella.

Tavoitteiden toteutuminen 2023

Toiminnalliset tavoitteet

Määrälliset ja laadulliset

Karstulan kansalaisopisto

Kivijärvi: Kansalaisopiston opetustunteja oli 510, netto-opiskelijoita 104 (N 91, M 13) Toteutuneet tunnit jakautuivat seuraavasti: käden taidot 312 h, liikunta 128 h ja musiikki 64 h ja puutarhanhoito 6 h.

Kansalaisopiston tarjonnassa huomioidaan kuntalaisten kurssitoiveet, mikäli kurssille löydetään sopiva opettaja.

Viitasalo-opisto

Yleistä: Vuodelle 2023 suunniteltu opetustuntimäärä alittui 53 tunnilla suunnitellusta tuntimäärästä. Vuonna 2023 opetusta toteutui yhteensä 5 348 tuntia. Opetustuntimäärät kunnittain toteutuivat hyvin verrattuna asukasluvun mukaisesti jaettuun opetustuntimääriin. Kivijärvellä toteutunut opetustuntimäärä ylitti suunnitellun tuntimäärän. Talousarvion toteutuminen ja kunnissa toteutuneet opetustunnit huomioituna Viitasalo-opisto joko palauttaa liikaa maksettuja ennakkomaksuja tai perii liian vähän maksettuja ennakkomaksuja. Maksuosuuksien tarkistukset on tehty 20.2.2023 ja 20.9.2023 tilastoitujen

oppilastietojen ja toteutuneiden opetustuntimäärien sekä vuoden 2023 talousarvion 23.1.2024 toteutumatiетоjen perusteella.

Kivijärvi: Musiikkiopiston Kivijärven tuntikiintiö oli asukasluvun mukaan 6,4 % eli 345 (353) tuntia. Suunnitelmissa oli tunteja 387 (351), joista keväällä 213 ja syksyllä 174. Oppilaita oli solistisella linjalla 11 (9), tunteja kertyi 379. Lisäksi musiikillista varhaiskasvatusta annettiin 12 tuntia. Tunteja yht. 392. Viitasalo-opisto järjesti kevät- ja joulukonsertin lisäksi koululaiskonsertin Tainionmäen koululla.

Taloudelliset tavoitteet

Kansalaisopistotoiminta

Kivijärven maksuosuus Karstulan kunnalle oli 11 810 euroa. Kaikki kustannukset olivat 12 790 euroa, ylitystä 5 170 euroa.

Viitasalo-opisto

Kivijärven tarkistettu maksuosuus oli 5 040 euroa.

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Toimintaa pitäisi monipuolistaa.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikkeama
Laajuus					
<i>Kansalaisopisto</i>					
Opetustuntien määrä	542	483	605	510	-95
Opiskelijoiden määrä	111	95	150	104	-46
<i>Musiikkiopisto</i>					
Opetustuntien määrä	-	362	-	392	30
Opiskelijat	7	9	10	11	1
Taloudellisuus					
<i>Kansalaisopisto</i>					
Toimintakate	9 022	16 947,52	7 620	12 790,67	5169,67
€/opetustunti	17	35	13	29	16
€/opiskelija	81	178	50	123	73
<i>Musiikkiopisto</i>					
Toimintakate	2 284	4 708	7 000	5040	-1960
€ / opiskelija	326	523	700	458	-242
Voimavarat					
Vakanssit	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.

350 KIRJASTOTOIMI

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	91 038,84	94 200	96 709,71	2 509,71
	<i>Sisäiset</i>	23 896,95	24 050	25 375,34	1 325,34
	<i>Yhteensä</i>	114 935,79	118 250	122 085,05	3 835,05
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	433,30	400	353,98	-46,02
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	433,30	400	353,98	-46,02
YHTEENSÄ SIS+ULK		114 502,49	117 850	121 731,07	3 881,07
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				2 557,03	
Muutos				-112,04	
Poistot				-1 977,94	
Arvo 31.12.				467,05	

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Yhteiseen Keski-kirjastoverkkoon Kivijärvi on kuulunut 1.10.2013 alkaen ja verkko kattaa kaikki Keski-Suomen kunnankirjastot. Yhteistyötä tehdään yhteisen kirjastojärjestelmän lisäksi e-hankinnoissa ja logistisissa ratkaisuissa. Keski-kirjastot kuuluvat Tampereen kaupunginkirjaston kehittämistehtäväalueeseen.

Nykyinen kirjastolaki tuli voimaan 1.1.2017. Lain tavoitteena on edistää (§ 2)

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Lain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on (§ 6)

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Toimintamuutos / painopisteet

Turvattiin paikalliset kirjastopalvelut toimintaan sopeutetuissa tiloissa. Jatkettiin yhteistyötä Keski-kirjastojen kanssa. Kirjastossa on sekä asiakaspalveluaukioloa että omatoimikirjaston aukioloa. Kirjastonhoitaja toimi edelleen sivistysjohtajana.

Tavoitteiden toteutuminen 2023 Toiminnalliset tavoitteetMäärälliset

Tavoitteena oli kartuttaa kirjaston kokoelmia määrällisesti. Hankintoja tehtiin 545, poistoja 341.

Lainaja-, käynti- ja lainausmääriin suunniteltiin saatavan lisäystä omatoimikirjaston käyttönotolla. Omatoimikirjasto otettiin käyttöön 7/2022. Ensimmäisen kokonaisen vuoden kokemuksella voi sanoa, että omatoimikirjastoa käytetään, mutta se ei ole vaikuttanut toivotusti asiakasmäärään ja lainauksiin. Lainamäärä laski yli 10 prosenttia, sitä selittänee osittain kirjaston 3-viikkoinen kiinniolo heinäkuussa.

Laadulliset

Tavoitteena oli monipuolista aineistoa asiakkaiden toiveiden mukaisesti, avustaa tiedonhaussa, lisätä ja mainostaa toimintaa.

Hankinnoissa kuunneltiin myös asiakkaiden toivomuksia. Keski-kirjastot tarjoavat asiakkailleen nykyään myös e-kirjoja, e-musiikkia, e-äänikirjoja ja e-lehtiä. Opastusta kirjavalinnoissa, tiedonhaussa ja tietokoneiden käytössä oli kuukausittain. Aukiolotunnit ovat kolminkertaistuneet omatoimikirjaston myötä.

Oheistoiminta: Lukemisen edistämistä tuettiin Jyri Paretskoin kirjailijavierailulla. Muutama näyttely järjestettiin. Mm. Minna Paimenen taidenäyttely keräsi kävijöitä ja avajaistilaisuuteen osallistui 20-30 henkilöä.

Taloudelliset

Määräraha ylittyi noin 3 900 euroa.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikkeama
Laajuus					
Kotilainat	9 615	10 670	10 500	9 291	-1209
Lainat/asukas **	9	10	10	5	-5
Lainajat	277	253	250	231	-19
Kävijämäärä/v	3 838	4 050	4 630	4 200	-430
Omatoimikäynnit			370	528	158
Verkkokäynnit	6 097	6 370	6 100	7 181	1081
Kirjastoaineisto	26 830	27 100	27 500	27 304	-196
- josta kirjoja	24 764	24 918	25 300	25 148	-152
Aukiolotunteja/v	1 065	1 062	1 010	1 025	15
Omatoimiaukiolo		1 464	2 000	3 040	1 040
Taloudellisuus					
Toimintakulut	111 306	114 935,79	118 250	122 085,05	3 835,05
- kstoaineistokulut	15 476	16 448,51	15 850	16 611,34	761,34
- henkilöstökulut	64 353	65 777,88	66 800	69 835,73	3 035,73
Toimintakate/as. **	100	108	109	118	9
€ / käynti	29	28	23	29	6
€ / laina	11	11	11	13	2
Voimavarat					
Vakanssit	1,4 (1,0)	1,4 (1)	1,4 (1,1)	1,4 (1,1)	0

**) Asukasluku: 1107 v. 2021, 1064 v. 2022, 1032 v. 2023

360 KULTTUURITOIMI

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	3 984,61	5 400	11 721,1	6 321,10
	<i>Sisäiset</i>	62,17	630	527,41	-102,59
	<i>Yhteensä</i>	4 046,78	6 030	12 248,51	6 218,51
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	310,00	1 000	3 559,73	2 559,73
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0	0	0,00
	<i>Yhteensä</i>	310,00	1 000	3 559,73	2 559,73
YHTEENSÄ SIS+ULK		3 736,78	5 030	8 688,78	3 658,78
Suunnitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				4 236,63	
Muutos				-310,82	
Poistot				-231,00	
Arvo 31.12.				3 694,81	

Lain kuntien kulttuuritoiminnasta mukaan kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuritoimi osana kunnan sivistystointa tukee ihmisten ja yhteisöjen henkistä vireyttä, järjestää ja välittää kulttuuri- ja juhlatilaisuuksia sekä tarjoaa mahdollisuuksia taiteen harrastamiseen. Lisäksi kulttuuritoimi on mukana paikallisen kulttuuriperinteen vaalimisessa ja edistämässä.

Kulttuurisektori kirjastovetoisena vastaa kulttuuripalveluista ja kunnan juhlista, joihin on varattu määräraha "kulttuuritoimen" puolelle. Kulttuuria tuotetaan myös vapaa-aikeiden ym. toimista (HSM-hanke, Moottorisaha Soikoon).

Toimintamuutos ja painopistealueet

Kulttuuritoimi tuottaa kulttuuripalveluja yksin sekä yhdessä yhdistysten ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Yhdistysavustuskäytäntö on palautettu 2014. Jokainen kulttuuritapahtuman järjestäjä, joka järjestää kaikille avoimen tapahtuman ja mainostaa sitä, voi vapaamuotoisella hakemuksella hakea kirjastosta 100 euron avustusta.

Kunnan kotisivuja, Kivijärven epävirallista facebook-ryhmää ja mahdollisesti paikallislehteä hyödynnetään tapahtumatiedottamisessa. Vuonna 2023 julkaistiin yksi kuntatiedote (jako kauppaliikkeissä).

Taide-elämyksiä luodaan lähinnä musiikin, teatterin ja kuvataiteen keinoin. Kuntalaisten henkistä vireyttä vahvistetaan erilaisin tapahtumin joko luomalla niitä paikallisvoimin tai ostamalla ammattilaisilta.

Tavoitteiden toteutuminen 2023

Toiminnalliset tavoitteet

Määrälliset ja laadulliset

Tavoitteena oli tarjota kulttuuritapahtumia kuntalaisille ja kesäasukkaille sekä tehdä yhteistyötä eri yhdistysten, yhteisöjen, vapaa-aika-, kirjasto- ja koulutoimen, kansalaisopiston ja naapurikuntien kanssa.

Toteutunut:

Kulttuuritoimintaa järjestettiin suunniteltua enemmän. Ostopalveluna järjestettiin ukrainalaisen kirkkokuoro Kaanonin pääsiäisajan konsertti, viisi kesäistä yhteislaulutapahtumaa sekä Saija Tuupasen konsertti.

Luennot, esitelmät, elokuvat: Kämppäemäntä-elokuva, kunnan syntyhistoriaesitelmä seurakuntakerholle.

Vuotuisjuhlista mainittakoon kaatuneitten muistopäivän juhla ja itsenäisyyspäivän juhla. Lisäksi järjestettiin kulttuuritoimen aloitteesta, koulun toteuttama juhla koululaisille ja kuntalaisille, koska kivijärveläisen koululaitoksen/kansakoulutoiminnan synnystä tuli kuluneeksi 150 vuotta. Vuotuis tapahtumiin lasketaan myös joulumyyjäiset ja uudenvuoden vastaanottotapahtuman järjestäminen, josta tällä kertaa vastasi kulttuuritoimi.

Kulttuuriavustuksen á 100 euroa sai hakemuksesta Heitjärven ja Saunakylän kyläyhdistykset, Kivijärven kotiseutuyhdistys ja Pertti Laakkonen kirjailija-symposiumin järjestämisestä.

Valittiin Vuoden Nuori (AH).

Kivijärvi-talo (entinen Tenholan koulu) oli yhdistysten ja eri toimijoiden käytössä. Riviera-kokoushuoneessa on pidetty kokouksia ja musiikkiopiston tunteja.

Taloudelliset

Määräraha ylittyi 3 658,78 euroa.

Toiminnallisista tavoitteista määrälliset ja laadulliset tavoitteet saavutettiin. Toimintaa oli suunniteltua enemmän..

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikkeama
Laajuus					
Vuotuisjuhlalat	0	1	2	5	3
Yleisömäärä em.	400	80	100	500	400
Luennot ja esitelmät	0		2	2	0
Teatterit, konsertit, lauluillat	4	5	2	7	5
Avustukset+Vuoden Nuori	200+0	300+340	500+340	400+340	-100
Taloudellisuus					
Toimintakate €	3 745	3 737	5 030	8 690	3 660
Toimintakate/asukas	3	4	5	8	-3

370 VAPAA-AIKATOIMI JA HYVINVOINTI

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	116 702,68	110 310	131 241,85	20 931,85
	<i>Sisäiset</i>	35 991,24	34 180	34 830,03	650,03
	<i>Yhteensä</i>	152 693,92	144 490	166 071,88	21 581,88
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	41 704,52	20 300	40 898,11	20 598,11
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	41 704,52	20 300	40 898,11	20 598,11
YHTEENSÄ SIS+ULK		110 989,40	124 190	125 173,77	983,77
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				52 007,53	
Muutos				13 742,63	
Poistot				-6 846,00	
Arvo 31.12.				58 904,16	

Vapaa-aikatoimeen sisältyvät nuorisotoiminta, nuorisovaltuuston määrärahat, liikunta- ja urheilutoiminta sekä urheilualueiden hoito. Vapaa-aikaohjaaja toimii lisäksi ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilönä, työsuojelupäällikkönä sekä v. 2022 lopusta väkivallan ehkäisytyön yhdyshenkilönä.

1.1.2017 voimaan tulleen nuorisolain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioiden luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Tehtävää hoitaessaan kunnan tulee olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien tahojen kanssa. Monialaista yhteistyötä varten kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto, jonka kohderyhmänä on kaikki kunnassa asuvat nuoret. Laissa on säädetty myös etsivän nuorisotyön toteuttamisesta.

Nuorisovaltuustosta säädetään kuntalaisia. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

10.4.2015 voimaan tulleen liikuntalain mukaan kunnan vastuulla on edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla järjestämällä liikuntapalveluja ja terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Ehkäisevän päihdetyön lain mukaan kunnan tulee huolehtia päihdeolojen seurannasta, huolehtia, että päihdehaitoista ja niiden vähentämisestä tarjotaan tietoa,

tukea ehkäisevien toimien osaamista kunnan tehtävissä ja että toimia esitetään ja edistetään kunnan hallinnossa. Ehkäisevä päihdetyö on päihteiden aiheuttamien haittojen ennalta ehkäisyä ja vähentämistä. Työn tavoitteena on vähentää kysyntää, saatavuutta ja tarjontaa sekä edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ehkäisevään päihdetyöhön kuuluu alkoholi-, tupakka-, huume- ja rahapelihaittojen ehkäisy.

Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esihenkilöitä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden, työterveyshuollon ja työsuojeluviranomaisten kanssa.

Toimintamuutos (ei)

Tavoitteiden toteutuminen 2023

Toiminnalliset tavoitteet

Määrälliset ja Laadulliset

Nuorisolain mukaan nuoriksi määritellään alle 29-vuotiaat ja heidän osuutensa (12-29-vuotiaat) kunnan asukasluvusta oli 14,6 %. 12-20-vuotiaita oli 92 eli noin yhdeksän prosenttia kunnan asukasluvusta. Nuorisotaloa pidettiin auki kahtena iltana viikossa pois lukien kesäaika. Vuonna 2022 iltaa kohden nuorisotalolla kävi 0-10 kävijää. Koko vuoden kävijämäärä oli 112. V.2023 kävijämäärä oli 138 (discot) mutta oli monta iltaa, ettei käynyt ketään.

Kannonkosken ja Kyyjärven nuorisotoimien sekä 4H-yhdistyksen kanssa järjestettiin Piispalassa Crazy action -iltoja, joihin oli linja-autokuljetus uimahallikuljetusten yhteydessä. Iltoja oli syksyllä 5 ja keväällä 5. Osallistujia oli keskimäärin 12/kerta (v.2022 14/kerta).

Harrastamisen Kivijärven malliin haettiin uutta avustusta AVI:ltä ja sen avulla lapsille ja nuorille saatiin 9 harrastusryhmää. Valittavana oli liikuntaa, kädentaitoja, ratsastusta ja videokuvausta. Harrastuksiin osallistuttiin ahkerasti.

Vapaa-aikatoimi oli mukana v.22 alkaneessa Piispalan Here and Elsewhere hankkeessa, jossa kartoitettiin ja kehitettiin Pohjoisen Keski-Suomen kuntien nuorisotyötä yhteistyöllä. Hankeen avulla nuorille pidettiin Digi action päivä Piispalassa ilmaisella kyydityksellä ja Elina Piispalasta kävi pitämässä koululla taideprinttipajaa (kansainvälisen vapaaehtoisen kanssa), kepparileiri ja lisäksi yksi nuorista osallistui koulutukseen ”nuorisovaihtoon kumppania Euroopasta etsimässä”. Näiden lisäksi tarjolla oli mm. erilaisia leirejä mutta Kivijärvisiä nuoria ei osallistunut. Lisäksi harrastuspassi otettiin käyttöön K-kunnissa etuuksista ja tapahtumista viestimiseen mutta se ei osoittautunut kannattavaksi.

Lapsille järjestettiin jalkapalloa (kesällä), yleisurheilun lajikokeilua, Summeri-leiri, tennisalkeet, yleisurheilukilpailut, maastajuoksun pitäjänmestaruuskilpailut, luistelun opetusta, musiikkiluistelua (16-30 osallistujaa/kerta, myös aikuisia), syyssäpinäleiri

(4H) ja hiihtokoulu yhdessä Keski-Suomen hiihto ry:n kanssa. Hiihdon pitäjänmestaruuskilpailuissa oli vain 4 hiihtäjää. Vappuna järjestettiin perinteinen tapahtuma perheille missä mm. esiintyi Pellepariskunta Nelli ja Niilo, talvileiri järjestettiin Piispalassa (4H).

Järjestöjen toimintaa tuettiin tekemällä niiden kanssa yhteistyötä niin, että mahdollisimman moni harrastusmuoto säilyisi Kivijärvellä. Yhteistyö oli mm. tiedottamista, tiedon vaihtamista (mm. eräilykerho), tilojen tai välineiden lainaamista. Syksyllä pidettiin yhdistysilta jossa oli toimijoita 9 eri yhdistyksestä sekä KYT edustaja.

Nuorisovaltuusto kokoontui 2 kertaa ja järjesti laskiaistapahtumassa pulkkakilpailun sekä retken Power parkiin (25).

Hiihtämään pääsi jo 9.12.2022 ja kausi jatkui 5kk ajan. Kivijärvi-hiihdot pidettiin mutta maakuntaviestiin ei ole saatu hiihtäjiä kahteen vuoteen. Hiihtolatu-verkostoa otettiin sähkölinjatyömaan jäljiltä käyttöön mm. Hautalan lenkki. Jäälatu oli käytössä. Kansanhiihtäjiä ei laskettu, koska viime vuosina osallistujia on ollut vain kourallinen. Peltokankaan pienlaskettelurinteen hiihtohissi ei toiminut talvella, vaikka koeajossa toimikin. Hissi vaati korjaustoimenpiteitä mm. uuden maakaapelin. Perinteinen mäenlaskutapahtuma oli laskiaisena, kävijöitä n.100.

Kaukalo oli luistelukunnossa 5.12.2022. ja jään kunnossapito lopetettiin 16.3.

Pyöräilijäkampanjassa 23 suoritti 300 kilometrin rajapyykin ja 16 sai mestaripyöräilijän pokaalin, eli pyöräili yli 1 000 kilometriä. XXXX kävelyottelussa oli mukana 102 kuntoilijaa. Kivijärven ja Kannonkosken pyöräilijät tapasivat kesäkuussa Yläpään risteyksessä, osallistujia oli 18. Kivijärvi-pyöräilystä pidettiin välivuosi vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Hannunkivi-juoksu pidettiin mutta juoksijoita oli kilpasarjassa vain 32.

Vuonna 2020 syksyllä alkanut ikääntyvien kirsikkapuistojumppa jatkui normaaliin tapaan läpi vuoden, ilmojen viiletessä siirryttiin liikuntasaliin. Jumpassa kävi 3-10/hlöä/kerta. Kuntalaisten aloitteesta kuntosali Impulssia pidettiin auki keväällä eläkeläisille ilmaiseksi kerran viikossa 6.3.-29.5. Vapaa-aikaohjaaja oli 5 ensimmäisenä kertana opastamassa laitteiden käyttöä (4-6/hlöä). Kävijöitä kirjaantui päivän aikana 0-10.

Frisbeegolfjaoston järjesti viikkokilpailuja joka toinen viikko. Vapaa-aikatoimi järjesti radalla pitäjänmestaruuskilpailut, joihin osallistui 12 heittäjää.

Yleisurheilun pitäjänmestaruuskilpailuissa oli 24 osallistujaa lapsissa ja aikuisissa 9.

Vuoden aikana oli tarjolla yhteistyökumppaneiden ja vapaaehtoisten kanssa kaikenikäisille ilmaista tekemistä: kunnonmittausta (9), ulkoilupäivä (35), Ilon päivä (reilu 80) sekä kiitoskahveja vapaaehtoisille (9+12).

Kuntalaisten toiveesta rakennettiin kuntoportaat peltokankaalle ja minigolfpohja tehtiin koulun pihaan kuudelle radalle (loput 6 rataa tulee Kirsikkapuistoon ensi kesänä).

Moottorisahafestivaalit järjestettiin kesäkuussa. Vapaa-aikatoimen työpanokseen kuului mm. huolehtia veistäjille asunnot ja ruokailu.

Nuorille saatiin kesätöitä perinteisesti 4H järjestön kautta.

Tehostetun nuorisotyön suunnitelma laadittiin yhteistyössä Kannonkosken, Kyyjärven, Karstulan ja Kinnulan kanssa.

Etsivän nuorisotyöntekijän palvelut on ostettu kesästä 2019 ostopalveluna Kinnulasta. Yhteistyötä etsivän kanssa on tehty noin kerran viikossa. Vuonna 2022 tavoitti 9 nuorta ja 5 asiakkuutta päättyi. Vuonna 2023 luvut olivat 43 ja 19 mutta luvuissa on myös Kinnulan asiakkaat.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto yhdistettiin naapurikuntien kanssa. Mukana on Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi ja ryhmä kokoontui syksyllä ensimmäistä kertaa. Tavoitteena on kokoontua 2 kertaa vuodessa, keväällä sekä syksyllä.

Liikuntapaikat pidettiin kunnossa, liikuntasaliin uusittiin koripalloteline, hiihtohissiin asennettiin maakaapeli, ja parhaita urheilijoita palkittiin.

Ehkäisevässä päihdetyössä käynnistettiin hyvinvointialueen kanssa yhteistyö ja järjestettiin yhdessä koulun kanssa Feel Good messut yläkoululaisille.

Taloudelliset

Taloudellisesti nuorisotoiminta ylittyi, mutta vastaavasti toimintatuottoja kertyi oletettua enemmän, joten budjetti ylittyi vain vajaalla tuhannella eurolla.

Vapaa-aikatoimen määrälliset tavoitteet alittuivat osin, mutta resursseihin nähden toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin.

Tunnusluvut ja mittarit

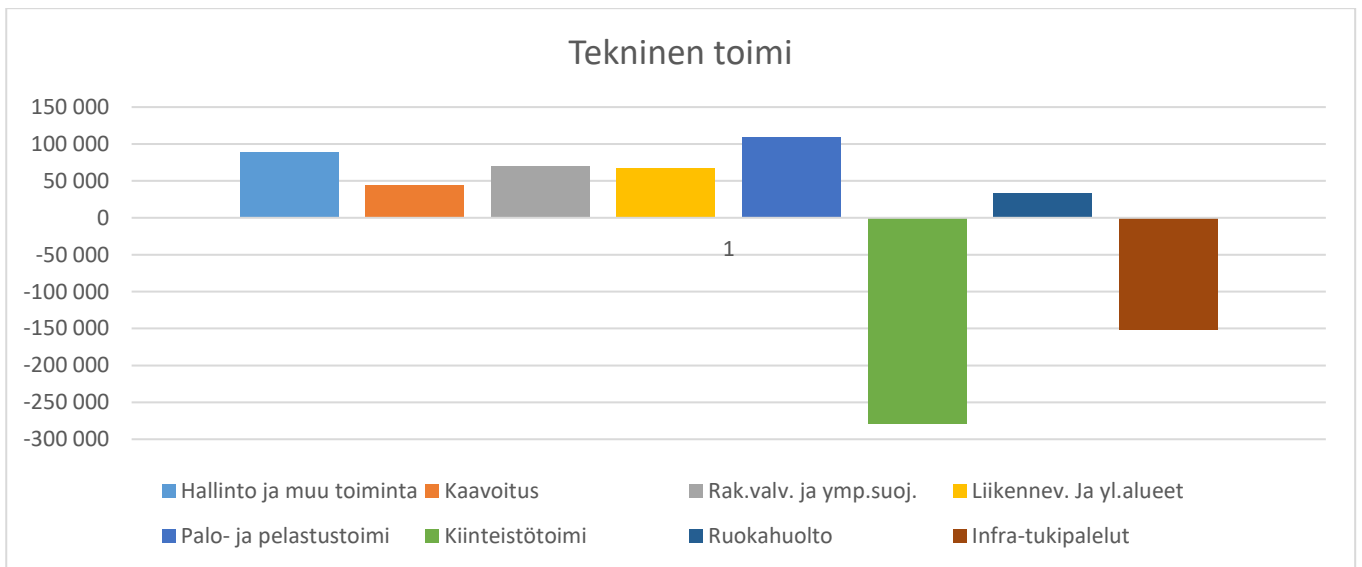
Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikk.
Laajuus					
Sisäliikunta/osallistujat	5 000	3 100	3 120	4 545	1 425
Ulkoliikunta/osallistujat	6 000	6 000	6 520	3 856	-2 664
Kilpailutoiminta/osall.	500	341	700	262	-438
Nuorisotalo/kaikki kävijät	195	112	400	138	-262
Nuorisotoiminta/osall.	385	582	1 000	1 908	908
Laatu / hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit					
Yhteiskokous yhdistysten kanssa			x	x	0
Vaikutusten ennakoarviointi			x	-	-
L/N liikunta-aktiivisuuden raport.			-	-	-
Kohdennetut liik.ryhmät lapsille			-	-	-
Liik.edist. poikkihall. työryhmä			-	-	-
Taloudellisuus					
Nuorisotoimi nto	73 712	56 504	64 200	69 320,27	5 120,27
Liikuntatoimi nto	48 143	54 485	59 990	55 853,50	-4 136,50
Liikuntapaikk. hoito/as.	52	22	42	49	7
Nuorisotilat/as (sis.)	13,6	9	9	10	1
Vapaa-aikatoimi/as	111	104	114	121	7
Voimavarat					
Vakanssit	1	1,5	1	1	0

3.2 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Teknisen toimen tehtävänä ovat päävastuualueensa palvelujen järjestäminen ja ylläpitäminen kuntalaisille ja kunnan muiden hallintokuntien käyttöön, taloudellisesti, tehokkaasti, laadullisesti ja tarvittavassa laajuudessa.

TP 2023	Menot		Tulot		Yhteensä		
	Ulkoiset	Sisäiset	Ulkoiset	Sisäiset	Menot	Tulot	Netto
Hallinto ja muu t.	115 655	7 871	4 910	0	123 526	4 910	118 616
Kaavoitus	44 946	1 006	5 037	0	45 951	5 037	40 914
Ymp.s.ja rak. val	73 592	0	0	0	73 592	0	73 592
Liikennev. ja yl.al.	85 863	579	4 133	0	86 442	4 133	82 309
Palo- ja pelastut.	0	0	5 531	0	0	5 531	-5 531
Kiinteistötoimi	588 975	170 595	543 412	471 288	759 570	1 014 700	-255 131
Ruokahuolto	331 763	31 664	235 530	90 598	363 427	326 128	37 299
Infra-tukipalvelut	466 128	10 573	485 006	169 961	476 701	654 967	-178 266
YHTEENSÄ	1 706 922	222 287	1 283 560	731 847	1 929 209	2 015 407	-86 198

400 TEKNINEN HALLINTO

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	103 084,00	108 696,00	115 654,93	-6 958,93
	<i>Sisäiset</i>	4 907,46	6 960,00	7 871,42	-911,42
	<i>Yhteensä</i>	107 991,46	115 656,00	123 526,35	-7 870,35
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	18 764,65	0,00	4 909,93	-4 909,93
	<i>Sisäiset</i>	4,03	0,00	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	18 768,68	0,00	4 909,93	-4 909,93
YHTEENSÄ SIS+ULK		89 222,78	115 656,00	118 616,42	-2 960,42
Suunnitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				273,77	
Muutos				2 139,11	
Poistot				-734,11	
Arvo 31.12.				1 678,77	

Toimintamuutos

Mittauskustannukset kuuluvat tekniseen hallintoon ja mittaustoimintaa hoidetaan yhteistyössä lähikuntien kanssa ja hyödynnetään yhteisesti hankittua mittauslaitteistoa. Marraskuussa palkattiin tekniselle osastolle toinen toimistosihiteeri, sijaistamaan ja opettelemaan teknisen alan hallinnollisia tehtäviä.

Toiminnan painopisteet

Teknisen osaston hallinnointi- ja toimistotehtävät sekä taloyhtiöiden hallinnointi.

Tavoitteiden toteutuminen 2023**Toiminnalliset tavoitteet****Määrälliset**

Hallintoon kuuluvat tehtävät on hoidettu olemassa olevilla resursseilla ja niiden yhteensovittamisella.

Laadulliset

Asiakasläheinen, joustava, ammattitaitoinen ja nopea palvelu.

Taloudelliset

Vastuualueittain on tarkasteltu palvelujen toimivuutta ja tehokkuutta ja valittu kullekin vastuualueelle ammattitaitoisin työn suorittaja.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikk.
Laajuus					
Toimintakulut	91 952	89 227	115 656	118 616	-2960
Mittauskäyttö/vuosi/ tp	2-5	2-5	2-5		
Taloudellisuus					
Hallinto € / As.	88	84	109	115	-6
Voimavarat					
Vakanssit					
	2	2	2		

410 KAAVOITUS

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	48 677,87	64 215,00	44 945,50	-19 269,50
	<i>Sisäiset</i>	865,38	1 720,00	1 005,72	-714,28
	<i>Yhteensä</i>	49 543,25	65 935,00	45 951,22	-19 983,78
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	5 054,40	3 000,00	5 037,20	2 037,20
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	5 054,40	3 000,00	5 037,20	2 037,20
YHTEENSÄ SIS+ULK		44 488,85	62 935,00	40 914,02	-22 020,98

Toimintamuutos

Suunnittelukaudella kaavoitusta on jatkettu olemassa olevan käytännön mukaisesti yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa.

Toiminnan painopisteet

Toimintavuoden tärkeimmät kaavahankkeet ja maankäytön kehittämiseen liittyvät tehtävät, joita on hoidettu sekä Kivijärven kunnan henkilöstön että aluearkkitehtipalvelujen toimesta:

- Kivijärven vesistöjen rantaosayleiskaavan laadinta jatkui vuonna 2023 siten, että kaavan hyväksyminen on vuoden 2024 aikana.
- WINDA Energy Oy:n Volkkilankankaan tuulivoimahankesuunnittelu eteni mm. vaikutusarvioiden osalta ja yleisötilaisuus pidettiin helmikuussa 2023.
- Metsähallituksen tuulivoimahankkeen aloitus oli vuonna 2023.
- Kivijärven kunnan edustaminen Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen ELY –keskuksen järjestämissä tilaisuuksissa (Keski-Suomen liikennejärjestelmätyöryhmä, maakuntahallinnon uudistamiseen liittyvät työryhmät jne.)
- Kivijärven kunnan edustaminen kaavoitukseen liittyvissä asioissa (viranomaisneuvottelut, asiakaspalvelu)
- Vuosittaisen kaavoituskatsauksen laadinta sekä lakisääteiseen kehittämiskeskusteluun osallistuminen.

Vastaaminen kaavoitukseen ja ympäristönsuojeluun liittyvissä tehtävissä.

Vastaaminen kaavoitukseen ja ympäristönsuojeluun liittyvissä tehtävissä.
Kertomusvuonna on jatkunut Kivijärven vesistöjen rantaosayleiskaavan laadinta.

Tavoitteiden toteutuminen 2023 Toiminnalliset tavoitteetMäärälliset

Kunnalla tulee olla riittävästi käyttömaata asuntorakentamista, teollisuutta, palveluja, loma-asutusta ja matkailun kehittämistä varten.

Kuntaan on laadittu maapoliittinen ohjelma, jonka perusteella toimitaan ja määritellään toimintavaltuudet.

Laadulliset

Tällä hetkellä kunnalla on riittävästi tasokkaita rakennuspaikkoja.

Taloudelliset

Kaavoituksessa on kiinnitetty huomiota taloudelliseen rakentamiseen.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Poikk.
Laajuus					
Asemakaava ha	196,1	196,1	196,1	196,1	
Ranta-asemakaava	34	34	34	34	
Yleiskaava	1	1	1	1	
Osayleiskaava	1	1	1	1	
Taloudellisuus					
Kaavoitus € / As.	71	47	58	40	-18
Voimavarat					
Vakanssit	0,4	0,4	0,4	0,4	

420 YMPÄRISTÖNSUOJELU JA RAKENNUSVALVONTA

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	69 141,66	80 173,00	73 592,43	-6 580,57
	<i>Sisäiset</i>		2 500,00	0,00	-2 500,00
	<i>Yhteensä</i>	69 141,66	82 673,00	73 592,43	-9 080,57
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Sisäiset</i>			0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ SIS+ULK		69 141,66	82 673,00	73 592,43	-9 080,57

Toimintamuutos

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi on vastannut rakennusvalvonnasta ja ympäristönsuojeluntehtävistä (sis. ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkinnän). Ympäristötoimen isäntäkuntana toimii Viitasaaren kaupunki.

Toiminnan painopisteet

Rakennustarkastajana on toiminut Petri Syrjä, toimisto aika on ollut Kivijärvellä tiistaisin. Ympäristösihteerin tehtäviä hoitaa Nina Pimiä.

Tehtäviin kouluttautuneet viranhaltijat ovat tuoneet lisää ammattitietoutta tehtävien hoitoon ja valmisteluun.

Tavoitteiden toteutuminen 2023*Toiminnalliset tavoitteet**Määrälliset*

Kuntalaisten etuja ja tarpeita vastaava toiminta on hoidettu ammattitaitoisesti ja nopeasti. Yhteistyö nykyisten yhteistyötahojen kanssa on toiminut hyvin.

Laadulliset

Hyvä asuinympäristö tulevaisuuden rakentajille ja asukkaille.

Taloudelliset

Kunnan toiminnan kannalta on päästy yhteistyön kautta taloudellisempaan ja ammattitaitoisempaan palveluun.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP2022	TA 2023	TP 2023	Poikk.
Laajuus					
Toimintakulut	61 119	69 142	82 673	73 592	9081
Taloudellisuus					
€ /asukas	56	65	78	71	7
Voimavarat					
Vakanssit	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.	

Mittarit	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	
Myönnetyt luvat	33	20	30	20	

430 LIIKENNEVÄYLÄT JA YLEISET ALUEET

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	69 992,37	78 500,00	85 863,25	-7 363,25
	<i>Sisäiset</i>	807,20	0,00	578,70	-578,70
	<i>Yhteensä</i>	70 799,57	78 500,00	86 441,95	-7 941,95
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	4 165,97	4 100,00	4 133,26	-33,26
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	4 165,97	4 100,00	4 133,26	-33,26
YHTEENSÄ SIS+ULK		66 633,60	74 400,00	82 308,69	-7 908,69
Suunnitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				250 919,34	
Muutos				103 208,94	
Poistot				-49 151,53	
Arvo 31.12.				304 976,75	

Toimintamuutos

Liikenneväylät ja yleiset alueet on hoidettu tuntiveloitusperusteisen hoitosopimuksen mukaisesti vuoden 2023 aikana. Liikenneväylien ja yleisten alueiden osalta on tehty entisen käytännön mukainen tuntiveloitusperusteinen hoitosopimus vuosille 2022 ja 2023. Kaavateiden kunnossapidon vuoden 2023 aikana on hoitanut yhteistarjouksen tehneet Kivijärven Maanrakennus Ky ja Infrakymppi Ky.

Toiminnan painopisteet

Kaavateiden kunnossapito, puisto-, tori-, satama-alueiden ja veneilyreittien hoito. Yksityistieavustuksia jaettiin 13.558,95 €. Ahontien ja kirjaston parkkialueen peruskorjaus suoritettiin vuonna 2023 sekä suoritettiin päällystekorjauksia kriittisimpiin kohteisiin.

Tiaisniemeen ja Sompalan Putkinotkoon rakennettiin veneiden laskupaikat.

Tavoitteiden toteutuminen 2023**Toiminnalliset tavoitteet****Määrälliset**

Vastattiin olemassa olevien vastuualueiden toimivuudesta.

Laadulliset

Taattiin toimiva ja turvallinen asuinympäristö. Toiminnan osa-alueiden vastuuhenkilöiden vastuuta on tehostettu.

Taloudelliset

Kustannustehokkaaseen toimintamalliin on päästy käyttämällä ulkopuolisia palveluita huomioimalla kokonaisvaltaisesti edullisimmat ratkaisut.

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikk.
Laajuus					
Kaavatiet	8 120	8 120	8 120	8120	
Leikkikentät	3	3	3	3	
Satamat	3	3	3	3	
Veneiden laskupaikat				4	
Kaavateitä asfaltoitu	6 973	6 973	8 120	8120	
Taloudellisuus					
Kustannus yht. (liikenneväylät)	25 108	27 477	41 380	44 027	-2 647
Kaavat. €/km	3 092	3 384	5 096	5 422	-326
Voimavarat					
Vakanssit	0,2	0,2	0,2	0,2	

440 PALO- JA PELASTUSTOIMI

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	108 952,88	0,00	0,00	0,00
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	108 952,88	0,00	0,00	0,00
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	0,00	21 428,00	5 531,38	15 896,62
	<i>Sisäiset</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Yhteensä</i>	0,00	21 428,00	5 531,38	15 896,62
YHTEENSÄ SIS+ULK		108 952,88	-21 428,00	-5 531,38	-15 896,62

TA: Varattu vuokratuloksi paloaseman osuus. Laskutettu vuokratulo on kirjattu virastotalon kiinteistölle tuloksi. Saatu tulo on pelastustoimen siirrosta hyvinvointialueelle.

Toimintamuutos

- Keski-Suomen hyvinvointialue aloitti toimensa vuoden 2023 alusta ja kuntien järjestämismääräyksiä palo- ja pelastustoimesta siirtyi hyvinvointialueille.

Toiminnan painopisteet

Palotoimen ja kiinteistötoimen varallaolojen yhteensovittaminen pelastuslaitoksen kanssa on toiminut hyvin. Varallaololistojen laatiminen on suoritettu yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa siten, että päällekkäisiä varallaolopaketteja ei ole tullut.

Tavoitteiden toteutuminen 2023 Toiminnalliset tavoitteetMäärälliset

Toiminnasta on vastannut paikallisesti toimenpidepalkkainen Keski-Suomen Pelastuslaitoksen alainen pelastustoimi. Kivijärvelle on sijoitettu yksi vakituinen palomies. Vastaavana aluepalomestarina Saarijärven toiminta-alueella toimi Jari Rossi. Asemavastaavana mestarina Mikko Thusberg.

Laadulliset

-

Taloudelliset

On toimittu talousarvioon varattujen maksuosuuksien puitteissa. Pelastuslaitos on ilmoittanut maksuosuudet talousarvion valmistelun yhteydessä.

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikk.
Laajuus					
Taloudellisuus					
Kustannus yht.	10 4368	10 8953	0	0	
Kustannus/as.	96	102	0	0	
Voimavarat					
Vakanssit					
	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.	ostopalv.

450 KIINTEISTÖTOIMI

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	539 952,20	550 607,00	588 974,74	-38 367,74
	<i>Sisäiset</i>	133 880,83	179 080,00	170 594,76	8 485,24
	<i>Yhteensä</i>	673 833,03	729 687,00	759 569,50	-29 882,50
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	495 173,71	519 560,00	543 411,89	-23 851,89
	<i>Sisäiset</i>	457 224,50	465 780,00	471 288,37	-5 508,37
	<i>Yhteensä</i>	952 398,21	985 340,00	1 014 700,26	-29 360,26
YHTEENSÄ SIS+ULK		-278 565,18	-255 653,00	-255 130,76	-522,24
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				4 037 134,76	
Muutos				44 625,89	
Poistot				-332 091,31	
Arvo 31.12.				3 749 669,34	

Toimintamuutos

Tyhjillään oleville toimitiloille on pyritty löytämään käyttöä. Tenholan koulu toimii nykyisin Kivijärvi talona, joka on järjestöjen käytössä.

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuokrasopimukset ovat voimassa vuoden 2025 loppuun asti (+optio 2026). Kivijärven kunnan tulee varautua yhtiöittämään kohteet, joissa Hyvaks on vuokralla.

Toiminnan painopisteet

Vastattiin kunnan omien ja kunnan omistamien yhtiöiden kiinteistöjen hoidosta ja kunnossapidosta.

Tavoitteiden toteutuminen 2023**Toiminnalliset tavoitteet****Määrälliset**

Vastattiin kiinteistöjen taloudellisesta ja ammattitaitoisesta hoidosta. Kunnan omistamien taloyhtiöiden käyttöaste oli vuonna 2023 tyydyttävä. Suuriin huoneistoihin on vaikea saada vuokralaisia. Suunnitelman mukaiset poistot tehtiin, minkä vuoksi osassa yhtiöitä tilinpäätös on tappiollinen. Taloyhtiöitä rasittaa kohtuullinen velkataakka.

Laadulliset

Pyrittiin säilyttämään kiinteistöt hyvässä ja toiminnallisessa kunnossa.

Kivijärvi-talon varastona toiminut entisen luokkatilan vesivahinko heinäkuussa 2023. Korjauksen kustannuksia oli noin 26 120 € ja vakuutuskorvauksia saatu noin 14 820 €. Vuodelle 2024 maaliskuun loppuun on kertynyt kustannuksia noin 14 250 €.

Taloudelliset

Hoidon tasoa, ammattitaitoa ja automatiikkaa kehittäen pyrittiin taloudellisempaan lopputulokseen. Informoitiin käyttäviä osastoja kiinteistönhoidon taloudellisesta vastuusta. Energian ja vedenkulutuksen seurannan suhteen on työtä tehostettu.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikk.
Laajuus					
Kunnan kiint. m ³	47 018	44 613	44 613	44 613	
Rivitalot	8 514	8514	8 514	8 514	
Taloudellisuus					
Kust.yht.kunnan osalta/netto kunnan os	441 389	455 266	465 763	498 062	-32 299
Voimavarat					
Vakanssit	2,2	2,2	2,2	2,2	

Mittarit	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	
€/m ³ (47018m ³)	9,38	9,7	10,44	11,16	-0,72

460 RUOKAHUOLTO

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	260 055,65	273 626,00	331 763,30	-58 137,30
	<i>Sisäiset</i>	18 411,49	42 750,00	31 663,97	11 086,03
	<i>Yhteensä</i>	278 467,14	316 376,00	363 427,27	-47 051,27
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	150 716,77	146 500,00	235 530,27	-89 030,27
	<i>Sisäiset</i>	95 573,78	88 610,00	90 598,20	-1 988,20
	<i>Yhteensä</i>	246 290,55	235 110,00	326 128,47	-91 018,47
YHTEENSÄ SIS+ULK		32 176,59	81 266,00	37 298,80	43 967,20
Suunnitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				39 748,60	
Muutos					
Poistot				-8 390,96	
Arvo 31.12.				31 357,64	

Toimintamuutos

Ruokahuoltopalveluita tuotettiin Keski-Suomen hyvinvointialueelle (vanhusten ateriapalveluun, palveluasumiseen) ja kunnalle (ruokasalimyyntiin, kouluruokailuun, päivähoitoon ja esikouluun). Ruokasalimyynti toimi vuonna 2023 helmikuusta marraskuuhun ja sulkeutui ruokahuollon yhtiöittämis-toimenpiteiden vuoksi. 1.1.2024 aloitti uusi ruokahuolto-yhtiö, johon kaikki neljä keittäjää siirtyivät vanhoina työntekijöinä.

Ateriakuljetusten tulot ja menot on kirjattu ruokahuollon toteutumaan, koska ateriakuljetus on toteutettu keittiön omalla henkilökunnalla. Viikonlopun ateriat toimitetaan osastoille ja kotihoidon asiakkaille perjantaisin.

Ruokahuolto on ollut osa vuoden 2023 alusta aloittaneen hyvinvointialueen tukipalveluja. Kotikivi tuli lokakuussa 2023 ruokahuollon asiakkaaksi Hyvaksin tilaamana.

Tavoitteiden toteutuminen 2023 Laadulliset

Pystyttiin vastaamaan eri asiakasryhmien toivomuksiin hyvän ja laadukkaan ruoan tuottamisesta kuljetuksineen. Ruokahuollossa on kiinnitetty huomiota mm. laatuun, terveellisyyteen ja lähiruoan käyttömahdollisuuteen.

Taloudelliset

Tavoitteena oli kustannusten hallitseminen. Ateriamyynti jakautui vuonna 2023 seuraavasti: K-S hyvinvointialue 175 5554,09 € (54 %), kunnan sisäinen myynti 90 598,20 € (28 %) ja ulkopuolinen myynti 59 905,80 € (18 %).

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP2022	TA 2023	TP2023	Poikk.
Laajuus					
Suoritteiden määrä keskimäärin/pv kouluaikana	215	220	215	160	55
Suoritteiden määrä keskimäärin/ pv muuna aikana	95	135	95	67	28
Raaka-aine kustannusten osuus/suorite	1,24	1,14	1,17	2,96	-1,79
Henkilöstömenojen osuus/ suorite	1,84	1,80	1,86	3,10	-1,24
Voimavarat					
Vakanssit	4	4	4	4	

470 INFRA-TUKIPALVELUT

		TP 2022	TA 2023	Toteutuma	Poikkeama
Menot	<i>Ulkoiset</i>	401 267,63	354 374,00	466 127,85	-111 753,85
	<i>Sisäiset</i>	5 676,76	10 090,00	10 572,74	-482,74
	<i>Yhteensä</i>	406 944,39	364 464,00	476 700,59	-112 236,59
Tulot	<i>Ulkoiset</i>	436 129,64	451 690,00	485 005,63	-33 315,63
	<i>Sisäiset</i>	122 912,52	154 340,00	169 961,38	-15 621,38
	<i>Yhteensä</i>	559 042,16	606 030,00	654 967,01	-48 937,01
YHTEENSÄ SIS+ULK		-152 097,77	-241 566,00	-178 266,42	-63 299,58
Suunitelmapoistot					
Hyödykkeet					
Arvo 1.1.				1 596 750,09	
Muutos				129 159,42	
Poistot				-219 403,87	
Arvo 31.12.				1 506 505,64	

Toimintamuutos

Kivijärven kunnan oma biolämpölaitos aloitti toimintansa lokakuussa 2021, mistä lähtien on toteutettu lämpölaitoksen toiminnallista käyttöä vuoteen 2023 marraskuuhun asti. Kesällä 2023 lämpölaitokseen lisättiin kuumakaasupuhallin turpeen polttoa varten.

Marraskuussa 2023 aloitettiin Pilot-kokeilu ja vuokrattiin Kivijärven rakennuspalvelu Oy:n 3 MW:n lämpölaitos tuottamaan lämpöenergiaa talvikuukausien ajan. Tavoitteena oli polttoöljyn käytön vähentäminen huipputehon aikoina.

Kaukolämpöverkoston ei liittynyt vuonna 2023 kiinteistöjä.

Toiminnan painopisteet

Vesi- ja viemärlaitostoiminta sekä kaukolämpöverkko. Viemäriverkoston ja pumppaamojen saneerausohjelmaa on toteutettu tarpeen mukaan.

Vuonna 2023 korjattiin noin 1200 metriä vanhaa vesijohtoverkostoa investointirahalla.

Tavoitteiden toteutuminen 2023

Toiminnalliset tavoitteetMäärälliset

-

Laadulliset

Hyvä käyttövesi, tehokas puhdistustulos toteutui toimintavuoden aikana. Jäteveden puhdistamisessa ei päästy kaikilla tarkkailujaksoilla tavoitearvoihin, koska virtaamat vaihtelevat paljon vuodenaikojen mukaan.

Taloudelliset

Verkostojen käytön vähäisellä lisäämisellä ei ole päästy edullisempaan yksikköhintaan. Toiminta-alueiden lisärakentaminen on ollut vähäistä, joten lisäkuormaa laitoksille ei ole muodostunut. Harva asutus olemassa olevalle verkostolle on epäedullinen. Taloudellisesti laitosten toiminta on saatu pysymään hallinnassa, mutta lämpölaitoksen piiriin ei ole saatu liittyjiä lisää.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poik.
Laajuus					
Vesijohtoverkosto m ³	58 378	71 433	58 500	43 187	15 131
-laskutettu m ³	47 111	42 497	45 500	45 157	343
Viemärlaitos m ³	79 684	59 837	79 700	72 210	7 490
-laskutettu m ³	35 536	32 616	35 900	30 615	5 285
Liikelait. yht. tulot	499 191	457 361	502 840	532 339	-29 499
Menot	381 399	339 370	287 231	418 179	-130 948
Vesilaitos/tulot	101 257	105 652	115 350	109 530	5 820
Viemäri/tulot	100 166	94 281	106 890	101 481	5 409
Lämpölaitos/tulot	297 766	257 312	280 600	321 328	40 728
Vesilaitos/menot	46 195	57 259	57 564	62 353	-4 789
Viemärlaitos/menot	110 339	96 505	104 537	113 210	-8 673
Lämpölaitos/menot	224 864	185 606	106 910	242 616	-135 706
Vakanssit	1	1	1		

Mittarit	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	
Kaukolämpöön liitetyt m ³	63 238	64 645	63 238	64 645	

Metsätilat

Kunnan maanomistus on yhteensä 640 ha, joka on pääosin metsätalousmaata, poisluettuina kaava-alueen maanomistus.

Kunnalla on sopimus Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen kanssa metsätalouteen liittyvän ammattihenkilöstön käytöstä.

Metsän myyntitulot olivat 88 691,95 €.

Talousarvioon oli varattu myyntituloja 60.000,00 €.

Aukoksi hakattujen alueiden hoitotyöt on tehty normaalissa järjestyksessä. Taimikonhoitotyöt on tehty asianmukaisesti. Rästitöitä ei ole jäänyt. Vanhojen ojitusten uusimiseen ja täydentämiseen on varauduttava.

4 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ulkoiset tapahtumat					
Toimintatuotot	1 237 108		1 237 108	1 531 266,73	-294 158,73
Myyntituotot	648 588		648 588	713 856,27	-65 268,27
Maksutuotot	34 600		34 600	34 282,14	317,86
Tuet ja avustukset	35 290		35 290	70 837,57	-35 547,57
Muut toimintatuotot	518 630		518 630	712 290,75	-193 660,75
Toimintakulut	-3 697 270	-108 000	-3 805 270	-4 104 803,20	299 533,20
Henkilöstökulut	-2 014 348		-2 014 348	-2 157 497,25	143 149,25
Palvelujen ostot	-819 494		-819 494	-916 018,99	96 524,99
Aineet, tarvikkeet ja tav.	-621 008		-621 008	-596 898,76	-24 109,24
Avustukset	-109 660	-108 000	-217 660	-177 015,50	-40 644,50
Muut toimintakulut	-132 760		-132 760	-257 372,70	124 612,70
Toimintakate	-2 460 162	-108 000	-2 568 162	-2 573 536,47	5 374,47
Verotulot	2 417 000		2 417 000	2 405 065,58	11 934,42
Valtionosuudet	1 564 260		1 564 260	1 560 230,00	4 030,00
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	3 200		3 200	19 107,16	-15 907,16
Korkokulut	-19 700		-19 700	-117 651,55	97 951,55
Muut rahoituskulut	-200		-200	-27,02	-172,98
Vuosikate	1 504 398	-108 000	1 396 398	1 293 187,70	103 210,30
Poistot	-743 060		-743 060	-639 320,39	-103 740,08
Satunnaiset erät	243 050		243 050		243 050,00
Arvon alentumiset					
Tilikauden tulos	1 004 388	-108 000	896 388	653 867,31	242 520,22
Poistoeron muutos			0	20 346,65	-20 346,65
Varausten muutos			0		0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	1 004 388	-108 000	896 388	674 213,96	222 173,57

4.1 KÄYTTÖTALOUS TOTEUTUMISVERTAILU, MENOT

KÄYTTÖTALOUS TOTEUTUMISVERTAILU

MENOT

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA-Muutokset	Talousarvio Muutosten Jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ulkoiset tapahtumat					
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Yleishallinto	386	108	494	564	-70
Yritys- ja elinkeinotoimi	90		90	64	26
Tietohallinto	26		26	55	-29
Laskutettavat			0		0
Hallinto- ja elinkeino-osasto yhteensä	502	108	610	683	-73
Sivistyshallinto	53		53	43	10
Varhaiskasvatus	372		372	369	3
Peruskoulutus	1 035		1 035	1 045	-10
Muu koulutus	15		15	17	-2
Kirjasto	94		94	97	-3
Kulttuuri	5		5	12	-7
Vapaa-aikatoimi	110		110	131	-21
Sivistystoimi yhteensä	1 684	0	1 684	1 714	-30
Tekninen hallinto	109		109	116	-7
Kaavoitus	64		64	45	19
Ymp.suojelu ja rak.valvonta	80		80	73	7
Liikenneväylät ja yl.alueet	79		79	86	-7
Palo- ja pelastustoimi	0		0	0	0
Kiinteistötoimi	551		551	589	-38
Ruokahuolto	273		273	332	-59
Infra-tukipalvelut	354		354	466	-112
Tekninen toimi yhteensä	1 510	0	1 510	1 707	-197
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	3 696	108	3 804	4 104	-300

4.2 KÄYTTÖTALOUS TOTEUTUMISVERTAILU, TULOT

KÄYTTÖTALOUS TOTEUTUMISVERTAILU

TULOT

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA- Muutokset	Talousarvio Muutosten Jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1000	1000
Ulkoiset tapahtumat					
Yleishallinto	32		32	140	-108
Yritys- ja elinkeinotoimi	9		9	1	8
Tietohallinto	0		0	0	0
Laskutettavat	0		0	1	-1
Hallinto- ja elinkeino- osasto yhteensä	41	0	41	142	-101
Sivistyshallinto	0		0	6	-6
Varhaiskasvatus	24		24	19	5
Peruskoulutus	5		5	36	-31
Muu koulutus	0		0	0	0
Kirjasto	0		0	0	0
Kulttuuri	1		1	3	-2
Vapaa-aikatoimi	20		20	41	-21
Sivistysosasto yhteensä	50	0	50	105	-55
Tekninen hallinto	0		0	5	-5
Kaavoitus	3		3	5	-2
Ymp.suojelu ja rak.valtonta	0		0	0	0
Liikenneväylät ja yl.alueet	4		4	4	-1
Palo- ja pelastustoimi	21		21	5	16
Kiinteistötoimi	519		519	543	-24
Ruokahuolto	147		147	236	-89
Infra-tukipalvelut	452		452	485	-33
Tekninen osasto yhteensä	1 146	0	1 146	1283	-138
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	1 237	0	1 237	1 531	-294
MENOT	3 697	108	3 805	4105	-300
TULOT	1 237			1531	-1531
NETTO	2 460	108	2 568	2574	-6

4.3 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMISVERTAILU, SISÄISET MENOT

KÄYTTÖTALOUS TOTEUTUMISVERTAILU

MENOT

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA- Muutokset	Talousarvio Muutosten Jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Sisäiset tapahtumat	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1000	1000
Yleishallinto	17		17	28	-11
Yritys- ja elinkeinotoimi	0		0	0	0
Tietohallinto	1		1	2	-1
Laskutettavat	0		0	0	0
Hallinto- ja elinkeino-osasto	18	0,00	18,00	30	-12
Sivistyshallinto	3		3	3	0
Varhaiskasvatus	32		32	30	2
Peruskoulutus	474		474	466	8
Muu koulutus	0		0	0	0
Kirjasto	24		24	25	-1
Kulttuuri	1		1	1	0
Vapaa-aikatoimi	34		34	35	-1
Sivistysosasto yhteensä	568	0	568	560	8
Tekninen hallinto	7		7	8	-1
Kaavoitus	2		2	1	1
Ymp.suojelu ja rak.valvonta	2		2	0	2
Liikenneväylät ja yl.alueet	0		0	1	-1
Palo- ja pelastustoimi	0		0	0	0
Kiinteistötoimi	179		179	171	8
Ruokahuolto	43		43	31	12
Infra-tukipalvelut	10		10	10	0
Tekninen osasto yhteensä	243	0	243	222	21
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	829	0	829	812	17

4.4 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMISVERTAILU, SISÄISET TULOT

KÄYTTÖTALOUS TOTEUTUMISVERTAILU

TULOT

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA- Muutokset	Talousarvio Muutosten Jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Sisäiset tapahtumat	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1000	1000
Yleishallinto	77		77	20	57
Yritys- ja elinkeinotoimi	0		0	0	0
Tietohallinto	25		25	55	-30
Laskutettavat	0		0	0	0
Hallinto- ja elinkeino-osasto	102	0	102	75	27
Sivistyshallinto	1		1	2	-1
Varhaiskasvatus	0		0	0	0
Peruskoulutus	0		0	3	-3
Muu koulutus	0		0	0	0
Kirjasto	0		0	0	0
Kulttuuri	0		0	0	0
Vapaa-aikatoimi	0		0	0	0
Sivistysosasto yhteensä	1	0	1	5	-4
Tekninen hallinto	0		0	0	0
Kaavoitus	0		0	0	0
Ymp.suojelu ja rak.valvonta	0		0	0	0
Liikenneväylät ja yl.alueet	0		0	0	0
Palo- ja pelastustoimi	0		0	0	0
Kiinteistötoimi	466		466	471	-5
Ruokahuolto	89		89	91	-2
Infra-tukipalvelut	154		154	170	-16
Tekninen osasto yhteensä	709	0	709	732	-23
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	812	0	812	812	0
MENOT	829		829	812	17
TULOT	812		812	812	0
NETTO	17	0	17	0	17

4.5 VEROTULOJEN JA VALTIONOSUUKSIEN TOTEUTUMISVERTAILU

VEROTULOJEN ERITTELY

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ulkoiset tapahtumat					
Kunnan tulovero	1 320 000		1 320 000	1 257 601,81	62 398,19
Kiinteistövero	519 000		519 000	558 382,72	-39 382,72
Osuus yhteisöv. tuot.	578 000		578 000	589 081,05	-11 081,05
Muut verotulot			0		0,00
Verotulot yhteensä	2 417 000	0	2 417 000	2 405 065,58	11 934,42

Kunnan tulovero

	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos %
2019	21,50	11,46	0,10
2020	21,75	12,32	7,50
2021	21,75	13,15	6,72
2022	21,75	13,33	1,42
2023	9,11	13,80	3,52

Kiinteistöveroprosentit

	Yleinen	Vakituiset asunnot	Rakenta- maton rak.p.	Muut asuin- rakenn.	Yleis- hyödylliset yhteisöt	Voima- laitokset
2019	1,10	0,50	2,50	1,30		
2020	1,20	0,60	4,00	1,50		
2021	1,20	0,60	4,00	1,50		
2022	1,20	0,60	4,00	1,50		
2023	1,20	0,60	4,00	1,50	0,00	3,1

Valtionosuuksien erittely

Järjestelmä muuttui vuonna 2010

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus (ilman tasauksia)	1 314 630	1 462 706	-148 076
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus		147 744	-147 744
Koronatukikorotus			
Verotulomenetykskompensaatio	249 630	246 432	3 198
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet			
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		-296 652	296 652
	1 564 260	1 560 230	4 030

4.6 INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU, MENOT

Tilinpäätös 2023	INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU		MENOT		
	Talousarvio	TA-Muutokset	Talousarvio Muutosten Jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Muut kiinteistöt	0	0	0	6 279,00	-6 279,00
Kiint.om. myynti ja hankinta	0	0	0	6 279,00	-6 279,00
Kunnan om. asuntojen korjauksia	20 000	0	20 000	15 118,76	4 881,24 0,00
Talonrakennus yhteensä	20 000	0	20 000	15 119	4 881
Kaavat.asf.ja korjauksia	70 000	0	70 000	71 172,49	-1 172,49
Katuvalaistuksen uusiminen	5 000	0	5 000	2 915,50	2 084,50
Kävelytie kirjaston nurk.liikuntasal	10 000	0	10 000	5 215,67	4 784,33
Liikennev. ja satamat yht.	85 000	0	85 000	79 303,66	5 696,34
Kuntoportaati	20 000	0	20 000	23 781,23	3 781,23
Jääkiek.kaukalon laidat/peruskorj.	20 000	0	20 000	0,00	20 000,00
Minigolfkentän korjaus	20 000	0	20 000	19 825,44	174,56
Suomenselkäportti	5 000	0	5 000	0,00	5 000,00
Veneiden laskupaikat	10 000	0	10 000	9 295,51	704,49
Puistot ja yleiset alueet yht.	75 000	0	75 000	52 902,18	22 097,82
Viemäriverkoston saneeraus	15 000	0	15 000	0,00	15 000,00
Runkovesijohdon uusiminen	250 000	0	250 000	172 744,34	77 255,66
Lämpölaite	50 000	0	50 000	48 186,68	1 813,32
Vesih. ja kaukolämpö yht.	315 000	0	315 000	220 931,02	94 068,98
Koulukuljetuskalusto			0		0
Kevyt perävaunu	3 000	0	3 000	2 139,11	860,89
Sivistysosaston ICT/TVT-hankinnat	10 000	0	10 000	3 342,48	6 657,52
Jätevedenpuhdistamon ohjelma	50 000	8 600	58 600	58 600,00	0,00
Kulunvalvontajärjestelmä	0	30 000	30 000	24 291,46	5 708,54
Irtaimistohankinnat yht.	63 000	38 600	101 600	88 373,05	13 227
Osakkeiden hankinta	0	0	0	65 000,00	-65 000,00
INVESTOINTI MENOT YHT.	558 000	38 600	596 600	527 908	68 692

4.7 INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU, TULOT

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

TULOT

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA- Muutokset	Talousarvio Muutosten Jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Muut kiinteistöt			0		0,00
Kiint.om. Myynti ja hankinta	0	0	0	0,00	0,00
Nuppukummun sisärem.+kal.	0		0	0,00	0,00
Palvelukesk. Saunatilat	0		0	0,00	0,00
Nuorisotilan remontointi	0		0	0,00	0,00
Niliaitta	0		0	0,00	0,00
Talonrakennus yhteensä	0	0	0	0	0,00
Kaavat.asf.ja korjauksia	0		0	0,00	0,00
Katuvalaistuksen uusiminen	0		0	0,00	0,00
Liikennev. Ja satamat yht.	0	0	0	0	0,00
Kirsikkapuisto	0		0	0,00	0,00
Puistot ja yleiset alueet yht.	0	0	0	0	0,00
Viemäriverkoston saneeraus	0		0	0,00	0,00
Tervaniemen ovet +aita	0		0	0,00	0,00
Vesih. Ja kaukolämpö yht.	0	0	0	0	0,00
Lattianhoitokone	0		0	0	0,00
Jäähdytys-pakastuskaappi	0		0	0	0,00
Esi- ja perusop. ICT-hankinnat	0		0	0	0,00
Koulukuljetuskalusto	0		0	0	0,00
Tal.hall. Ohjelmisto tilasto-osio	0		0	0	0,00
Lämpölaitos	0	0	0	154 144	-154 144,00
Irtaimistohankinnat yht.	0	0	0	154 144,00	-154 144,00
Osakkeiden myynti	0		0	309 451,00	-309 451,00
INVESTOINTI TULOT YHT.	0	0	0	463 595,00	-463 595,00
INVESTOINTI NETTO	558 000,00	38 600,00	596 600,00	-64 312,00	532 288,00

4.8 RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

Tilinpäätös 2023	Talousarvio	TA- Muutokset	Talousarvio Muutosten Jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ulkoiset tapahtumat					
Toiminnan rahavirta	1 747 448	-108 000	1 639 448	1 268 187,70	371 260,30
Vuosikate	1 504 398	-108 000	1 396 398	1 293 187,70	103 210,30
Satunnaiset erät	243 050		243 050		243 050,00
Tulorahoituksen korjauserät	0		0	-25 000,00	25 000,00
Investointien rahavirta	-558 000	-38 600	-596 600	-39 312,67	-557 287,33
Investoinnit	-558 000	-38 600	-596 600	-527 907,67	-68 692,33
Rahoitusos. Investointimenoihin	0		0	154 144,00	-154 144,00
Pysyv.vast.hyöd.vars.myyntitulot	0		0	309 451,00	-309 451,00
Pysyv.vast.hyöd.myyntivoitot/tappiot	0		0	25 000,00	-25 000,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 189 448	-146 600	1 042 848	1 228 875,03	-186 027,03
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Lainakannan muutokset				-325 717,22	325 717,22
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys				-324 684,00	324 684,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	-1 033,22	1 033,22
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset				-5 966,76	5 958,29
Toimeksiantojen varojen ja			0	-8,47	0,00
Pääomien muutokset			0		0,00
Vaihto-omaisuuden muutokset			0		0,00
Saamisten muutos			0	82 184,87	-82 184,87
Korottomien velkojen muutos			0	-88 143,16	88 143,16
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	-331 683,98	331 675,51
Rahavarojen muutos	1 189 448	-146 600	1 042 848	897 191,05	145 648,48
Rahavarat 31.12.	0	0	0	4 286 682,65	-4 286 682,65
Rahavarat 1.1.				3 389 491,60	-3 389 491,60
Rahavarojen muutos				897 191,05	-897 191,05

4.9 YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN SITOVIIEN ERIEN TOTEUTUMISVERTAILUSTA

Tilinpäätös 2023 1 000 € Ulk. ja sis.	Määrärahat					Tuloarviot				
	TA	TA- Muut.	TA Muut. Jäik.	Tot.	Poikk.	TA	TA- Muut.	TA Muut. Jäik.	Tot.	Poikk.
Käyttötalousosa	4 526	108	4 634	4 916	-282	2 049	0	2 049	2 342	-293
Hallinto- ja elinkeino	520	108	628	713	-85	143		143	217	-74
Sivistysosasto	2 253		2 253	2 274	-21	51		51	110	-59
Tekninen osasto	1 753		1 753	1 929	-176	1 855		1 855	2 015	-160
Tuloslaskelmaosa	41	0	41	151	-110	4 005	0	4 005	4 017	-12
Verotulot					0	2 417		2 417	2 405	12
Valtionosuudet			0	0	0	1 564		1 564	1 560	4
Korkotulot			0	0	0	2		2	14	-12
Muut rah.tulot			0	0	0	22		22	38	-16
Korkomenot	22		22	132	-110	0		0	0	0
Muut rah.menot	19		19	19	0	0		0	0	0
Investointiosa	558	38	596	527	69	0	0	0	463	-463
Aineett. hyöd.	0		0	0	0					
Kiint.om.m./hank.	0		0	6	-6	0		0		0
Talonrakennus	20		20	15	5	0		0	0	0
Liik.väylät ja satam.	85		85	79	6	0		0	0	0
Puistot ja yl.alueet	75		75	53	22	0		0	0	0
Vesih. + kaukol.	315	0	315	221	94	0		0	154	-154
Irtaimistohankinnat	63	38	101	88	13	0		0	0	0
Osakkeet	0		0	65	-65	0		0	309	-309
Rahoitusosa	0	0	0	326	-326	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain.lis.	0		0	0	0	0		0	0	0
Pitkäaik.lain.väh.			0	325	-325	0		0	0	0
Lyhytaik.lain.muut.	0		0	1	-1	0		0	0	0
Oman po:n muutos	0		0		0	0		0	0	0
Vaik.maksuvalm.	0		0		0	0		0	0	0
YHTEENSÄ	5 125	146	5 271	5 920	-649	6 054	0	6 054	6 822	-768

5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA

Tilinpäätös 2023	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
Ulkoiset tapahtumat	€	€
Toimintatuotot	1 531 266,73	1 375 440,98
Myyntituotot	713 856,27	654 603,19
Maksutuotot	34 282,14	38 902,50
Tuet ja avustukset	70 837,57	129 500,78
Muut toimintatuotot	712 290,75	552 434,51
Toimintakulut	4 104 803,20	-9 321 647,93
Henkilöstökulut	2 157 497,25	-2 047 772,76
Palvelujen ostot	916 018,99	-6 310 498,94
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	596 898,76	-519 671,66
Avustukset	177 015,50	-206 574,60
Muut toimintakulut	257 372,70	-237 129,97
Toimintakate	-2 573 536,47	-7 946 206,95
Verotulot	2 405 065,58	4 480 175,92
Valtionosuudet	1 560 230,00	5 427 737,00
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	19 107,16	17 610,30
Korkokulut	-117 651,55	-33 819,60
Muut rahoituskulut	-27,02	-646,35
Vuosikate	1 293 187,70	1 944 850,32
Poistot	-639 320,39	-526 097,11
Arvon alentumiset		
Tilikauden tulos	653 867,31	1 418 753,21
Poistoeron muutos	20 346,65	20 346,65
Varausten muutos		0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	674 213,96	1 439 099,86

TULOSLASKELMA

Tilinpäätös 2023	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
Ulkoiset + sisäiset tapahtumat	€	€
Toimintatuotot	2 343 072,52	214 171,02
Myyntituotot	1 052 410,78	957 098,48
Maksutuotot	34 282,14	38 902,50
Tuet ja avustukset	70 837,57	129 500,78
Muut toimintatuotot	1 185 542,03	1 014 669,26
Toimintakulut	-4 916 608,99	-10 086 377,97
Henkilöstökulut	-2 157 497,25	-2 047 772,76
Palvelujen ostot	-1 095 988,93	-6 494 852,57
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-755 483,33	-637 813,32
Avustukset	-177 015,50	-206 574,60
Muut toimintakulut	-730 623,98	-699 364,72
Toimintakate	-2 573 536,47	-7 946 206,95
Verotulot	2 405 065,58	4 480 175,92
Valtionosuudet	1 560 230,00	5 427 737,00
Korkotuotot	14 235,33	2 436,58
Muut rahoitustuotot	38 198,28	36 701,42
Korkokulut	-131 886,88	-36 256,18
Muut rahoituskulut	-19 118,14	-19 737,47
Vuosikate	1 293 187,70	1 944 850,32
Poistot	-639 320,39	-526 097,11
Arvon alentumiset		0,00
Tilikauden tulos	653 867,31	1 418 753,21
Poistoeron muutos	20 346,65	20 346,65
Varausten muutos		0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	674 213,96	1 439 099,86

RAHOITUSLASKELMA

Tilinpäätös 2023	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
Ulkoiset tapahtumat	€	€
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 293 187,70	1 944 850,32
Tulorahoituksen korjauseurat	-25 000,00	-140 361,68
Investointien rahavirta		
Investoinnit	-527 907,67	-117 817,56
Rahoitusosuudet investointimenoihin	154 144,00	0,00
Pysyv. vastaav. hyöd. Luovutustulot	334 451,00	
Pysyvien vast. hyöd. myyntivoitot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 228 875,03	1 686 671,08
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-324 684,00	-421 934,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 033,22	-12 400,08
Oman pääoman muutokset		53 654,66
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja	-8,47	1 820,61
Pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutokset		21 343,55
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	82 184,87	192 135,98
Korottomien velkojen muutos	-88 143,16	101 769,63
Rahoituksen rahavirta	-331 683,98	-63 609,65
Rahavarojen muutos	897 191,05	1 623 061,43
Rahavarojen muutos	897 191,05	1 623 061,43
Rahavarat 31.12.	4 286 682,65	3 389 491,60
Rahavarat 1.1.	3 389 491,60	1 766 430,17

TASE

Tilinpäätös 2023 Vastaavaa	31.12.2023 €	31.12.2022 €
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	8 349 506,69	9 139 247,20
Aineettomat hyödykkeet		7 128,10
Muut pitkävaikutteiset menot	54 571,66	7 128,10
Ennakkomaksut		0,00
Aineelliset hyödykkeet	6 721 534,47	7 099 534,75
Maa- ja vesialueet	1 042 440,55	1 036 161,55
Rakennukset	3 743 711,33	4 065 021,31
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 881 441,67	1 945 442,13
Koneet ja kalusto	53 940,92	49 137,36
Muut aineelliset hyödykkeet		0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	0,00	3 772,40
Sijoitukset	1 573 400,56	2 032 584,35
Osakkeet ja osuudet	1 171 533,21	1 630 717,00
Muut lainasaamiset	401 867,35	401 867,35
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	63 023,76	63 963,03
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	63 023,76	63 963,03
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 653 693,80	3 838 687,62
Vaihto-omaisuus		0,00
Aineet ja tarvikkeet		0,00
Keskeneräiset tuotteet		0,00
Valmiit tuotteet/Tavarat		0,00
Muu vaihto-omaisuus		0,00
Ennakkomaksut		525,00
Saamiset		449 196,02
Pitkäaikaiset saamiset		0,00
Lyhytaikaiset saamiset	367 011,15	449 196,02
Myyntisaamiset	219 581,76	221 731,86
Lainasaamiset		
Muut saamiset	26 432,91	55 909,78
Siirtosaamiset	120 996,48	171 554,38
Rahoitusarvopaperit		0,00
Osakkeet ja osuudet		0,00
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		0,00
Muut arvopaperit		0,00
Rahat ja pankkisaamiset	4 286 682,65	3 389 491,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 066 224,25	13 041 897,85

TASE

Tilinpäätös 2023	31.12.2023	31.12.2022
Vastattavaa	€	€
OMA PÄÄOMA	8 252 497,68	7 793 016,51
Peruspääoma	3 471 999,98	3 686 732,77
Edellisten tilik. yli/alijäämä	4 106 283,74	2 667 183,88
Tilikauden yli/alijäämä	674 213,96	1 439 099,86
POISTOERO JA VAP.EHT. VARAUKSET	243 159,71	263 506,36
Poistoero	243 159,71	263 506,36
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	71 626,34	72 574,08
Lahjoitusrahastojen pääomat	69 814,20	70 753,47
Muut toimeksiantojen pääomat	1 812,14	1 820,61
VIERAS PÄÄOMA	4 498 940,52	4 912 800,90
Pitkäaikainen	3 620 000,00	3 944 684,00
Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	3 620 000,00	3 944 684,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lyhytaikainen	878 940,52	968 116,90
Pitkäaikaisten lainojen seur.v.lyhen.	324 684,00	324 684,00
Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	0,00	1 033,22
Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot		
Ostovelat	207 741,85	316 038,24
Muut velat	65 743,70	38 643,66
Siirtovelat	280 770,97	287 717,78
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 066 224,25	13 041 897,85

KONSERNITULOSLASKELMA

Tilinpäätös 2023	1.1.- 31.12.2023	1.1.- 31.12.2022
	€	€
Toimintatuotot	1 709 839,32	12 462 240,82
Toimintakulut	-4 542 466,07	-19 971 312,18
TOIMINTAKATE	-2 832 626,75	-7 509 071,36
Verotulot	2 405 065,58	4 480 175,92
Valtionosuudet	1 924 590,89	5 780 961,18
Rahoitustuotot ja -kulut	-96 371,89	-12 810,97
Korkotuotot	3 323,67	4 997,71
Muut rahoitustuotot	19 759,49	63 182,21
Korkokulut	-117 651,64	-73 953,42
Muut rahoituskulut	-1 803,41	-7 037,47
VUOSIKATE	1 400 657,83	2 739 254,77
Poistot	-780 053,06	-1 046 324,61
TILIKAUDEN TULOS	620 604,77	1 692 930,16
Satunnaiset erät	0,00	86 148,81
TILIKAUDEN TULOS	620 604,77	1 779 078,97
Tilinpäätössiirrot	-105,52	164,38
Laskennalliset verot		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	620 499,25	1 779 243,35

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

Tilinpäätös 2023	1.1.- 31.12.2023 €	1.1.- 31.12.2022 €
Toiminnan rahavirta	1 375 657,83	2 734 030,15
Vuosikate	1 400 657,83	2 739 254,77
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-25 000,00	-5 224,62
Investointien rahavirta	-63 780,33	
Investoinnit	-552 375,33	-243 328,94
Rahoitusosuudet investointimenoihin	154 144,00	5 844,03
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		
Luovutustulot	334 451,00	24 936,61
Pysyvien vast. hyöd. myyntivoitot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 311 877,50	2 521 481,85
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys/vähennys	-151 057,87	-15 589,34
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-463 060,73
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-214 925,06	-99 735,64
Oman pääoman muutokset		49 499,13
Selvittämätön ero	-423,16	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja		
Pääomien muutokset	34 349,77	-2 101,42
Vaihto-omaisuuden muutokset	9 171,79	35 547,52
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-17 805,49	
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	20 409,41	-914 970,85
Korottomien pa ja la velkojen muutos	-71 606,00	371 232,62
Rahoituksen rahavirta	-391 886,61	-1 039 178,71
Rahavarojen muutos	919 990,89	1 482 303,14
Rahavarat 31.12.	4 529 100,82	4 374 432,00
Rahavarat 1.1.	-3 609 109,93	-2 892 128,86
Rahavarojen muutos	919 990,89	1 482 303,14

KONSERNITASE

Tilinpäätös 2023	31.12.2023	31.12.2022
Vastaavaa	€	€
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 920 027,12	13 342 144,76
Aineettomat hyödykkeet	100 629,21	491 952,14
Aineettomat oikeudet	46 057,55	358 228,31
Konserniliikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	54 571,66	133 723,83
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	7 710 859,97	12 624 965,70
Maa- ja vesialueet	1 415 916,79	1 621 818,30
Rakennukset	4 285 256,13	8 554 749,67
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 889 965,57	2 119 345,85
Koneet ja kalusto	112 366,33	299 439,75
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	13 165,33
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	7 355,15	16 446,80
Sijoitukset	108 537,94	225 226,92
Osakkuusyhteisöosuudet	50 000,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	58 537,94	209 637,56
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	15 589,36
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	87 587,95	122 689,90
Valtion toimeksiannot	24 564,19	58 638,86
Lahjoitusrah. erityiskatteet	63 023,76	64 051,04
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 126 408,59	6 410 608,34
Vaihto-omaisuus	6 783,48	81 110,94
Aineet ja tarvikkeet	0,00	57 951,42
Keskeneräiset tuotteet	6 000,08	13 433,28
Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00	7 204,25
Muu vaihto-omaisuus	783,40	783,40
Ennakkomaksut	0,00	1 738,59
Saamiset	421 243,25	1 955 065,40
Pitkäaikaiset saamiset	2 216,13	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	419 027,12	1 955 065,40
Myyntisaamiset	219 690,72	1 233 431,55
Lainasaamiset	17,77	
Laskennalliset verosaamiset		
Muut saamiset	76 497,58	176 969,29
Siirtosaamiset	122 821,05	544 664,56
Rahoitusarvopaperit	169 281,04	155 132,38
Osakkeet ja osuudet	4 698 381,86	155 132,38
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	157 247,66	143 084,34
Muut arvopaperit	12 033,38	12 048,04
Rahat ja pankkisaamiset	4 529 100,82	4 219 299,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 134 023,66	19 875 443,00

KONSERNITASE

Tilinpäätös 2023	31.12.2023	31.12.2022
Vastattavaa	€	€
OMA PÄÄOMA	7 313 349,52	6 770 713,73
Peruspääoma	3 471 999,98	3 686 732,77
Arvonkorotusrahasto	51 601,91	51 585,18
Muut omat rahastot	1 039 640,87	907 961,61
Edellisten tilik. yli/alijäämä	2 129 607,51	345 190,82
Tilikauden yli/alijäämä	620 499,25	1 779 243,35
VÄHEMMISTÖOSUUDET	107 041,29	253 623,23
KONSERNIRESERVI		
POISTOERO JA VAP.EHT. VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	185 252,95
Muut pakolliset varaukset	0,00	185 252,95
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	130 586,55	131 722,91
Valtion toimeksiannot	58 960,21	58 676,64
Lahjoitusrahastojen pääomat	69 814,20	71 225,66
Muut toimeksiantojen pääomat	1 812,14	1 820,61
VIERAS PÄÄOMA	5 583 046,30	12 534 130,18
Pitkäaikainen	4 566 459,04	9 644 979,55
Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	3 620 000,00	8 658 520,51
Lainat julkisyhteisöiltä	946 459,04	986 459,04
Lyhytaikainen	1 016 587,26	2 889 150,63
Lainat rahoitus- ja vak.laitoks.	324 684,00	539 343,35
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	265,71
Saadut ennakot	18 582,34	16 601,85
Ostovelat	235 844,64	1 079 393,87
Muut velat	111 585,35	200 515,95
Siirtovelat	313 409,64	1 042 991,27
Laskennalliset verovelat	12 481,29	10 038,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 134 023,66	19 875 443,00

Toimintatuotot ja liiketoiminnan myyntituotot

	Ulkoinen 2023	Ulkoinen 2022	Sisäinen 2023	Sisäinen 2022
Hallinto- ja elinkeino-osasto				
Yleishallinto	140 449,81	14 119,56	19 533,45	74 703,23
Elinkeinoitoimi	1 274,19	13 139,00	0,00	0,00
Tietohallinto	0,00	0,00	55 465,25	8 530,46
Laskutettavat	778,09	3 029,56	0,00	0,00
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	142 502,09	30 288,12	74 998,70	83 233,69
Sivistysosasto				
Sivistyshallinto	5 716,75	37 105,47	1 720,00	1 971,60
Varhaiskasvatus	18 824,31	27 730,81	0,00	0,00
Peruskoulu	35 796,20	41 439,62	3 239,14	3 813,95
Muu koulutus	56,00	56,00	0,00	0,00
Kirjasto	353,98	433,30	0,00	0,00
Kulttuuri	3 559,73	310,00	0,00	0,00
Vapaa-aikatoimi	40 898,11	41 704,52	0,00	0,00
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	105 205,08	148 779,72	4 959,14	5 785,55
Tekninen osasto				
Tekninen hallinto	4 909,93	18 764,65	0,00	0,00
Kaavoitus	5 037,20	5 054,40	0,00	0,00
Ymp.suojelu ja rak. valvonta	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikennev. ja yl.alueet	4 133,26	4 165,97	0,00	0,00
Palo- ja pelastustoimi	5 531,38	0,00	0,00	0,00
Kiinteistötoimi	543 411,89	495 173,71	471 288,37	457 224,50
Ruokahuolto	235 530,27	150 716,77	90 598,20	95 573,78
Vesi- ja viemärlaitos	191 124,22	188 414,84	19 887,07	11 633,45
Kaukolämpölaitos	171 253,78	146 033,19	150 074,31	111 279,07
Jätehuolto	0,00		0,00	
Metsätilat	88 691,95	66 699,53	0,00	0,00
Myyntipalvelut	33 935,68	34 982,08	0,00	0,00
Infra-tukipalvelut	485 005,63		169 961,38	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1 283 559,56	1 110 005,14	731 847,95	675 710,80
Yhteensä	<hr/> 1 531 266,73	<hr/> 1 289 072,98	<hr/> 811 805,79	<hr/> 764 730,04

6.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 1

Pysyvien vastaavien arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon (asunto-osakkeet yms.).

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset ja rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen nimellisarvoonsa tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoeroa jäljellä 243 159,71 euroa.

Pakolliset varaukset

Pakollisia varauksia ei ole lainkaan tilinpäätöksessä 31.12.2023.

Saatavien poisto

Saatavien poistoja kirjattu 20 236,96 euroa.

Liitetieto 2–5

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma ovat vertailukelpoisia edelliseen vuoteen verrattaessa kunnan muun toiminnan osalta paitsi sosiaali- terveys- ja pelastustoimi ovat siirtyneet 1.1.2023 alkaen K-S hyvinvointialueen toiminnaksi. Kaavat ovat pysyneet samanlaisina ja vertailukelpoisina edellisiin vuosiin.

Kirjanpidollisesti eriytetty liiketoiminta

Kunnan vesihuoltolaitos on muutettu kirjanpidolliseksi taseyksiköksi 1.1.2016 alkaen. Toiminnan kustannukset ovat mukana kunnan käyttötalous- ja investointiosassa sekä kunnan tulos- ja rahoituslaskelmassa. Liitetiedoissa esitetään vesihuoltolaitoksen laskennallinen tulos-, tase- ja rahoituslaskelma.

Konsernitilinpäätös

Konsernituloslaskelma, -rahoituslaskelma ja –tase sekä niiden laatiminen esitetään erikseen omana ryhmänään, vaikka konserni on mukana tilinpäätöslaskelmissä.

	2023	2022
Liitetieto 7		
Verotulot		
Kunnallisvero	1 257 601,81	2 916 277,03
Kiinteistövero	558 382,72	534 855,02
Yhteisövero	589 081,05	1 029 043,87
Verotulot yhteensä	2 405 065,58	4 480 175,92

Liitetieto 8		
Valtionosuudet		
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus (ilman tasauksia)	1 462 706,00	4 044 489,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	147 744,00	855 492,00
Koronatukikorotus		
Verotulokompensaatio	246 432,00	819 833,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-296 652,00	-292 077,00
Valtionosuus yhteensä	1 560 230,00	5 427 737,00

Liitetieto 9		
Palvelujen ostojen erittely		
Asiakaspalvelujen ostot	156 088,43	5 484 827,73
Muiden palvelujen ostot	939 900,83	1 010 024,84
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	1 095 989,26	6 494 852,57

Liitetieto 10
Valtuustoryhmille annetut tuet
Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 11
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuuden poistot on suoritettu hyväksytyyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

1.1.2013 alkaen valmistuvien hyödykkeiden osalta noudatetaan yleissuosituksen 15.11.2011 mukaista poistosuunnitelmaa, jonka suosituksena on käyttää poistoaikojen alarajoja, ellei pidemmän poistoajan käyttämiseen ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot	2-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	10-50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Johtoverkostot	7-10 %	Menojäännös
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-25 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto	3-20 vuotta	Tasapoisto
Muut koneet ja laitteet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Kunta- ja Virve-verkko	15 vuotta	Tasapoisto
ATK-ohjelmat	2-5 vuotta	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 5.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Erittely suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

	TP 2022	TP 2023	Taloussuunnitelma		
			2024	2025	2026
Investointien omahankintameno	117 820	373 760	360 000	225 200	155 000
Suunnitelman mukaiset poistot	526 100	639 320	657 820	650 000	600 000
Viiden vuoden keskiarvo					
Suunnitelman mukaiset poistot	614 648				
Poistonalaisten investointien omahankintameno	246 356				
Ero	368 292				
Poikkeama -%	149				

Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin: -40 %

	2023	2022
Liitetieto 12		
Pakollisten varausten muutos		
Pakolliset varaukset 1.1.2022	0,00	140361,68
Kaatopaikan maisemointivastuu 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	0,00	-140 361,68
Pakolliset varaukset 31.12.2022	0,00	0,00

Liitetieto 13**Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot**

Maa-alueiden myyntivoitot		0,00
Kiinteistöjen myyntitappiot		0,00
Osakkeiden myyntivoitot	25 000,00	0,00

Liitetieto 14**Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely**

Ei ilmoitettavaa.

Liitetieto 15**Rahoitustuotot ja -kulut**

Ei ilmoitettavaa. 0,00

Liitetieto 16

Erittely poistoeron muutoksista

Liitetieto 17**Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset**

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 18**Arvonkorotukset**

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 19**PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOS**

Euroa	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet
Hankintameno 1.1.2023	7 128,10	1 036 161,55	4 065 021,31	1 945 442,13
Lisäykset tilikaudella	58 600,00	6 279,00	15 118,76	356 909,26
Vähennykset tilikaudella				
Erien väliset siirto				
Rahoitusos. tilikaudella				-154 144,00
Sumu-poistot tilikaudella	-11 156,44		-336 428,74	-266 765,71
Arvonalentumiset				
Pysyvien vastaavien Hyödykkeet 31.12.2023	54 571,66	1 042 440,55	3 743 711,33	1 881 441,68

	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Osakkeet ja osuudet	Muut laisaamiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2023	49 137,36	3 772,40	1 630 717,00	401 867,35	9 139 247,20
Alkusaldon korjaus			-214 732,79		-214 732,79
Lisäykset tilikaudella	29 773,05	527 907,67	50 000,00		1 044 587,74
Vähennykset tilikaudella			-294 451,00		-294 451,00
Erien väliset siirrot		-531 680,07			-531 680,07
Rahoitusos. tilikaudella					-154 144,00
Sumu-poistot tilikaudella	-24 969,50				-639 320,39
Arvonalentumiset					
Pysyvien vastaavien Hyödykkeet 31.12.2023	53 940,91	0,00	1 171 533,21	401 867,35	8 349 506,69

Pysyvien vastaavien hyödykkeet yhteensä 31.12.2023**8 349 506,69**

Liitetieto 20-22

OSAKKEET JA OSUUDET

	Osakkeet/ osuudet	Arvo 1.1.	Muutokset	Arvo 31.12.
Kuntayhtymäosuudet				
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri	0,98 %	468 356,67	-468 356,67	0,00
SoTe kuntayhtymä Saarikka	6,68 %	30 827,12	-30 827,12	0,00
Pohj. K-S:n oppimiskeskus	1,99 %	73 776,53		73 776,53
Keski-Suomen liitto	0,40 %	2 078,35		2 078,35
		575 038,67	-499 183,79	75 854,88
Tytäryhteisöosakkeet				
Kivijärven Vuokratalot Oy	1680	403 651,02		403 651,02
As. Oy Tiaisniemi	345	68 121,16		68 121,16
Kiinteistö Oy Kivijärven virastotalo	2863	389 247,53	15 000,00	404 247,53
Suomenselän Lentokenttä Oy	665	111 844,97		111 844,97
Kivijärvenhelmi Oy			50 000,00	50 000,00
		972 864,68	65 000,00	1 037 864,68
Muut osakkeet ja osuudet				
Metsä-Serla OY / M-Real B	830	1 589,38		1 589,38
Osuusk. Metsäliitto A+B-osuudet		10 068,00		10 068,00
Pohj. K-S:n Verkkopalvelut Oy	11	18 500,67		18 500,67
Pohj. K-S:n Jätehuoltoyhtiö	1610	20 930,00		20 930,00
Kuntarahoitus Oyj	1363	4 361,60		4 361,60
Kuntien Tiera Oy	1364	1 364,00		1 364,00
Finnvera Oyj / Keh.yhtiö Witas Oy	500	25 000,00	-25 000,00	0,00
Joki ICT Oy	1	1 000,00		1 000,00
		82 813,65	-25 000,00	57 813,65
Osakkeet ja osuudet yhteensä		1 630 717,00	-459 183,79	1 171 533,21

	2023	2022
Liitetieto 23-24		
Pitkäaikaiset lainasaamiset (sij.)		
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä 1.1.	401 867,35	401 867,35
Muutokset	0,00	0,00
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä 31.12.	401 867,35	401 867,35
Lyhytaikaiset saamiset		
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä		0,00
Lainasaamiset muilta		0,00
Myyntisaamiset	219 581,76	221 731,86
Muut saamiset:		
Tapat./Tyött.vakuutusmaksusaamiset	187,50	141,65
Eläkevakuutusmaksusaamiset	367,89	367,89
Ennakot		
Takuuvuokrasaamiset	1 135,24	1 311,30
Arvolisäverosaamiset	14 702,28	33 199,68
Kelan korvaus työterveyshuollosta	10 040,00	8 803,82
Avustussaamiset		0,00
Saamiset Sammakkokangas Oy:ltä	9 356,20	4 986,78
Muut saamiset		7 098,66
Siirtosaamiset SoTe-Kuntayhtymältä	0,00	168 853,14
Muut siirtosaamiset, muilta	111 640,28	2 701,24
Lyhytaikaiset saamiset 31.12.	367 011,15	449 196,02
Liitetieto 25		
Oman pääoman erittely		
Peruspääoma 1.1.	3 686 732,77	3 686 732,77
Alkusaldojen korjaus	-214 732,79	
Peruspääoma 31.12.	3 471 999,98	3 686 732,77
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 1.1.	2 667 183,88	1 512 856,76
Siirto edellisen vuoden yli-/alijäämä	1 439 099,86	1 154 327,12
Siirto pakolliset varaukset		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 106 283,74	2 667 183,88
Tilikauden yli/alijäämä	674 213,96	1 439 099,86
Oma pääoma yhteensä	8 252 497,68	7 793 016,51

	2023	2022
Liitetieto 26		
Erittely poistoeroista		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	243 159,71	263 506,36
Liitetieto 27		
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai pitemmän ajan kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (Tainion koulu + Hoikanperän vesih.hanke 4.321.000,00 €, nosto v. 2015) laajakaista 1 708 588, nosto v.2020)	2 321 246,00	2 645 948,00
Liitetieto 28		
Joukkovelkakirjalainat		
Ei ilmoitettavaa.		
Liitetieto 29		
Pakolliset varaukset		
Pakolliset varaukset 1.1.2022	0,00	140 361,68
Varausten lisäys/vähennys	0,00	-140 361,68
Pakollinen varaus 31.12	0,00	0,00
Liitetieto 30		
Velat saman kosernin yhteisöiltä		
Ei ilmoitettavaa	0,00	0,00
Liitetiedot 31		
Shekkilimiitti		
Keski-Suomen Ouuspankki	16 818,79	16 818,79
Limiitti 31.12.	16 818,79	16 818,79
Liitetieto 32		
Muiden velkojen erittely		
Takuuvuokrat	5 397,00	6 312,98
Muut velat muille	2 905,80	0,00
Arvonlisäverovelka	17 893,49	0,00
Ennakonpidätysvelka	37 292,64	30 588,54
Sosiaaliturvamaksuvelka	2 254,77	1 742,14
Muut velat 31.12.	65 743,70	38 645,66

Valtionosuusennakot	29 831,66	64 848,24
Vakuutusmaksuvelka	43 838,84	41 316,78
	280 770,97	287 717,78

Liitetieto 34-37**Vakuudet**

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 38**Vuokravastuut**

Leasing-vastuut	48 865,70	15 166,68
-----------------	-----------	-----------

Liitetieto 39-40**Annetut pantit ja vastuusitoumukset**

Konserniyhteisön velasta, takaukset	986 459,06	1 026 459,06
Muiden velasta, takaukset	0,00	0,00
Yhteensä	986 459,06	1 026 459,06

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	8 826 762,00	8 236 833,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	7 026,00	4 763,00

		2023	2022
Liitetieto 41			
Arvonlisäverovastuut	Koko vastuu	Jäljellä	Jäljellä
ALV 33 §:n mukainen ALV-vastuu, 10 vuotta			
Tainionmäen koulu, päättyy 2024	5 489,97	548,97	1 097,97
Uusi Nousupelto, päättyy 2024	2 850,75	285,03	570,11
Tainion koulu, päättyy 2025	67 968,23	13 593,67	20 390,48
Uusi Nousupelto, päättyy 2025	4 972,46	994,46	1 491,71
Tainion koulun varustelu, päättyy 2026	37 632,20	11 289,66	15 052,88
Kuntotupa, päättyy 2027	2 558,26	1 023,28	1 279,11
Nuppukumpu, päättyy 2027	2 120,20	848,08	1 060,10
Kirjasto-liikuntatila, päättyy 2027	6 492,90	2 597,16	3 246,45
Tainion koulu, päättyy 2027	3 673,38	1 469,34	1 836,68
Paloasema, päättyy 2027	436,68	174,66	218,33
Palvelukeskus vss-tila, päättyy 2027	537,44	215,00	268,74
Keskuskeittiön remontti, päättyy 2027	3 220,99	1 288,39	1 610,49
Kirjasto-liikuntatilan paloilm., päättyy 2027	1 605,66	642,24	802,81
Palvelukeskuksen vss-tila, päättyy 2027	143,97	57,57	71,97
Hopearannan keittiö, päättyy 2028	1 652,11	991,27	1 156,48
Nuppukumpu, päättyy 2029	3 986,80	2 790,76	3 189,44
Niliiatta, päättyy 2029	29 309,23	20 516,47	23 447,39
Nuoristotilan remontti, päättyy 2030	435,50	348,40	391,99
Kirjaston inva-WC, päättyy 2031	1 501,54	1 351,39	1 501,54
Arvonlisäverovastuut yhteensä	176 588,27	61 025,80	78 684,67

Liitetieto 42**Henkilöstön lukumäärä 31.12.**

Henkilöstön lukumäärä on laskettu todellisen työajan mukaan.

Toimintayksikkö	Vakinaiset		Sijaiset		Määräaikaiset		Työllistetyt		Yhteensä	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	4,16	4	0	0	0	0,8	0	0	4,16	4,8
Sivistystoimi	21,64	19,75	0	0	8	4,8	0	1	29,6	25,6
Tekninen toimi	10,41	10,45	0	0	3,0	0,0	0	0	13,4	10,5
Yhteensä	36,21	34,20	0	0	11	5,6	0	1	47,2	40,8

2023**2022****Liitetieto 43****Henkilöstökulut**

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

1 760 492,15

1 632 066,32

Jaksotetut palkat

10 649,33

-22 250,93

Henkilösivukulut

409 631,38

468 863,35

Eläkekulut

364 318,89

428 316,35

Muut henkilösivukulut

45 312,49

40 547,00

Henkilöstökorvaukset

-23 275,61

-30 905,98

Yhteensä tuloslaskelman mukaan

2 157 497,25

2 047 772,76

Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen

Palkat ja palkkio

0,00

0,00

Henkilösivukulut

0,00

0,00

Yhteensä

0,00

0,00

Yhteensä henkilöstökulut**2 157 497,25****2 047 772,76****Liitetieto 44****Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt****luottamushenkilömaksut**

Suomen Keskusta

2 037,25

2 137,25

SDP

104,00

76,00

Kokoomus

211,00

197,00

Perussuomalaiset

244,50

246,00

Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä**2 596,75****2 656,25****Liitetieto 45****Tilintarkastajan palkkiot****BDO Audiator Oy**

Tilintarkastuspalkkiot

6 022,01

5 960,33

Muut tilintarkastajan tehtävät

2 449,49

0,00

Tarkastuslautakunnan avustaminen

3 416,11

1 885,94

Muut palkkiot

Palkkiot yhteensä

11 887,61

7 846,27

KONSERNITULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Yhdistelyperiaatteet**

Konserniyhteisöjen välisien liiketapahtumien tuotot ja kulut eliminoitu kuntayhtymien osalta pienemmän omistusosuuden mukaan.

Konserniyhteisöt 31.12.2023

	Omistusos. kunnan tase	Voitto/tappio
Kivijärven kunta, emo, 100 %	3 686 732,77	674 213,96
Kivijärven Vuokratalot Oy, Kivijärvi, tytär, 100 %	403 651,02	-5 198,11
Asunto Oy Tiaisniemi, Kivijärvi, tytär, 100 %	68 121,16	0,00
Kiinteistö Oy Kivijärven virastotalo, Kivijärvi, tytär, 89,58 % (vähemmistöosuus 10,42 %)	389 247,53	-14 082,31
Suomenselän Lentokenttä Oy, Kivijärvi, tytär, 58,59 % (vähemmistöosuus 41,41 %)	111 844,97	-278,51
Äänekosken amm.koul. ky, Äänekoski, kuntayht., 1,99 %	73 776,53	-10 457,02
Keski-Suomen Liitto, Jyväskylä, kuntayhtymä, 0,349 %	2 078,35	576,89

Toimintatuotot ja -kulut

	2023	2022
Toimintatuotot	1 709 839,32	13 226 970,86
Toimintakulut	4 542 466,07	-20 736 042,22
Verotulot	2 405 065,58	4 480 175,92
Valtionosuudet Kunta	1 560 230,00	5 427 737,00
Valtionosuudet Äänek. Amm. Kky	364 360,89	353 224,18

Pakollisten varausten muutos

Keski-Suomen shp, lisäys tilikaudella	0,00	25 634,21
Kunta, muutos tilikaudella	0,00	-139 945,43

Pysyvien vastaavien hyöd. myyntivoitot ja -tappiot

Muut toimintatuotot		
Kunta myyntivoitot	25 000,00	0,00
Muut toimintakulut	0,00	0,00
Kunta myyntitappiot	0,00	0,00

Voitto/Tappio edellisiltä tilikausilta ja Voitto/Tappio tilikaudelta vastaan.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymien taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaisesti. Soten ja K-S Shp:n alkusaldot on eliminoitu alkusaldojen korjauksella.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset ja niiden muutokset on siirretty edellisten tilikausien ja tilikauden yli/alijäämiin v. 2016 konsernitilinpäätöksessä. Em. siirtojen osalta vertailuvuotta ei ole oikaistu.

	2023	2022
Oman pääoman erittely		
Peruspääoma 1.1.	3 686 733	3 686 733
Muutos	-214 733	
Peruspääoma 31.12.	3 472 000	3 686 733
Muu oma pääoma		
Arvonkorotusrahassto 1.1.	51 585	51 463
Muutos	17	122
Rahastopääoma 31.12.	51 602	51 585
Rakennusrahassto 1.1.	735 451	735 451
Muutos		
Rahastopääoma 31.12.	735 451	735 451
Muut omat rahastot 1.1.	172 510	176 166
Muutos	131 679	-3 656
Rahastopääoma 31.12.	304 189	172 510
Ylijäämä 1.1.	2 124 435	352 041
Edellisten tilikausien yli-/alijäämän muutos	5 173	-6 849
Tilikaudenyli-/alijäämä	620 499	1 779 243
Ylijäämä 31.12.	2 750 107	2 124 435
Oma pääoma yhteensä	7 313 349	6 770 714

	2023	2022
Varaukset		
Pakolliset varaukset		
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ky		0
Kunta, kaatopaikan maisemointi		0
Kunta, Keski-Suomen shp alijäämien kattaminen		0
Vuokravastuut		
Kunta	48 866	15 167
Kuntayhtymät	328	208
Vapaaehtoiset varaukset ja poistoerot on siirretty edellisten tilikausien yli/alijäämään v. 2023		
Annetut pantit ja vastuusitoumukset		
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä maa-alueisiin ja rakennuksiin		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	256 500	256 500
Lainat julkisyhteisöiltä		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 189 344	3 189 344
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	3 445 844	3 445 844
Kunnan pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat osakkeet, osuudet ja lainasaamiset		
Kuntayhtymäosuudet	75 855	575 069
Tytäryhteisöosuudet	1 037 865	972 865
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	401 867	401 867
Kunnan saamiset ja velat tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä		
Tytäryhteisöt		
Lainasaamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	26 498	33 583
Lyhytaikaiset velat	15 839	12 838
Kuntayhtymät		
Lyhytaikaiset saamiset	0	945
Lyhytaikaiset velat	0	0

5.2 VESIHUOLTOLAITOS

VESIHUOLTOLAITOKSEN KIRJANPIDOLLINEN TASEYKSIKKÖ

TULOSLASKELMA

Ulkoinen + sisäinen

Tilinpäätös 2023

	2023	2022
Liikevaihto	211 011,29	200 048,29
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-37 055,03	-40 948,05
Palvelujen ostot	-61 967,22	-62 694,95
Muut toimintakulut	-3 289,76	-161,96
Henkilöstökulut	-73 250,93	-49 961,57
Palkat ja palkkiot	-58 602,49	973,06
Henkilösivukulut	-14 648,44	-9 985,51
Eläkekulut	-13 086,64	-8 931,42
Muut henkilösivukulut	-1 561,80	-1 054,09
Poistot ja arvonalentumiset	-65 889,72	-68 653,92
Suunnitelman mukaiset poistot	-65 889,72	-68 653,92
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Liikeyli/alijäämä	-30 441,37	-22 372,16
Rahoitustuotot ja -kulut	-43 894,98	-22 215,41
Muut rahoitustuotot	116,09	51,74
Kunnalle maksetut korkokulut	-14 235,33	-2 436,58
Muille maksetut korkokulut	-10 684,62	-739,45
Korvaus peruspääomasta	-19 091,12	-19 091,12
Yli/alijäämä ennen satunn. eriä	-74 336,35	-44 587,57
Satunnaiset tuoto ja kulut		
Yli/alijäämä ennen varauksia	-74 336,35	-44 587,57
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)		
Vapaaeht. varausten lis.(-) tai väh.(+)		
Tilikauden yli/alijäämä	-74 336,35	-44 587,57

**VESIHUOLTOLAITOKSEN KIRJANPIDOLLINEN TASEYKSIKÖ
TASELASKELMA**

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	54 571,67	7 128,11
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	15 548,00	15 548,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	642 029,66	520 137,31
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	0,00	2 512,40
	<hr/>	<hr/>
	712 149,33	545 325,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	64 437,31	68 874,30
Saamiset kunnalta(sis. vesimaksut)	19 887,07	11 633,45
Muut saamiset	9 356,20	
	<hr/>	<hr/>
	93 680,58	80 507,75
VASTAAVAA YHTEENSÄ	805 829,91	625 833,57
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	763 644,77	763 644,77
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-954 181,73	-909 597,16
Tilikauden yli/alijäämä	-74 336,35	-44 584,57
	<hr/>	<hr/>
	-264 873,31	-190 536,96
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rah. Ja va.laitoksilta	233 318,00	253 616,00
Lainat kunnalta	304 141,25	331 790,46
	<hr/>	<hr/>
	537 459,25	585 406,46
Lyhytaikainen		
Lainat rah. Ja va.laitoksilta lyh. os.	20 298,00	20 298,00
Lainat kunnalta	27 649,21	27 649,21
Ostovelat	13 244,03	12 550,74
Muut velat kunnalle	45 000,00	159 236,94
Muut velat muille	10 461,18	4 283,80
Siirtovelat	11 591,55	6 945,38
	<hr/>	<hr/>
	128 243,97	230 964,07
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	400 829,91	625 833,57
Peruspääoman korko 2,5 %	19 091,12	19 091,12

VESIHUOLTOLAITOKSEN KIRJAPIDOLLINEN TASEYKSIKKÖ

RAHOITUSLASKELMA

Tilinpäätös 2023	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Liikeyli-/alijäämä	-30 441,37	-22 372,16
Poistot	65 889,72	68 653,92
Arvon alentumiset		
Rahoitustuotot ja kulut	-43 894,98	-22 215,41
Tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta		
Investoinnit	-235 116,74	-45 060,37
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyv. Vastaav. Hyöd. Luovutustulot		0,00
Pysyvien vast. Hyöd. myyntivoitot		0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-243 563,37	-20 994,02
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-27 649,21	-27 649,21
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-20 298,00	-20 298,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen var. Ja po:n muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-8 253,62	9 185,55
Saamisten muutos muilta	-4 919,21	9 854,92
Korottomien velkojen muutos kunnalta	290 763,06	47 811,47
Korottomien velkojen muutos muilta	11 516,84	2 086,29
Rahoituksen rahavirta	241 159,86	20 991,02
Rahavarojen muutos	-2 403,51	-3,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.		
Rahavarat 1.1.		

VESIHUOLTOLAITOKSEN KIRJANPIDOLLINEN TASEYKSIKKÖ

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	2023	2022
Peruspääoman korko 2,5 % valtuuston päätöksen mukaisesti		
Peruspääoma	763 644,77	763 644,77
Korko 2,5 %	19 091,12	19 091,12
Muut sisäiset erät		
Muiden palvelujen ostot	3 209,07	2 595,24
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	750,87	626,26
Myyntituotot	19 887,07	11 633,45
	23 847,01	14 854,95

TASEEN LIITETIEDOT

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden erittely

Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Puhdistamon ohjelmisto	54 571,67	7 128,11
Maapohja		
Puhdistamo, vanha	901,77	901,77
Puhdistamo, uusi	13 996,50	13 996,50
Vedenottamo, Tervaniemi	649,73	649,73
	15 548,00	15 548,00
Kiinteät rakenteet		
Vedenottamot	2 900,71	4 022,76
Puhdistamo	109 626,13	128 357,25
Vesijohtoverkosto	347 427,18	187 952,25
Viemäriverkosto	182 075,64	199 805,05
Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	2 512,40
	642 029,66	522 649,71
Pysyvien vastaavien hyödykkeet yhteensä	712 149,33	545 325,82

5.3 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TILIKIRJOISTA

Vuosi 2023

Päiväkirja

Pääkirja

Ostoreskontra sis. sähköisen kierrätyksen

Myyntireskontra

Yleislaskutus

Vesilaskutus

Matkalaskut

Henkilöstöhallinto/palkkakirjanpito sis. Web-tallennuksen

Maksuliikenne

Käyttöomaisuuskirjanpito

Konsernikirjanpito

Kunnan tasekirja säilytetään pysyvästi.

Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain säännöksiä.

Kunnan tilinpäätösasiakirjat, tositeaineisto ja muut kirjanpitokirjat säilytetään keskusarkistossa.

Konsernin yhdistelmätositteet ja laadinta-aineisto säilytetään keskusarkistossa.

Aineiston säilytyksessä noudatetaan kirjanpitolakia ja kunnan arkistosääntöä.

5.4 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

- 001 Muistiot
- 008 Oikaisut tilinavaussaldoihin
- 010 Tiliotetositteet
- 020 Myyntireskontran suoritukset
- 021 Myyntireskontran viitesuoritukset
- 040 Ostoreskontran suoritukset
- 301 Palkat
- 470 Kierrätettävät laskut
- 601 Sekalaiset laskut, yleishallinto
- 602 Päivähoitomaksut
- 603 Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut
- 604 Ateriapalvelumaksut
- 609 Toistuvaislaskutus, yleishallinto
- 610 Teknisen lautakunnan saatavat
- 611 Vuokrat
- 643 Vesilaskut
- 682 Kaukolämpömaksut

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Kivijärvellä _____ päivänä toukokuuta 2024.

_____
Erkki Leppänen
puheenjohtaja

_____
Henri Kotilainen
1. varapuheenjohtaja

_____
Asko Kauppinen
2. varapuheenjohtaja

_____
Maire Hautanen
Jäsen

_____
Kari Holm
jäsen

_____
Hanne-Mari Piispanen
jäsen

_____
Riitta Sarén
jäsen

_____
Pekka Helppikangas
kunnanjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta
tänään kertomuksen.

Kivijärvellä _____ päivänä _____ kuuta 2024

BDO Oy
Tilintarkastusyhteisö

_____
Joni Mäkitalo, tilintarkastaja, JHT, HT